

**บทบาทผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย:
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง อำเภอเสนา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**

พันตรีรัชศักดิ์ รอดเงิน

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2552

**The Role of Local Governor in Supporting Democratic Culture Values:
A Case Study of Ban Luang Sub-District Administration
Organization Sena District, Ayutthaya Province.**

Maj. Ratchasak Rodngern

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2009

ชื่อการศึกษาต้นคว้าวิธี บทบาทผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย:
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง อำเภอเสนา จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา

ผู้ศึกษา พ.ต.รัชศักดิ์ รอดเงิน **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. พิศาล มุกดาร์ศรี **ปีการศึกษา** 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย (2) ปัญหาอุปสรรคในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยของผู้บริหารท้องถิ่น

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มนักการเมืองและข้าราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง กลุ่มประชาสังคม กลุ่มสภาประชาชนตำบลบ้านหลวง กลุ่มผู้นำท้องที่และอาสาสมัครชุมชน รวมกลุ่มตัวอย่าง 18 คน นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า (1) บทบาทผู้บริหารท้องถิ่น คือ การฝึกฝนให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีการกล่อมเกลากองการเมือง เริ่มตั้งแต่การสรรหาบุคคลเข้าสู่ระบบการเมือง จัดกิจกรรมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในหมู่บ้าน จัดตั้งกลุ่มองค์กรในพื้นที่ให้คัดเลือกผู้บริหารและการถอดถอนผู้บริหาร กระบวนการมีส่วนร่วม จัดทำแผนพัฒนาตามความต้องการของประชาชน ปฏิรูปการเมืองท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ สร้างจริยธรรมคุณธรรมทางการเมือง นำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง (2) ปัญหาอุปสรรค คือ การฝึกฝนหรือจัดกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนเกิดการซึมซับระบอบประชาธิปไตยเป็นไปอย่างยากลำบาก เนื่องจากยังไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงต่อหลักการของระบอบประชาธิปไตย สภาพพื้นฐานของสังคมยังแบ่งพรรคแบ่งพวก ขาดการร่วมมือทางการเมือง ความตื่นตัวทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ ใช้จ่ายเสียงส่วนใหญ่ในการตัดสินใจแพ้ชนะโดยไม่สนใจเสียงส่วนน้อย และไม่สนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ยึดตัวบุคคลมากกว่าหลักเกณฑ์ กติกา การเข้าร่วมทางการเมืองก็จะป็นไปเพื่อประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องเป็นหลัก

คำสำคัญ บทบาท ค่านิยม วัฒนธรรมประชาธิปไตย ผู้บริหารท้องถิ่น พระนครศรีอยุธยา

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร. พิศาล มุกดาร์ศมี สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณประชากรกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่เสียสละเวลาอันมีค่าและให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลสัมภาษณ์เป็นอย่างดีในครั้งนี้ โดยเฉพาะท่านประกิต พรายแก้ว นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง และขอขอบคุณ นายภักดี ตระกูลสุนทร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง ซึ่งเป็นผู้ประสานงานในการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนนักศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจโดยตลอด

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด และครอบครัวที่คอยให้กำลังใจเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

รัชศักดิ์ รอดเงิน

มิถุนายน 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดประชาธิปไตย	5
แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาการทางการเมือง	13
แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง	16
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกล่อมเกลารวมทางการเมือง	17
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมือง	27
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	38
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล	39
ตอนที่ 3 ข้อเสนอที่ได้จากการค้นพบ	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	74
สรุปการวิจัย	74
อภิปรายผล	87
ข้อเสนอแนะ	93
บรรณานุกรม	96
ภาคผนวก	100
แบบสัมภาษณ์	101
ประวัติผู้ศึกษา	108

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ กลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่น..... 38
	กลุ่มข้าราชการประจำ และกลุ่มองค์กรภาคประชาชน
ตารางที่ 4.2	ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง 65

ณ

สารบัญญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย บทบาทผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยม วัฒนธรรมประชาธิปไตย: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง	3
------------	---	---

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นถือได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งจะส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองและเป็นการเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถจัดการทำบริการสาธารณะบางอย่างให้เป็นไปตามความต้องการและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทำให้มีส่วนในการเสริมสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นและประเทศชาติทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม (สุขุม นวลสกุล, วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ 2539) ผู้บริหารท้องถิ่นมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นทุกด้าน อำนาจอหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.2546) มาตรา 66 คือ มีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรูปแบบการปกครองที่เกิดจากการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น ที่จะให้ท้องถิ่นได้ปกครองบริหารจัดการและพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย ที่นอกจากจะต้องมีรัฐธรรมนูญ กฎหมายเลือกตั้ง และระบบการคานอำนาจที่สมดุลแล้ว ยังต้องมีเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่เป็นประชาธิปไตย คือการเคารพสิทธิเสรีภาพความเสมอภาคของคนส่วนใหญ่ด้วย ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของประชาธิปไตยให้เข้มแข็งขึ้น โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในการเลือกตั้ง กำหนดนโยบายการบริหาร กระบวนการตรวจสอบ อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่นและระบอบประชาธิปไตย ด้วยการหล่อหลอม สร้างค่านิยม วิถีชีวิต ที่เป็นประชาธิปไตย ทั้งในครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน ชุมชน ระบบการศึกษา สื่อมวลชน การพัฒนา ศิลปวัฒนธรรม ต้องช่วยทำให้ประชาชนมีค่านิยมทัศนคติแบบประชาธิปไตยและมีจิตสำนึกของการเป็นพลเมือง ที่จะช่วยกันพัฒนาชุมชนที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ พลังสำคัญที่ทำให้ทิศทางการพัฒนาทางการเมืองตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริงและเป็นรูปธรรมต้องทำ ความเข้าใจถึงองค์ประกอบหรือแนวคิดทฤษฎีการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้ต้องแท้ว่าการ

ปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพจนถึงขั้นเป็น “สังคมประชาธิปไตย” จะต้องมีองค์ประกอบของแนวคิดทฤษฎีของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประกอบด้วย 1) อุดมการณ์หรือปรัชญาของระบอบประชาธิปไตย 2) หลักการหรือลักษณะสำคัญของระบอบประชาธิปไตย 3) วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดังนั้น ประชาธิปไตยท้องถิ่นเป็นรากฐานของประชาธิปไตยระดับชาติ ท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องฝึกประชาชนในท้องถิ่นให้รู้จักประชาธิปไตย โดยต้องทำให้ประชาธิปไตยท้องถิ่นเข้มแข็ง ถ้าประชาชนไม่ถูกฝึกให้รู้จักประชาธิปไตยท้องถิ่น ก็จะไม่รู้สึก รักชาติ รักบ้านเมือง เสียสละให้กับบ้านเมือง ก็จะมีหน้าที่แต่เพียงรอรับบริการจากรัฐเท่านั้น สภาพทางการเมืองโดยทั่วไประบบราชการจะมีบทบาททางการเมืองมากเกินไป พรรคการเมืองอ่อนแอ ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง องค์กรเอกชนไม่เข้มแข็ง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยพัฒนาไปด้วยความล่าช้า ตลอดจนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่นและต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างไม่มีระบบในสังคมไทยของกลุ่มผลประโยชน์ส่วนใหญ่ต่างๆ ยังมีลักษณะที่ไร้บรรทัดฐาน ขาดองค์กร ขาดขั้นตอน เป็นพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมที่ล่อแหลมต่อการใช้ความรุนแรงหรือไม่เป็นไปโดยสันติวิธีก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาทางการเมือง เช่น ม็อบต่างๆ ที่อาจมีการเรียกร้องมากเกินไป หรือมีการจัดตั้งโดยมีผลประโยชน์แอบแฝงเพื่อระดมประชาชนมาชุมนุมประท้วงไม่เห็นด้วย หรือคัดค้านนโยบายของรัฐ

การให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง คือ กระบวนการหรือแนวทางในการพัฒนาทางการเมืองที่มีการพยายามจะสร้างประชาธิปไตยให้ท้องถิ่นเข้มแข็ง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสถาบัน แนวความคิด และวิถีชีวิต การมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างไรก็ตาม การดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จำเป็นต้องมีสถาบันทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพมาแก้ไข การพัฒนาทางการเมืองขององค์กรบริหารส่วนตำบลมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่น ที่จะสร้างให้ประชาชนเกิดค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย จึงจำเป็นต้องศึกษาบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้กับประชาชน ผู้ศึกษาจึงอยากทราบในประเด็นปัญหาการวิจัยที่ว่า

1. ผู้บริหารท้องถิ่นมีบทบาทในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย ให้แก่ประชาชนอย่างไร สร้างโดยวิธีการใด และสร้างผ่านองค์กรใดบ้าง
2. อะไรคือปัญหาอุปสรรคที่มีผลต่อบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้กับประชาชน

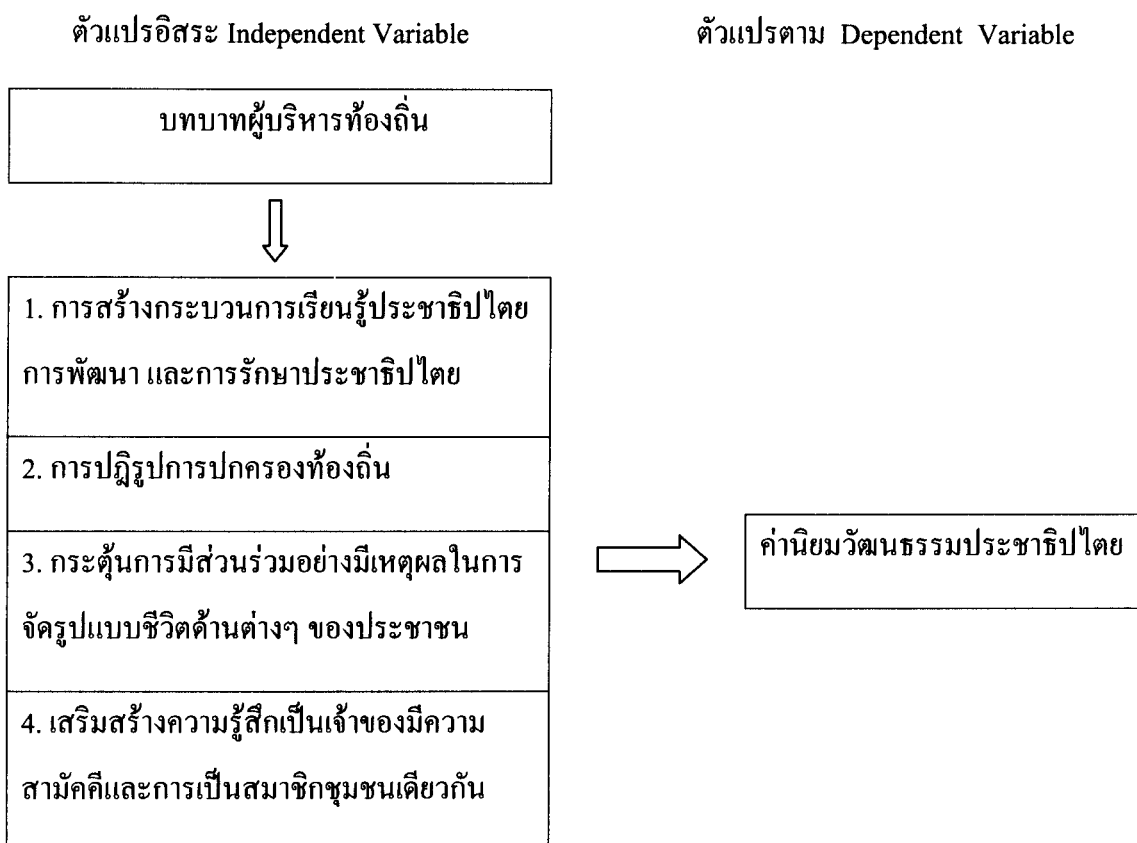
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่น ในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยของผู้บริหารท้องถิ่น

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิดทฤษฎี การทบทวนวรรณกรรม เกี่ยวกับ บทบาทผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยผู้ศึกษามุ่งศึกษาบทบาทของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับประชาชนในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามเงื่อนไขและอำนาจหน้าที่ที่ต้องกระทำเมื่อบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง และการกระทำตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าวย่อมมีส่วนผูกพันกับความคิดเห็นของผู้ดำรงตำแหน่งและความหวังของสังคมที่เห็นว่าบุคคลที่ดำรงตำแหน่งนั้นควรกระทำ

5.2 ค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย หมายถึง พฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด หรือการกระทำใดๆ ที่บ่งบอกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในที่นี้จะแบ่งเป็นสี่ด้าน คือ ด้านวัฒนธรรมการสร้างความรู้ ด้านวัฒนธรรมการรวมกลุ่มทางสังคม ด้านวัฒนธรรมการตรวจสอบ และด้านวัฒนธรรมการจัดการ

5.3 ผู้บริหารท้องถิ่น หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เพื่อให้ทราบบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับสมาชิกในชุมชน

6.2 เพื่อให้ทราบปัญหาอุปสรรคในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยของผู้บริหารท้องถิ่น

6.3 เพื่อนำข้อมูลแนวทางการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการที่จะพัฒนาศักยภาพทางการเมืองที่พึงประสงค์ตามวิถีทางของประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นได้ในทุกพื้นที่

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย เป็นกรณีศึกษาเฉพาะในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งในการวิจัยนี้มีเอกสารงานวิจัยและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีประชาธิปไตย
2. แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาการทางการเมือง
3. แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกล่อมเกลາทางการเมือง
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมือง
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย

ประชาธิปไตยในทฤษฎีของคาร์ลสกี (Robert A.Dahl, 1971: 3) คือระบอบการเมืองระบอบหนึ่งซึ่งรัฐบาลต้องตอบสนองความชอบธรรมของประชาชนที่ถือว่าเป็นความเท่าเทียมของการเมือง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของประชาธิปไตยความรับผิดชอบนี้คือประชาชนต้องมีโอกาสในการ

กำหนดความพอใจของเขา นั่นคือต้องประกันว่าประชาชนมีเสรีภาพที่จะรวมตัวกัน มีเสรีภาพในการแสดงออก สิทธิในการลงคะแนน มีแหล่งทางเลือกของข้อมูล มีการเลือกตั้งที่ยุติธรรม ผู้นำทางการเมืองมีสิทธิในการแข่งขันเพื่อการเลือกตั้ง และมีสถาบันในการดำเนินการตามนโยบายที่มาจากเลือกตั้งและการแสดงออกของประชาชน ในความคิดของ คาร์ลสกี (Dahl) ประชาธิปไตยมีหลายมิติ กล่าวคือ 1. เป็นเรื่องของการแข่งขันระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่ม (โดยเฉพาะพรรคการเมือง) 2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกผู้นำและนักการเมือง 3. เสรีภาพของประชาชนและเสรีภาพของเมืองเป็นเสรีภาพในการแสดงออก ประชาสัมพันธ์ ทางสื่อ รวมตัวกันเป็นกลุ่ม เมื่อแน่ใจว่ามีการแข่งขันและการมีส่วนร่วมที่ตรงไปตรงมา

ในขณะที่ วิสุทธิ์ โภธิแทน (2538: 117) ให้ความหมายของประชาธิปไตย โดยสรุปคือ ระบอบการเมืองการปกครองรูปแบบหนึ่งที่มีรัฐบาลซึ่งรับผิดชอบและสนองต่อความต้องการของประชาชน รัฐบาลนี้ประกอบด้วยบุคคลอันเป็นตัวแทนของประชาชน ที่ประชาชนให้ความยินยอมเห็นชอบ โดยผ่านกระบวนการเลือกตั้งที่แท้จริง และเป็นไปอย่างเสรี ซึ่งมีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน อีกทั้งยึดหลักความเสมอภาคและความยุติธรรมในหมู่ประชาชน ดำเนินการปกครองโดยถือเสียงหลักข้างมาก ที่เคารพสิทธิของฝ่ายข้างน้อยและกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการดำเนินงาน ตลอดจนการสืบทอดตำแหน่งที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความยินยอมพร้อมใจของประชาชน ตามหลักของอำนาจอธิปไตยของปวงชน

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2545: 258-270) ได้กล่าวถึงหลักการประชาธิปไตยสำคัญ 5 ประการ ที่นักวิชาการรัฐศาสตร์ไทยนายกระมล ทองธรรมชาติและคณะได้เสนอไว้ ดังต่อไปนี้

1. หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (Popular Sovereignty) ในระบอบประชาธิปไตย ยึดหลักแห่งอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนเป็นเสมือนหัวใจของระบบการเมือง คือประชาชนเท่านั้นเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริง และแสดงออกซึ่งอำนาจนั้น โดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง เลือกสรรและถอดถอนผู้แทนออกจากตำแหน่งการเมือง การเลือกตั้งจึงเป็นกลไกสำคัญในการเลือกสรรผู้นำที่มีความสามารถ มีคุณธรรมการปกครอง การปกครองของผู้นำเป็นการรับฉันทานุมัติจากประชาชน

2. หลักเสรีภาพ (Liberty) ปรัชญาของประชาธิปไตยถือว่า มนุษย์นั้นเกิดมาพร้อมกับเสรีภาพ คุณค่าของมนุษย์อยู่ที่มีเสรีภาพ นักปรัชญารุสโซเห็นว่ามนุษย์ตั้งประชาคมขึ้นมาเพื่อปกป้องคุ้มครองเสรีภาพของตน เสรีภาพของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยคือ 1) เสรีภาพทางการเมือง 2) เสรีภาพในทรัพย์สิน 3) เสรีภาพในการนับถือศาสนา 4) เสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย 5) เสรีภาพในการประกอบอาชีพ

3. หลักความเสมอภาค (Equality) สมาชิกของประชาคมในระบอบประชาธิปไตย ต้องมีความเสมอภาค 1) ในทางการเมือง คือการใช้สิทธิเสรีภาพในการเลือกตั้งวิพากษ์วิจารณ์ ตลอดจนการชุมนุมเคลื่อนไหว 2) ในทางเศรษฐกิจ คือ การมีอิสระในการเลือกอาชีพ ประดิษฐ์คิดค้น และการผลิต ตลอดจนมีเสรีภาพในการแข่งขันเชิงเศรษฐกิจ ไม่มีการผูกขาดหรือให้อภิสิทธิ์แก่กลุ่มใดเฉพาะ 3) ในทางสังคม คือ การเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับบริการทางสังคมจากรัฐเท่า ๆ กัน ในเรื่องการวิจัย การรักษาพยาบาล ตลอดจนความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

4. หลักกฎหมาย (Rule of Law) กฎหมายเป็นสิ่งจำเป็นของมนุษย์ที่จะรักษาคนให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติ หลักกฎหมายในระบอบประชาธิปไตยคือ 1) มีที่มาโดยชอบธรรม คือ ประชาชน

เป็นผู้ใช้อำนาจในการบัญญัติผ่านผู้แทน 2) การบังคับกฎหมายต้องเสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่มี การเลือกปฏิบัติต่อประชาชน 3) ประชาชนต้องได้รับความคุ้มครองจากกระบวนการโดยเสมอภาค

5. หลักเสียงข้างมาก (Majority Rule) มติเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์การตัดสินใจทั่วไป (simple majority) แต่อย่างไรก็ตามต้องคุ้มครองสิทธิเสียงข้างน้อย (minority right) เป็นการประกันการใช้เสียงข้างมากในมติพวกมากลากไป

สำหรับลักษณะสำคัญของประชาธิปไตย อดีตนักวิชาการสำคัญทางรัฐศาสตร์อีกท่านหนึ่งคือศาสตราจารย์อมร รัชกาลสัต์ย์ (2539: 32-34) ได้เสนอลักษณะสำคัญของประชาธิปไตย ในแง่หลักการและอุดมการณ์ ดังนี้ คือ

1. ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย เป็นผู้ทรงอำนาจอิสระสูงสุด
2. รัฐบาลได้อำนาจมาจากประชาชน หรือโดยการยินยอมของประชาชน
3. ในประเทศขนาดใหญ่สมัยใหม่ต้องใช้ประชาธิปไตยโดยทางอ้อม จะต้องมีการเลือกตั้งผู้แทนและพนักงานของรัฐอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม โดยประชาชนสามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่างอิสระ
4. สถาบันทางการเมืองที่ทำหน้าที่ตัดสินใจทางการเมืองหรือวางแผนนโยบายสาธารณะต้องตั้งขึ้นด้วยวิถีแห่งการแข่งขัน เพื่อให้ได้คะแนนเสียงเห็นชอบจากประชาชน ตัวแทนประชาชนได้รับการเลือกตั้งโดยผ่านการแข่งขัน เพื่อให้ได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบจากประชาชน
5. ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยผ่านกลไกต่าง ๆ หรือใช้สิทธิที่จะแสดงบทบาทต่าง ๆ ได้โดยตรง
6. รัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อประชาชน ประชาชนมีสิทธิติชม ควบคุมการทำงานของรัฐบาลตลอดเวลา และมีสิทธิเปลี่ยนแปลงรัฐบาลตามวิธีการที่กำหนดไว้
7. อำนาจในการปกครองประเทศต้องไม่อยู่ในกำมือคน ๆ เดียว หรือกลุ่มเดียวต้องมีการแบ่งอำนาจอปกครองประเทศอย่างน้อยระดับหนึ่ง
8. รัฐบาลมีอำนาจจำกัด มีการแบ่งและการกระจายอำนาจ มีการตรวจสอบและถ่วงดุลหรือคานอำนาจซึ่งกันและกัน
9. หน้าที่หลักของรัฐบาลคือการเร่งส่งเสริมปัจเจกชน เสรีภาพ ความเสมอภาคและภราดรภาพของพลเมือง
10. การตัดสินใจสำคัญต้องเป็นไปตามเสียงข้างมาก และโดยคำนึงถึงการรักษาสหสิทธิเสียงข้างน้อย
11. ประชาชนมีความเสมอภาคในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะความเสมอภาคในสายตาของกฎหมาย และมีโอกาสเท่าเทียมกันในด้านต่าง ๆ ทุกคนมีศักดิ์ศรีและไม่มีใครมีอภิสิทธิ์เหนือผู้อื่น

12. ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ อย่างกว้างขวางโดยรัฐบาลให้หลักประกันและคุ้มครองการใช้สิทธิเสรีภาพเหล่านั้นอย่างน้อย ใช้สิทธิเสรีภาพพื้นฐานสำคัญ

13. ประชาชนต้องมีอิสระในการพูด การพิมพ์ การแสดงความคิดเห็น การร่วมชุมนุม การตั้งพรรคการเมือง เพื่อให้สามารถมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศได้จริงและอย่างมีข้อมูลข่าวสาร

14. รัฐบาลต้องใช้หลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรม ไม่ใช่อำนาจตามอำเภอใจ เช่น บุคคลจะถูกจับกุมคุมขังหรือลงโทษได้ก็เฉพาะเมื่อมีกฎหมายกำหนดว่ามีความผิด และจะต้องได้รับการพิจารณาโดยรวดเร็วเปิดเผยโดยคณะตุลาการที่ไม่ลำเอียง ฯลฯ นอกจากนี้ นักวิชาการอีกท่านหนึ่งคือนายเสกสรร ประเสริฐกุล (2548: 40) ได้กล่าวถึงแนวคิด ประชาธิปไตยว่าได้บรรจุอุดมคติทางการเมืองที่สำคัญ ๆ ของมนุษย์ ไว้ 5 ประการด้วยกันคือ

1. มีรัฐบาลที่มาจากความยินยอมของประชาชน (government by consent) หรือกล่าวอีกแบบหนึ่ง คือประชาชนเป็นผู้ถืออำนาจอธิปไตย สามารถแต่งตั้งและถอดถอนรัฐบาลได้โดยผ่านกระบวนการที่ตกลงกัน

2. ระบอบการปกครองที่ฟังเสียงข้างมาก และในกรณีจำเป็นก็ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ (majority rule) โดยมีได้ละเมิดล่วงเกินสิทธิขั้นมูลฐานของฝ่ายข้างน้อย (minority right)

3. มีการปกครองโดยหลักนิติธรรมที่สามารถให้ความยุติธรรมได้อย่างเสมอหน้าโดยไม่ผันแปรไปตามประโยชน์และเจตนาารมณ์ส่วนตัวผู้ใด

4. มีการรับประกันสิทธิมนุษยชน (human right) ของประชาชน

5. มีการสืบทอดอำนาจของรัฐบาลหนึ่งไปสู่อีกรัฐบาลหนึ่งโดยสันติ (peaceful succession of power)

เชาว์ ไพรพิรุณโรจน์ (อ้างในสมพงษ์ ภูมิเวชพิศาล 2538: 19-27) กล่าวถึงประชาธิปไตยตรงกับภาษาอังกฤษว่า “DEMOCRACY” มีรากศัพท์มาจากภาษากรีกหมายถึง การปกครองโดย หมู่ชน หรือประชาชน สำหรับภาษาไทยอาจแยกได้ 2 คำ คือ ประชา หมายถึง ประชาชน และคำว่า อธิปไตย หมายถึง อำนาจสูงสุดของแผ่นดิน เมื่อรวมกันหมายถึง การปกครองที่มีอำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน หรือมาจากประชาชนโดยทั่วไปแล้ว ประชาธิปไตยมีหลายความหมาย อาจสรุปได้ 3 ประเด็น คือ

1. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมการณ์ มีลักษณะสำคัญ ได้แก่

1.1 การมีศรัทธาในความสามารถของมนุษย์ มีศรัทธาในสติปัญญา ในการที่มนุษย์สามารถร่วมกันทำงาน และที่สำคัญที่สุด คือมนุษย์รู้จักเหตุผล ใช้เหตุผล ค้นหาความจริงตามหลักวิทยาศาสตร์

1.2 เชื่อในเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็น เนื่องจากการค้นหาทางวิทยาศาสตร์ จึงเชื่อว่า การยอมรับให้ทุกฝ่ายเสนอข้อเท็จจริง เหตุผล และความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่กำลังพิจารณาอยู่เสียก่อนแล้วจึงตัดสินใจ จะเป็นวิธีที่ดีที่สุด จากข้อนี้ จึงเกิดเสรีภาพใน การพูด การพิมพ์ เผยแพร่ ทางการประชุม เสรีภาพในการร่วมกลุ่มตลอดถึงพรรคการเมือง

1.3 เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกันหรือเสมอภาคกันตามกฎหมายและ ทางการเมืองทุกคนควรได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและกฎหมาย โดยเท่าเทียมกัน ไม่แยก เป็นเพศใด มีกำเนิดอย่างไร มีฐานะทางเศรษฐกิจอย่างไร สังคมเช่นใด

1.4 เชื่อว่าอำนาจทางการเมืองของรัฐบาลเกิดขึ้นจากความยินยอมของ ประชาชน การให้ความยินยอมเท่ากับการสร้างความชอบธรรม

1.5 เชื่อว่าสถาบันทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่เป็นกลไกของรัฐนั้น มีอยู่ เพื่อรับใช้บุคคล ในสังคมคนเข้ามาอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาล ทั้งนี้เพราะเขาคิดว่ารัฐบาลจะ เป็นเครื่องมือในการที่จะช่วยให้เขามีชีวิตดีกว่าก่อน มีเสรีภาพ ความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน และการแสวงหาความสุข ดังนั้นประชาชนมีสิทธิที่จะทำการต่อต้านรัฐบาลที่ไม่ปฏิบัติตาม จุดมุ่งหมายดังกล่าวหรือรัฐบาลที่ใช้อำนาจไม่เป็นธรรม

1.6 เชื่อว่าเนื่องจากรัฐเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยให้คนในสังคมบรรลุถึงความสุขสมบูรณ์ และรัฐอยู่ได้ก็ด้วยเป้าหมายที่จะคุ้มครองชีวิตทรัพย์สินและการแสวงหาความสุขประชาชนมีสิทธิที่จะ ทำการต่อต้านรัฐบาลที่ไม่ปฏิบัติตามจุดมุ่งหมาย หรือรัฐบาลที่ใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม

1.7 เชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้มีศีลธรรม มีจริยธรรม ระลึกถึงประโยชน์สุขของส่วนรวม อยู่เสมอ ด้วยความสำคัญดังกล่าวทำให้มนุษย์มีความประพฤติชอบ ปฏิบัติชอบ ความแตกต่างส่วน หนึ่งของมนุษย์นั้น ส่วนหนึ่งอยู่ที่ความคิดเห็นว่าอะไรคือสิ่งที่ถูกต้องที่สุดที่พึงยึดถือและนำไป ปฏิบัติเพื่อความสงบสุขของส่วนรวม

1.8 มนุษย์มีความสามารถในการปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าเจริญทั้งในด้าน ความคิด สติปัญญา ตลอดจนความรับผิดชอบ ชั่วดี ด้วยความสามารถดังกล่าว ทำให้มนุษย์สามารถ พัฒนาตนเองทั้งในด้านจิตใจและวัตถุ นอกจากนี้ยังมีความเชื่อในหลักวิวัฒนาการคือความ เปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป จึงสนับสนุนบุคคลให้มีความอดทน รู้จักยับยั้งชั่งใจไม่ขาดสติ และมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้กับตนเองและสังคมอยู่ตลอดเวลา โดยสันติวิธี

1.9 เชื่อในหลักการปกครองตนเองประชาธิปไตยจะเปิดโอกาสให้ประชาชนมี ส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาอันจะเกิดการกระทบกระเทือน ต่อส่วนรวม หรือเพื่อสร้างสรรค์ประโยชน์และความสงบสุขต่อส่วนรวม ทั้งนี้เพราะเชื่อในความสามารถด้าน สติปัญญา ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ ตลอดจนมีศีลธรรมของบุคคลนั่นเอง สำหรับวิธีการที่ใช้

อยู่ในปัจจุบัน ได้แก่อิทธิพลในการออกเสียงเลือกตั้งซึ่งเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยตรง และการให้ตัวแทนที่เลือกเข้าไปปฏิบัติหน้าที่แทนตน ซึ่งเป็นวิธีการทางอ้อม วิธีการทั้งสองแบบนี้จะยึดเสียงข้างมากเป็นข้อยุติในปัญหาต่าง ๆ โดยถือว่า “เสียงข้างมากเป็นเสียงของพระเจ้าหรือเป็นเสียงสวรรค์”

2. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบอบการปกครอง หมายถึง การจัดรูปแบบทางการเมืองโดยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางการเมืองตลอดจนวิธีการที่จะใช้ในการตัดสินใจ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งตามแนวทางประชาธิปไตย จากหลักการหรืออุดมการณ์ของประชาธิปไตยดังกล่าวได้ก่อให้เกิดรูปแบบการปกครองได้ ดังนี้

2.1 จากหลักแห่งเหตุผลที่เชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและสามารถใช้เหตุผลเท่าเทียมกัน ได้ก่อให้เกิดรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่ต้องอาศัยหลักการประชุมปรึกษาหารือหรือร่วมอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อหาข้อยุติตามเหตุผลที่ถูกต้องเหมาะสมซึ่งสถาบันทางการเมืองที่ใช้ทำหน้าที่ตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ได้แก่รัฐสภา คณะรัฐบาล เป็นต้น

2.2 จากหลักความนิยมที่ประสงค์จะให้บุคคลมีเสรีภาพและเป็นตัวของตัวเองตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของตนโดยปราศจากการบังคับใด ๆ ทั้งสิ้นได้ก่อให้เกิดรูปแบบการปกครอง โดยออกกฎหมายเพื่อพิทักษ์และคุ้มครอง เสรีภาพส่วนบุคคลในอันที่จะแสดงความคิดเห็นในการที่จะสนับสนุนในแนวความคิดที่ตนเห็นว่าถูกต้องเหมาะสมหรือการที่จะคัดค้านในสิ่งที่ตนเห็นว่าไม่ถูกต้องเหมาะสม การเคารพในสิทธิที่กล่าวมานี้ได้ก่อให้เกิดกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ของรัฐบาลที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อประเทศชาติ หรือการให้โอกาสแก่สื่อมวลชนที่จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลโดยไม่ถูกคุกคาม เป็นต้น

2.3 จากหลักความเสมอภาคกันโดยไม่คำนึงถึงชนชั้น วรณะ ได้ก่อให้เกิดการพิทักษ์คุ้มครองต่อบุคคลทางด้านกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ มีการใช้สิทธิเสรีภาพ ในเรื่องต่าง ๆ เช่น สิทธิทางการเมือง การศึกษา การนับถือศาสนา การประกอบอาชีพ สิทธิในร่างกายหรือการครอบครองทรัพย์สิน เป็นต้น

2.4 จากหลักศีลธรรมที่เชื่อว่ามนุษย์มีศีลธรรมประจำใจและมักจะคำนึงถึงส่วนรวมเสมอก่อให้เกิดความเชื่อต่อบุคคลและให้ความอิสระอย่างเต็มที่ในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเชื่อว่าคนเราจะกระทำเฉพาะกิจกรรมที่สร้างสรรค์มากกว่าทำลาย

2.5 จากหลักการพัฒนาตนเองที่เชื่อว่ามนุษย์นั้นจะมีความสามารถในอันที่จะปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้า บางครั้งอาจจะต้องใช้ระยะเวลาบ้าง จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีขั้นตอน พินิจพิจารณาอย่างรอบคอบและอดทน เช่น การออกกฎหมาย

จำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังรอบคอบในการพิจารณาหลายขั้นตอน นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้บุคคลมีอิสระที่จะคิดหรือกระทำการเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ให้เกิดขึ้น

2.6 จากหลักแห่งการพัฒนาตนเองก่อให้เกิดรูปแบบการปกครองที่เปิดเข้าร่วมบริหารประเทศโดยเท่าเทียมกัน ซึ่งสมัยก่อนอาจเข้าร่วมโดยตรง แต่ในปัจจุบันมีคนมากขึ้นจึงเป็นการเลือกสรรบุคคลที่เหมาะสมเข้าไปทำหน้าที่ตามอำนาจธิปไตยที่ตนมีอยู่ เพราะการปกครองระบอบอำนาจเป็นของปวงชนประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนที่มีความสามารถและมีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมาย มีสิทธิ

2.7 จากหลักแห่งเสรีภาพที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพอย่างทั่วถึงได้ก่อให้เกิดวิธีการปกครองที่กำหนดขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ของรัฐบาล เพื่อที่จะพิทักษ์คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเพื่อเกิดความระเบียบเรียบร้อยและความยุติธรรมในสังคม เช่น เสรีภาพในการนับถือศาสนา การพูด การพิมพ์ การประกอบอาชีพ เป็นต้น

3. ประชาธิปไตยในฐานะวิถีชีวิต ได้แก่ การนำเอาอุดมการณ์ที่เป็นความเชื่อของบุคคล และหลักเกณฑ์ตามทฤษฎีประชาธิปไตยมาช่วยในการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต ดังนั้นการกล่าวถึงอุดมการณ์ประชาธิปไตย จึงหมายถึง ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิตนั่นเอง ซึ่งวิถีชีวิตที่เป็นประชาธิปไตย สรุปได้ดังนี้

3.1 เคารพเหตุผลมากกว่าบุคคล คือไม่ศรัทธาในตัวบุคคลหนึ่งบุคคลใดจนมองข้ามความสามารถที่แท้จริง โดยจะต้องยอมรับว่าทุกคนมีความสามารถและมีสติปัญญาอยู่ในวงจำกัด อาจมีทัศนคติที่ถูกต้องในบางเรื่องและผิดได้ในบางเรื่อง ต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นเพื่อค้นหาเหตุที่ถูกต้องอย่างแท้จริง เพราะเหตุผลจะช่วยจรรโลงประชาธิปไตยได้

3.2 รู้จักการประนีประนอม (Compromise) ผู้ที่มีศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตยจะต้องรู้จักการยอมรับฟังเหตุผลของบุคคลอื่น รู้จักอดกลั้นต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง ไม่ยึดติดในความคิดเห็นของตนเองเป็นหลัก ต้องยอมผ่อนปรนตามเหตุผลที่เหมาะสม ยอมรับการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธีมากกว่าวิธีการรุนแรง

3.3 มีระเบียบวินัย ผู้ที่อยู่ในสังคมแบบประชาธิปไตย ต้องมีระเบียบวินัยประพฤติปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ถึงแม้ว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยจะให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนก็ตาม แต่การใช้สิทธิเสรีภาพจะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย การใช้สิทธิเสรีภาพเกินขอบเขตไปละเมิดสิทธิของผู้อื่นย่อมทำให้เกิดความสับสนอลเวง ความไร้ระเบียบในสังคม ดังนั้นสังคมประชาธิปไตยจะดำรงอยู่ได้ถ้าคนในสังคมมีระเบียบวินัย

3.4 มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (Public Spirit) ความรู้สึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม มักเกิดขึ้นเนื่องจากความรู้สึกว่าตนเป็นเจ้าของประเทศ จะต้องประพฤติตนให้เป็นคนดีโดยทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง เป็นต้น

3.5 การเคารพซึ่งกันและกัน (Mutual Respect) พื้นฐานของประชาธิปไตยอันหนึ่ง คือการยอมรับซึ่งกันและกันที่แต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จึงควรเคารพซึ่งกันและกันและตั้งอยู่บนความเสมอภาคระหว่างกัน ซึ่งอาจแบ่งเป็น 2 ประเด็นสำคัญ คือ

3.5.1 เคารพในความเป็นมนุษย์ คือการมองเห็นคนอื่นเป็นมนุษย์เหมือนกับตนเอง ไม่แบ่งชั้นวรรณะ ไม่ถือยศศักดิ์ ทุกคนไม่ว่าจะมีสถานะทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ หรือชาติตระกูลสูงต่ำก็สามารถคบหากันได้ อันแสดงถึงการยอมรับซึ่งกันและกันของมนุษย์

3.5.2 การเคารพในความสามารถของกันและกัน นักประชาธิปไตยมีความเชื่ออยู่ว่าทุกคนมีความสามารถแต่อาจแตกต่างกัน จึงควรแสดงความสามารถของตนเฉพาะในทางสร้างสรรค์เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และตราบโคที่ยังใช้ความสามารถในทางสุจริตก็สมควรได้รับการสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ ยังต้องพยายามประสานความสามารถของแต่ละคน เป็นการระดมความสามารถเพื่อผลประโยชน์ของทุกคนในระยะยาว

3.6 การดำเนินชีวิตอย่างเสรีภาพภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย และไม่ถูกแทรกแซงจากรัฐโดยไม่จำเป็น เพื่อให้ความคุ้มครองหลักการเสรีภาพของประชาชนต้องมีกฎหมาย เพื่อให้ความคุ้มครองเสรีภาพของประชาชนที่อยู่ในรัฐ ดังนั้น ราษฎรทุกคนในประเทศประชาธิปไตยจึงมีการดำเนินชีวิตอย่างมีเสรีภาพเต็มที่ ตราบใดที่มีได้ทำความเดือดร้อนให้กับคนอื่น สิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนย่อมถูกคุ้มครอง รัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจแทรกแซงกิจการของเอกชนหรือใช้อำนาจกับเอกชนในลักษณะที่เป็นการขัดต่อกฎหมายได้

โดยสรุปประชาธิปไตยจึงเป็นการปกครองที่ให้ความสำคัญกับประชาชนเพราะประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย รัฐบาลมาจากความยินยอมของประชาชนและมีหน้าที่พิทักษ์คุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชนส่วนรวมให้เกิดความเรียบร้อยอย่างเสมอภาคโดยไม่คำนึงถึงชนชั้น วรรณะ ไม่เลือกปฏิบัติ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี มีการเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่แทนตนและยึดเสียงข้างมากเป็นหลักในการยุติความขัดแย้งซึ่งจะใช้สันติวิธีในการประนีประนอม

2. แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาการทางการเมือง

การพัฒนาทางการเมืองคือ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในเชิง โครงสร้างและระบบ เพื่อสนองต่อการแก้ไขปัญหาการเมือง การเศรษฐกิจ และสังคม โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในปัญหาและกำหนดทิศทางของการกระทำนั้นและยอมรับในผลชะตากรรมร่วมกัน

2.1 ความสำคัญของการพัฒนาการทางการเมือง

2.1.1 พัฒนาการทางการเมืองทำให้เป้าหมายของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของแต่ละประเทศเด่นชัดขึ้น เพราะพัฒนาการทางการเมืองช่วยชี้ให้เห็นว่าอะไรเป็นเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่พึงปรารถนา ในประเทศกำลังพัฒนาหรือด้อยพัฒนา ความระส่ำระสายทางการเมือง ความไร้เสถียรภาพและการที่สถาบันการเมืองขาดประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหา จะทำให้ผู้นำทางการเมืองตระหนักในปัญหาความล้มเหลวที่จะต้องรีบแก้ไข การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะเป็นทางแก้ปัญหาพัฒนาการทางการเมือง

2.1.2 ทำให้มีทางเลือกของการพัฒนาหลายแนวทาง การศึกษาพัฒนาการทางการเมืองเป็นสิ่งที่ให้ข้อคิดแก่ผู้นำประเทศกำลังพัฒนา ได้ข้อคิดในการพัฒนาการหลาย ๆ แนวทาง เช่นแนวทางประชาธิปไตยในประเทศอังกฤษ แนวทางพัฒนาโดยการนำของชนชั้นสูงของประเทศเยอรมัน และอื่น ๆ

2.1.3 พัฒนาการทางการเมืองมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เพราะเป็นปัจจัยเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน เมื่อระบบการเมืองอ่อนแอการพัฒนาเศรษฐกิจกระทำไม่ได้ลำบาก ในขณะที่เดียวกันประเทศที่มีความล้มเหลวทางเศรษฐกิจมักจะประสบปัญหาการเมืองไปด้วย

2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการทางการเมือง

จุมพล หนีมพานิช (2547: 105-124) กล่าวถึงพัฒนาการทางการเมืองว่า การพัฒนาการเมืองในสังคมใดสังคมหนึ่ง มักจะเกิดขึ้นจากปัจจัยที่สำคัญหลาย ๆ ประการ ดังนี้

2.2.1 **ปัจจัยด้านนามธรรม** ได้แก่ การอบรมกล่อมเกลารวมถึงการเมือง (Political Socialization) ที่เป็นกระบวนการที่บุคคลได้มาซึ่งทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึก ความสำนึกและค่านิยมที่เกี่ยวกับการเมือง ระบบการเมือง และส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมือง นอกจากนี้ลักษณะนิสัยประจำชาติในกรณีของประเทศไทยเป็นสิ่งที่จำจะต้องแก้ไข ในเรื่องของการหย่อนระเบียบวินัย การมีลักษณะเกื้อกูล การเคารพเชื่อฟังผู้มีอำนาจในลักษณะที่ขาดเหตุผล มีความอ่อนแอเมื่อขาดผู้นำและคนไทยไม่มีความมานะอดทน ตลอดจนเรื่องอุดมการณ์และวัฒนธรรมทางการเมือง ที่เป็นระบบความเชื่อของคนในสังคม ทัศนคติและค่านิยมของคนในชาติ ที่มีต่อระบบการเมือง ทั้งนี้

วัฒนธรรมการเมืองไทยเป็นลักษณะวัฒนธรรมแบบไพร่ฟ้า โดยที่คนไทยไม่สนใจเข้าร่วมทางการเมือง และยอมรับในอำนาจของผู้ปกครองแบบเคารพยำเกรงและยอมรับเชื่อฟังผู้มีอำนาจ จนขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการตัดสินใจสิ่งที่เป็นสาธารณะหรือประโยชน์ส่วนรวม

2.2.2 ปัจจัยด้านรูปธรรม ได้แก่ สถาบันทางการเมืองโดยเฉพาะพรรคการเมืองไทยยังขาดความเข้มแข็ง ไม่มีความเป็นปึกแผ่น เป็นสถาบันที่ขาดคุณลักษณะในการปรับตัวหรือมีความสลับซับซ้อนยืดหยุ่นพอที่จะรับมือกับปัญหาการเมืองใหม่หรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ขยายตัวหลากหลาย และไม่สอดคล้องทางด้านสังคมเศรษฐกิจและการเมือง แบบกระแสโลกาภิวัตน์ นอกจากนี้ผู้นำทางการเมืองต้องมีความสามารถสูงในการบริหารงาน มีความรู้ปราดเปรื่อง มีคุณธรรมและความรับผิดชอบสูง เพื่อขับเคลื่อนระบบการเมืองไทยในการสนองตอบต่อความต้องการของประชาชน

2.2.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ กระแสโลกาภิวัตน์และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างสูงต่อการพัฒนาการเมือง และการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองใหม่ เช่น ปรากฏการระเบียบโลกใหม่ การปฏิรูปการเมือง การปฏิรูประบบราชการ ตลอดจนเรื่องรัฐธรรมนูญที่กลายเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมโลก เป็นเรื่องกระแสโลกที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย และมีบทบาทต่อการพัฒนาการเมืองไทย

2.3 วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาทางการเมืองไทย

กาเบรียล อัลมอนต์ (Gabriel Almond, 1956: 391-409) กล่าวว่า วัฒนธรรมการเมืองเป็นแบบแผนของทัศนคติความเชื่อของบุคคลที่มีต่อระบบการเมือง ต่อบทบาทการเมือง หรือพฤติกรรมการเมืองของบุคคล มีลักษณะ 1) มีความโน้มเอียงในการรับรู้ (Cognitive Orientation) คือความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมือง 2) ความโน้มเอียงในการสร้างความรู้สึกผูกพัน (Affective Orientation) คือความรู้สึกผูกพันและมีส่วนได้ส่วนเสียกับระบบการเมือง และ 3) ความโน้มเอียงในเชิงคุณค่า (Evaluation) คือความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินเพื่อตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นตลอดจนมีบทบาททางการเมืองและวัฒนธรรม

นอกจากนี้อัลมอนต์และเวอร์บา (Almond and Verba, 1965: 12) ได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองเป็น 3 ลักษณะคือ

1. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมจำกัดวงแคบ (parochial political culture) หมายถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่ไม่มีความรู้ทางการเมือง ประชาชนมีความสำนึกทางการเมืองต่ำ และขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง มักปรากฏในสังคมแบบจารีตประเพณีหรือสังคมล้าหลัง

2. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (subject political culture) หมายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่ยอมรับอำนาจของรัฐบาล มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองและระบบการเมืองโดยทั่วไป แต่ไม่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ว่าระดับใด มักจะปรากฏในสังคมที่มีการพัฒนาก้าวหน้ากว่าแบบแรก

3. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (participant political culture) หมายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่สนใจการเมือง มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองในทุก ๆ ด้านมีจิตสำนึกทางการเมืองสูง มีความผูกพันต่อระบบการเมือง มีความกระตือรือร้นและสนใจที่จะเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างน้อยในการเข้าไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จะปรากฏในสังคมที่มีพัฒนาการทางการเมืองสูง

ลูเซียน พาย (Lucian W.Pye, 1965: 7) กล่าวว่าวัฒนธรรมทางการเมืองส่วนประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองได้แก่ ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติ รวมทั้งการสนับสนุนจากสมาชิกภายในระบบการเมือง

2.4 ปัญหาวัฒนธรรมทางการเมืองและพัฒนาการทางการเมืองไทย

วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน กล่าวว่าปัญหาวัฒนธรรมทางการเมืองไทยกับพัฒนาการทางการเมืองไทย มีดังนี้คือ

2.4.1 ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนไทย จากการศึกษาระดับการใช้สิทธิเลือกตั้ง แสดงให้เห็นวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทย ว่ามีลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า มีสำนึกทางการเมืองในระดับไม่สูงนัก ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่ำ

2.4.2 ปัญหาการรวมกลุ่มทางการเมืองของคนไทย คือการเมืองไทยมีลักษณะและรูปแบบไม่เอื้ออำนวยต่อการเกิดกลุ่มและการรวมกลุ่มในสังคมไทย ค่านิยมแบบยอมรับในอำนาจของผู้มีอำนาจเหนือตน การยึดถือตัวบุคคล และการยึดมั่นในความสัมพันธ์แบบส่วนตัว เป็นการยอมรับระบบความไม่เท่าเทียมกันของบุคคลในสังคมที่เป็นแบบศักดินา และโครงสร้างระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งพามาแต่เดิม ทำให้ชนชั้นทางเศรษฐกิจในสังคมแบ่งเป็น 2 ประเภท คือกลุ่มชนชั้นนายทุนและกลุ่มผู้ประกอบการ กับกลุ่มชนชั้นผู้ใช้แรงงานและชาวนา ชาวไร่ ทั้งนี้กลุ่มที่เป็นนายทุนมักจะได้รับการเอาใจใส่จากรัฐและเจ้าหน้าที่ โดยเข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายริเริ่มและแนะนำนโยบาย จนละเลยบทบาทของผู้ใช้แรงงานและกลุ่มชาวนา ชาวไร่ อันเป็นเงื่อนไขพื้นฐานของการรวมกลุ่มทางสังคมไทย

2.4.3 ปัญหาการพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทย ความมีเสถียรภาพทางการเมืองของระบอบประชาธิปไตยในสังคมไทย ขึ้นกับปัจจัย 2 ประการ คือความชอบธรรมของรัฐบาลหรือผู้ปกครองที่ได้รับเลือกจากประชาชน และความสามารถของรัฐบาลในการแก้ปัญหาและตอบสนอง

ความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดเวลาที่ผ่านมานับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบการเมืองไทยไม่ได้พัฒนาไปสู่การปกครองแบบประชาธิปไตยที่แท้จริง แต่ระบบราชการเป็นผู้กำหนดรูปแบบการปกครองและครอบงำการเมืองไทยอย่างต่อเนื่อง ทำหน้าที่แสดงออกและกำหนดความต้องการของประชาชน ควบคุมการเลือกตั้ง ควบคุมบทบาทกลุ่มผลประโยชน์ และกลไกการพัฒนาประชาธิปไตย และยังปลูกฝังวัฒนธรรมแบบไพร่ฟ้าครอบงำสังคมไทยต่อไป

3. แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญของระบอบประชาธิปไตยในส่วนของประเทศไทยนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 เป็นต้นมา และรัฐได้ใช้การมีส่วนร่วมนี้เป็นเครื่องมือให้ประชาชนเข้าร่วมโครงการรัฐ โดยที่คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมจำนวนมากแต่ก็เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งในแง่การเมืองการปกครองที่เห็นว่า การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนบทเป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย และยังอาจเป็นการปูพื้นฐานมั่นคงสำหรับวิวัฒนาการไปสู่การปกครองตนเองของท้องถิ่นได้ในบั้นปลาย และได้กล่าวถึงจุดเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเริ่มต้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่แต่ละคนมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องและสนใจเป็นเรื่อง ๆ ไป ข้อสำคัญกิจกรรมเหล่านั้นต้องสัมพันธ์กับปัญหาและความต้องการของชาวบ้าน (เสนห์ จามริก 2523 : 29)

ไมรอน ไวนอร์ (Myron Weiner, 1971: 160) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า คือการกระทำใด ๆ ก็ตามที่เกิดขึ้นโดยความเต็มใจ ไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ไม่ว่าจะมีการจัดอย่างเป็นระเบียบหรือไม่ และไม่ว่าจะเกิดเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่องกัน จะใช้วิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ เพื่อผลในการที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายของรัฐหรือต่อการบริหารงานของรัฐ หรือต่อการเลือกผู้นำทางการเมืองของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติก็ตาม

จันทนา สุทธิจารี (2544: 410) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าหมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ เป็นการกระทำที่ต้องเกิดจากความสมัครใจของประชาชน เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ ทั้งในการปกครองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

บุญเสริม นาคสาร (2547) หลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ยึดหลักพื้นฐานที่ว่า ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ประชาชนสามารถใช้อำนาจได้เสมอ

แม้ว่าได้มอบอำนาจให้กับผู้แทนของประชาชนไปใช้ในฐานะที่เป็น “ตัวแทน” แล้วก็ตาม แต่ประชาชนก็สามารถเฝ้าดู ตรวจสอบ ควบคุม และแทรกแซงการทำหน้าที่ของตัวแทนของประชาชนได้เสมอ โดยประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ 4 ลักษณะ คือ

1. การเรียกคืนอำนาจโดยการถอดถอน/ปลดออกจากตำแหน่ง (Recall) เป็นการควบคุมการใช้อำนาจของผู้แทนของประชาชนในการดำรงตำแหน่งทางการเมืองแทนประชาชน หากปรากฏว่าผู้แทนของประชาชนใช้อำนาจในฐานะ “ตัวแทน” มิใช่เป็นไปเพื่อหลักการที่ถูกต้อง หรือเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมที่แท้จริง ในทางตรงกันข้าม กลับเป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบ โดยทุจริต หรือเพื่อประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยสามารถเรียกร้องอำนาจที่ได้รับมอบไปนั้นกลับคืนมา โดยการถอดถอน/ปลดออกจากตำแหน่งได้

2. การริเริ่มเสนอแนะ (Initiatives) เป็นการทดแทนการทำหน้าที่ของผู้แทนของประชาชน หรือเป็นการเสริมการทำหน้าที่ของตัวแทนประชาชน ประชาชนสามารถเสนอแนะนโยบาย ร่างกฎหมาย รวมทั้งมาตรการใหม่ ๆ เองได้ หากว่าตัวแทนของประชาชนไม่เสนอ หรือเสนอแล้วแต่ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน

3. การประชาพิจารณ์ (Public Hearings) เป็นการแสดงออกของประชาชนในการเฝ้าดู ตรวจสอบ และควบคุมการทำงานของตัวแทนของประชาชน ในกรณีที่ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหารเตรียมออกกฎหมายหรือกำหนดนโยบายหรือมาตรการใด ๆ ก็ตาม อันมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่หรือสิทธิเสรีภาพของประชาชน ประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตยสามารถที่จะเรียกร้องให้มีการชี้แจงข้อเท็จจริงและผลดีผลเสีย ก่อนการออกหรือบังคับใช้กฎหมาย นโยบาย หรือมาตรการนั้น ๆ ได้

4. การแสดงประชามติ (Referendum) ในส่วนที่เกี่ยวกับนโยบายสำคัญหรือการออกกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมาก เช่น การขึ้นภาษี การสร้างเขื่อนหรือโรงไฟฟ้า ฯลฯ ประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตยสามารถเรียกร้องให้รัฐรับฟังมติของประชาชนเสียก่อนที่จะตรากฎหมาย หรือดำเนินการสำคัญ ๆ โดยการจัดให้มีการลงประชามติเพื่อถามความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ อันเป็นการตัดสินใจขั้นสุดท้าย

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง มีหัวข้อสำคัญ 5 ประการ คือ
ประการแรก นิยามความหมายของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ประการที่สอง ตัวการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมือง

ประการที่สาม วิธีการกล่อมเกลாதทางการเมืองและวิธีการเรียนรู้ทางการเมือง

ประการที่สี่ ขั้นตอนของการเรียนรู้ทางการเมือง

ประการสุดท้าย การกล่อมเกลาททางการเมืองผ่านทางสื่อ

นิยามความหมายของการกล่อมเกลาททางการเมือง คำว่า “การกล่อมเกลาททางการเมือง” ได้มีการใช้คำนี้ในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น “การเรียนรู้ทางการเมือง” “การขัดเกลาททางการเมือง” “การอบรมกล่อมเกลาททางการเมือง” “การเรียนรู้ชีวิตทางการเมือง” “สังคมกรรมทางการเมือง” “สังคมประกิตทางการเมือง” ซึ่งรูปแบบคำ ต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า “political socialization” ดังนั้น ในงานวิจัยนี้จึงกำหนดให้คำศัพท์ที่ขยมาทั้งหมดข้างต้นมีความหมายถึง “การกล่อมเกลาททางการเมือง” ทั้งหมด ซึ่งจพบว่ามีผู้ให้นิยามไว้คล้ายคลึงกัน ดังนี้

ประทีป สยามชัย (2526: 93) อธิบายว่า การกล่อมเกลาททางการเมือง หมายถึง การเรียนรู้ที่ทำให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองขึ้นมา ซึ่งรวมถึงการเรียนรู้ที่ได้รับจากโรงเรียนในวิชาสังคมศึกษา จากข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบันไปจนถึงการรับเอาทัศนคติทางการเมืองจากครอบครัว กลุ่ม เพื่อน และบุคคลอื่น ๆ

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และสายทิพย์ สุคติพันธ์ (2526: 19-20) อธิบายว่า กระบวนการกล่อมเกลาทเรียนรู้ทางการเมืองเป็นกระบวนการที่บุคคลได้มาซึ่งความโน้มเอียงทางการเมืองต่าง ๆ อันได้แก่ ความรู้หรือความเชื่อ ทัศนคติและความรู้สึก ค่านิยมที่เกี่ยวกับระบบการเมืองกระบวนการกล่อมเกลาทเรียนรู้ทางการเมืองนี้อาจเป็นการรักษาและส่งผ่านหรือแปลงรูปหรือสร้างความโน้มเอียงทางการเมืองเหล่านั้นก็ได้

ประจิตร มหาหิง (2529: 201) ให้ความหมายว่า สังคมกรรมหรือการเรียนรู้ทางการเมือง หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่บุคคลหรือมวลชนได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองอันได้แก่ ทัศนคติ ความเชื่อ โลกทัศน์ หรืออุดมการณ์ ความเชื่อและความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อการเมือง ระบบการเมือง และส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมือง จากคนยุคหนึ่งไปยังคนอีกยุคหนึ่ง โดยอาศัยสื่อกลางต่าง ๆ เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อน ศาสนา พรรคการเมือง รัฐบาล สถาบันการศึกษา สมาคม และสื่อสารมวลชนต่าง ๆ สังคมกรรมทางการเมืองเป็นกระบวนการช่วยสร้างเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพทางการเมือง คือ ลักษณะประจำชาติหรือเอกลักษณ์ทางการเมืองที่พึงประสงค์ให้แก่พลเมืองของรัฐ

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2531: 62) ให้ความหมายว่า กระบวนการกล่อมเกลาททางการเมือง คือแบบแผนที่คนเรียนรู้หรือสร้างเสริมความโน้มเอียงทางการเมืองของตนขึ้นเป็นตัวตน

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2532: 204) ให้ความหมายว่า การขัดเกลาทางการเมือง คือ กระบวนการที่บุคคลได้มีความรู้หรือความคุ้นเคยกับระบบการเมืองและกระบวนการที่กำหนดลักษณะทางการเมือง การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองของบุคคลตลอดจนลักษณะที่บุคคลมีปฏิริยาหรือความรู้สึกต่อปรากฏการณ์ทางการเมือง

พรศักดิ์ และสายทิพย์ (2526: 17) สรุปแนวคิดของ Almond และ Powell (1966: 257) ไว้ว่าสังคมประภิตทางการเมือง คือ กระบวนการที่นำมาซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน เป็นกระบวนการก่อตัวหรือส่งผ่านวัฒนธรรมทางการเมือง กระบวนการสังคมประภิตทางการเมือง ช่วยผดุงวัฒนธรรมทางการเมืองเดิมไว้ โดยส่งผ่านจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง หรือทำให้เกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งจากประสบการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละช่วงเวลา ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมอย่างรวดเร็วและฉับพลัน เช่น เกิดการปฏิวัติ กระบวนการสังคมประภิตทางการเมืองก็อาจเป็นกระบวนการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่เคยมีมาก่อนให้เกิดขึ้นได้

กรีนสทิน (Greenstein, 1968: 551-555) ได้ให้ความหมายของ การกล่อมเกลาทางการเมือง ไว้สองลักษณะ คือ ความหมายในวงแคบและความหมายในวงกว้าง ความหมายในวงแคบ คือ การให้ข่าวสารทางด้านการเมือง การปลูกฝังค่านิยมทางด้านการเมือง และการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติต่าง ๆ ทางด้านการเมืองอย่างมีเจตนาซึ่งกระทำ โดยสื่อกลาง (agents) ที่มีความรับผิดชอบอย่างเป็นทางการในการอบรมสั่งสอน ความหมายในวงกว้าง คือ การเรียนรู้ทั้งหมดเกี่ยวกับเรื่องทางการเมืองที่เกิดขึ้นในทุกช่วงชีวิตของมนุษย์ ไม่ว่าจะการเรียนรู้นั้นจะเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ จะมีเจตนาหรือไม่มีเจตนาก็ตาม

ตัวการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมือง

จากที่กล่าวถึงการกล่อมเกลาทางการเมืองข้างต้น จะพบว่ามิตัวการที่ทำให้เกิดการกล่อมเกลาทางการเมืองอยู่หลายประการ ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ นับเป็นส่วนหนึ่งของการกล่อมเกลาทางสังคม

ปพาณี รุติวัฒนา (2542: 69-78) ได้กล่าวถึงองค์การที่มีบทบาทให้การขัดเกลาทางสังคม ไว้หลายประการ ได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน โรงเรียน กลุ่มอาชีพ สื่อมวลชน และองค์การศาสนา ซึ่งสามารถกล่าวสรุปในแต่ละประเด็นได้ว่า

1. ครอบครัว

ครอบครัว ใช้วิธีการอบรมแก่เด็กทั้งโดยจงใจหรือทางตรงและทางอ้อม การอบรมทางตรงนี้ได้แก่ การอบรมสั่งสอนด้วยวาจาหรือการกระทำ ให้เด็กได้รู้ว่า สิ่งใดถูกต้องเหมาะสม ซึ่งขึ้นอยู่กับบรรณณะของผู้ใหญ่ที่ดูว่าธรรมชาติของเด็กควรเป็นอย่างไร อาจทำอย่างกวัดจัน

เข้มงวด หรือให้เสรีภาพแก่เด็กโดยผู้ใหญ่คอยแนะนำทางเท่านั้น ครอบครัวซึ่งมีพ่อแม่เป็นผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดที่สำคัญนี้แม้ว่าเด็กจะติดต่อกับกลุ่มอื่น ๆ ครอบครัวก็ยังสามารถมีอิทธิพลเหนือเด็กอย่างมาก การอบรมเด็กทางอ้อม ได้แก่ แบบอย่างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ซึ่งแสดงออกทางด้านอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ของชีวิตที่เด็กเห็นได้จากพ่อแม่ พี่น้อง การพยายามรู้และแก้ปัญหาของชีวิต หรือการพยายามหลีกเลี่ยงปัญหาที่ควรแก้ เป็นต้น จะเป็นตัวอย่างฝังจิตใจของเด็กซึ่งจะนำไปใช้ต่อไป ครอบครัวจึงนับว่าเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมที่มีหน้าที่ถ่ายทอดให้การเรียนรู้วัฒนธรรม และค่านิยมแก่สมาชิกของครอบครัว รวมทั้งกล่อมเกลापพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพให้เป็นไปตามบทบาทและความคาดหวังของสังคมโดยผ่านกระบวนการจัดเวลาทางสังคม หรือกล่าวได้ว่า “บ้านเป็นศูนย์กลางของการจัดเวลาทางสังคม โดยมีบิดามารดาเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้”

2. กลุ่มเพื่อน

กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญทางอ้อมมากในการจัดเวลาทางสังคมของบุคคลกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับบางอย่างบุคคลจำเป็นต้องทำเพื่อให้กลุ่มเพื่อนยอมรับ เช่น การเล่นกีฬา กลุ่มเพื่อนสอนให้บุคคลรู้จักการอะลุ่มอล่วยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สอนให้รู้จักรับผิดชอบร่วมมือในกิจกรรมร่วมกันนอกจากนี้กลุ่มเพื่อนยังมีสภาพเหมือนดาบสองคม กล่าวคือมีผลในการช่วยถ่ายทอดคุณค่าและวิธีการ ระเบียบกฎเกณฑ์ที่ผู้ใหญ่ต้องการให้ได้ ปัจจุบันชีวิตในเมืองใหญ่มีผลทำให้กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญมากขึ้นเพราะ

ประการที่หนึ่ง ครอบครัวสมัยใหม่มีขนาดเล็ก เด็กใช้เวลาส่วนใหญ่เล่นกับเพื่อน

ประการที่สอง การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ตลอดจนเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เป็นไปอย่างรวดเร็วทำให้เกิดช่องว่างระหว่างรุ่นอายุได้ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองกลายเป็นคนล่าสมัย หัวโบราณ ขณะที่เพื่อน ๆ ทันสมัยกว่า

ประการที่สาม โอกาสที่บุคคลจะทำ การเคลื่อนย้ายทางสังคมโดยอาศัยการศึกษา ในปัจจุบันมีมากกว่าสมัยก่อน ทำให้เด็กมีความมุ่งมั่นในการศึกษา ซึ่งพ่อแม่ไม่สามารถให้คำแนะนำ ฟังพาได้ขณะที่กลุ่มเพื่อนช่วยเหลือได้

3. โรงเรียน

โรงเรียนเป็นสถานศึกษาอย่างเป็นทางการเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติคุณค่าและแนวความคิด ความเชื่อของบุคคล กล่าวได้ว่าประสบการณ์ทางการศึกษาช่วยพัฒนาความสามารถ ทัศนคติและรูปแบบพฤติกรรมอื่น ๆ ซึ่งมีคุณค่าทางบวกต่อสังคม ประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากโรงเรียนอันเป็นประสบการณ์ที่ได้รับการคัดเลือกและควบคุม

จะช่วยให้บุคคลมีความรู้ความสามารถที่จะศึกษาและพิจารณาเพื่อรับคุณค่าใหม่ตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมในบางครั้งอาจเกิดปัญหาขึ้น ในกรณีดังต่อไปนี้

ประการแรก การสอนในโรงเรียนไม่ตรงกับกรอบมที่ครอบครัวยุติสอนมาก่อน กลายเป็นการแก่งแย่งการอบรมคนละแนว

ประการที่สอง การสอนสิ่งที่เป็นทฤษฎีและอุดมคติ ซึ่งไม่ตรงกับกรปฏิบัติของ คนทั่วไปทำให้เด็กอาจเสื่อมศรัทธา หรือไม่แน่ใจว่าควรเชื่อหรือไม่ หรือไม่ก็เกิดการขัดแย้งในตัว บุคคลขึ้น

4. กลุ่มอาชีพ

เมื่อบุคคลผ่านพ้นการศึกษาจากโรงเรียน จะเริ่มประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเอง บุคคล จะพบเพื่อนร่วมงานตามแต่อาชีพของตน ซึ่งมีระเบียบวิธีการแตกต่างกันออกไป บุคคลจำต้อง เรียนรู้และรับไว้หากต้องการอยู่ในกลุ่มนั้น ความเป็นสมาชิกในกลุ่มอาชีพใดอาชีพหนึ่งเป็น เวลานาน อาจทำให้บุคคลผู้นั้นมีอุปนิสัยใจคอ ทักษะคติ ความต้องการของชีวิตแตกต่างไปจากที่เคย ได้รับการฝึกฝนอบรมมาในระยะต้นของชีวิตก็ได้

5. สื่อมวลชน

เป็นที่ยอมรับร่วมกันโดยทั่วไปว่า หน้าที่ของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคมมีอยู่ 5 ประการ คือ

ประการแรก สื่อมวลชนต่าง ๆ ทำหน้าที่ให้แหล่งข่าวสารเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว ของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

ประการที่สอง สื่อมวลชนต่าง ๆ ทำหน้าที่เป็นเวทีแสดงความคิดเห็นของประชาชน ต่อประเด็นปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ที่มีผลกระทบกระเทือนต่อประชาชนที่อยู่ในสังคม

ประการที่สาม สื่อมวลชนต่าง ๆ ทำ หน้าที่ให้ความรู้แก่ประชาชน เท่ากับเป็นแหล่ง เพิ่มพูนปัญญาอันจะนำ มาซึ่งความก้าวหน้าของตนเองและสังคม

ประการที่สี่ สื่อมวลชนต่าง ๆ ทำหน้าที่ให้ความบันเทิง เพื่อการพักผ่อนทางด้านจิตใจ ผ่อนคลายความตึงเครียด และให้ความสนุกสนาน

ประการสุดท้าย สื่อมวลชนต่าง ๆ ทำหน้าที่ให้บริการทางธุรกิจ เพื่อประโยชน์แก่ การค้าขาย และเศรษฐกิจของสังคม

ทั้งนี้สื่อที่ได้ทำหน้าที่ดังกล่าวนี้ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ สิ่งพิมพ์ และ ภาพถ่าย เป็นต้น สื่อทั้งหลายเหล่านี้ได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของบุคคลมาก โดยเฉพาะ ในสังคม ที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สื่อมวลชนจึงเป็นแหล่งที่ให้การขัดเกลาทาง

สังคมทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างมีคุณค่าและมีโทษด้วย โดยทั่วไปแล้วสื่อมวลชนเป็นแหล่งที่ให้สารและข่าวสารเพื่อประโยชน์แก่การดำรงชีวิต การตัดสินใจ การคาดหวังต่อชีวิตของบุคคล

6. องค์การศาสนา

นักสังคมวิทยาและนักจิตวิทยาอธิบายถึงหน้าที่หลักของศาสนากว้าง ๆ ไว้สองประการคือ หน้าที่ต่อบุคคล และหน้าที่ต่อสังคม โดยหน้าที่ต่อบุคคล คือ ศาสนาสอนความต้องการส่วนตัวของบุคคลในด้านการอยากรู้อยากเห็น การแสวงหาสิ่งที่เป็นสาระในชีวิต และการแสดงออกทางอารมณ์ ส่วนหน้าที่ต่อสังคมมีหลายประการในส่วนของการจัดเกลาทางสังคม สถาบันทางศาสนาจะช่วยให้บุคคลมีการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้สอดคล้องกับบรรทัดฐานและค่านิยมในสังคมและช่วยให้บุคคลอุดมคติในการดำรงชีวิต การจัดเกลาทางสังคมโดยผ่านองค์กรทางศาสนาในสังคมไทยมีมาช้านานแล้วในประวัติศาสตร์โดยเฉพาะเด็กผู้ชายเขาจะมีโอกาสเข้าไปศึกษาหาความรู้ทั้งในลักษณะเป็นครั้งคราว หรืออาศัยอยู่ในวัดที่เรียกกันว่าเด็กวัด โดยคอยปรนนิบัติพระและศึกษาเล่าเรียน อ่าน เขียน ทั้งภาษาบาลี ภาษาไทย ตามสติปัญญาและความสามารถของแต่ละคนอีกทั้งยังฝึกฝนวิชาชีพที่สามารถเป็นความรู้ติดตัวไป เช่น ยุทธวิธีป้องกันตัว กระบี่กระบอง วิชาอาคมเมตตามหานิยม ช่างฝีมือ หมอโบราณ เป็นต้น ขณะที่ใช้ชีวิตในวัดก็จะได้รับการจัดเกลาทางสังคมทั้งวิชาความรู้ ศิลธรรม จรรยา มารยาท ควบคู่กันไป จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า ตัวการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมืองได้นั้นมีแหล่งที่มาที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไปโดยตัวการเหล่านั้นล้วนเป็นปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองทั้งสิ้น

วิธีการกล่อมเกลาทางสังคมและวิธีการเรียนรู้ทางการเมือง

การกล่อมเกลาทางการเมืองนั้นนับว่าเป็นส่วนหนึ่งของการกล่อมเกลาทางสังคม โดยมีนักวิชาการบางท่านซึ่งได้กล่าวถึงวิธีการกล่อมเกลาไว้ ดังนี้

สุพัตรา สุภาพ (2541: 37-38) กล่าวว่า การจัดเกลาทางสังคมอาจจะออกมาได้ 2 รูปแบบ คือการจัดเกลาโดยตรง (direct socialization) และการจัดเกลาโดยอ้อม (indirect socialization)

การจัดเกลาโดยตรง (direct socialization) เป็นการอบรมในรูปแบบที่ต้องการให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนที่กลุ่มสังคมนั้นกำหนดไว้ซึ่งการอบรมโดยตรงนี้ช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างแจ่มแจ้งพอควร เพราะเป็นการบอกว่าอะไรควรทำ ไม่ควรทำ อะไรผิดอะไรถูก ฯลฯ ซึ่งก็นับว่าได้ผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพมาก เนื่องจากมีการชี้ทางและแนะแนวทางในการปฏิบัติแก่บุคคลอย่างจงใจและเจตนา เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถวางตัวได้ถูกต้องและเหมาะสมต่อเหตุการณ์หนึ่ง ๆ การอบรมโดยตรงนี้มักจะพบในหมู่ครอบครัว โรงเรียน และวัด เช่น ถ้าเป็นครอบครัวก็จะอบรมสั่งสอนและแนะนำเด็กให้เข้ากับสมาชิกหรือกลุ่มสังคมในรูปของการว่ากล่าว คุตดา บอกเล่า ชมเชย เป็นต้น ส่วนโรงเรียนและวัดจะอบรมเด็กนอกเหนือจากครอบครัว แต่การ

อบรมของโรงเรียนและวัดอาจจะมีความเป็นทางการมากกว่าครอบครัว เพราะเป็นสถานที่ที่ต้องอบรมคนเป็นจำนวนมากจึงจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ การอบรมแบบเป็นทางการ และเป็นแบบอบรมสั่งสอนโดยตรง ถ้าทำผิดก็มีการลงโทษ

การขัดเกลาโดยอ้อม (indirect socialization) เป็นการอบรมที่ไม่ประสงค์จะให้ประโยชน์บุคคลโดยตรง เช่น การไปในงานเลี้ยงดินเนอร์ที่มีอุปกรณ์การกินมากมายและไม่คุ้นเคย และเราไม่ทราบว่าอะไรก่อนหลังก็เรียนได้จากการดูบุคคลอื่นว่าเขาหยิบอะไรก่อน ถือก้าวมือไหน มีด ซ้อน เล่มไหนก่อน เป็นต้น ถ้าพยายามเลียนแบบคนที่ทำถูกต้องจะไม่มีวันหยิบเครื่องใช้ผิด หรืออะไรที่ไม่ถูกต้อง หรือในกรณีพ่อแม่ก็เช่นกัน เด็กอาจจะเลียนแบบความประพฤติของพ่อแม่โดยไม่รู้ตัว เช่น พ่อแม่ชอบใช้คำหยาบเด็กก็จะใช้คำหยาบด้วยหรือถ้าเป็นในกลุ่มเพื่อนเด็กก็จะเลียนแบบการกระทำของเพื่อนเช่นกัน เช่น ถ้าต้องการเล่นด้วยกันก็ต้องอะลุ่มอล่วยกัน ถ้าใครไม่เล่นตามกฎก็จะถูกกีดกันไม่ให้เข้าร่วมกลุ่มด้วย ซึ่งถ้าหากคนยังอยากอยู่กับกลุ่มอยู่ก็จะต้องปรับตัวเสียใหม่ให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ที่กลุ่มวางไว้

จุมพล หนิมพานิช (2531: 263) ได้สรุปวิธีการเรียนรู้ทางการเมืองได้สองวิธี คือ วิธีการเรียนรู้ทางการเมืองโดยตรงและวิธีการเรียนรู้ทางการเมืองโดยอ้อม

1. วิธีการเรียนรู้ทางการเมืองโดยตรง (direct form of political learning)

1.1 การเลียนแบบ (imitation) ความสำคัญของการเรียนรู้แบบเลียนแบบทางสังคมพิจารณาได้จากการเรียนรู้ของเด็กในการพูด ในการเดิน ทักษะพื้นฐานต่าง ๆ นี้เด็กได้มาไม่ผ่านการติดต่อสื่อสาร การเคลื่อนไหวส่วนใหญ่จะมาจากการเลียนแบบที่เขาได้เห็นและได้ยินมา ทั้งสิ้นรวมถึงความศรัทธาในศาสนาเด็กก็ได้มาจากการเลียนแบบบิดามารดา ในกรณีของการเรียนรู้ทางการเมืองก็เช่นกันเด็กส่วนใหญ่มากกว่าครึ่งหนึ่งได้มาจากการเลียนแบบบิดามารดา เป็นขั้นการเลียนแบบรับเอาสิ่งต่าง ๆ มายึดถือเป็นของตน เช่น เด็กจะรับความรู้ ค่านิยม ทักษะ ทักษะตลอดจนความคาดหวังต่าง ๆ มาจากบุคคลใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ ครู ซึ่งเป็นการเลียนแบบทั้งในทางบวกและทางลบ

1.2 การเรียนรู้จากความคาดหวัง (anticipatory socialization) การเรียนรู้แบบนี้เกิดขึ้นเมื่อบุคคลหวังว่าถ้าตัวเองอยากจะมีตำแหน่งหน้าที่การงาน (หรือมีวิชาชีพ) ที่สูงส่ง เขาจะต้องเริ่มต้นเรียนรู้แบบแผน คุณค่า และพฤติกรรมของบทบาทที่เขาจะไปดำรงตำแหน่ง (หรือวิชาชีพที่เขาจะเข้าไปเกี่ยวข้อง) ไว้ล่วงหน้าก่อน ที่เขาจะเข้าไปดำรงตำแหน่งนั้นจริง ๆ เช่น พวกหัวรุนแรงที่สนใจเรื่องของการเมือง สนใจอยากเป็นนักการเมืองก็ต้องเตรียมตัวเองในด้านต่าง ๆ เช่น รูปแบบของการชวนขาย เรียนรู้ถึงแบบแผน คุณค่า และพฤติกรรมของการเป็นนักการเมืองที่มีความรู้ความสามารถ เป็นขั้นการเรียนรู้ทางการเมืองที่สูงขึ้นกว่าการเลียนแบบ โดยเมื่อเด็กเกิด

ความนึกคิดว่าอยากจะเป็นอะไรในอนาคตก็จะพยายามเลียนแบบลวงหน้าเพื่อไปให้ถึงเป้าหมายนั้น ในขั้นนี้เด็กจะเริ่มสนใจแนวคิด หลักการ และจุดมุ่งหมายของนักการเมือง บทบาทของพลเมืองดี และสนใจกิจการบ้านเมือง โดยหาความรู้จากสื่อมวลชนต่าง ๆ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่น

1.3 การให้การศึกษาทางการเมือง (political education) เป็นวิธีการที่เกิดจากความตั้งใจที่จะถ่ายทอดทัศนคติหรือความโน้มเอียงทางการเมืองให้เกิดขึ้นกับบุคคล ซึ่งอาจจะดำเนินโดยสถาบันหรือองค์การต่อไปนี้ เช่น ครอบครัว โรงเรียน ตัวแทนของรัฐบาล กลุ่มและองค์การหรือสถาบันอื่น ๆ โดยทั่วไปสังคมส่วนใหญ่มักจะมีวิธีการให้การศึกษาทางการเมืองในรูปของการสอนปลูกฝังทัศนคติ พฤติกรรมทางการเมืองที่มีคุณค่าให้กับบุคคลโดยตรงทั้งในรูปที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยใช้เทคนิควิธีการสอนทางการเมืองโดยตรงจากครอบครัว โรงเรียน และองค์กรทางการเมือง โดยการเรียนรู้จากผู้สอนมากกว่าการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในขั้นนี้ผู้สอนสามารถสอนให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ทางการเมือง การเคารพกฎหมาย การเสียภาษี โดยกำหนดหลักสูตรแน่นอนได้ในลักษณะนี้การเรียนรู้ทางการเมืองจึงเป็นทั้งการให้และการรับ เป็นการเรียนรู้และการสอน

2. วิธีการเรียนรู้ทางการเมืองโดยอ้อม (indirect form of political learning)

2.1 การถ่ายทอดระหว่างบุคคล (interpersonal transference) วิธีการเรียนรู้ทางการเมืองแบบนี้เกิดจากการถ่ายทอดความรู้สึกและประสบการณ์ที่มาจากผู้ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด เช่น บิดา มารดา ครู เพื่อน เป็นต้น บุคคลเหล่านี้จะเป็นแบบในการมองสภาวะทางการเมืองไม่ได้เกิดจากความรู้ ความเข้าใจ หรือความรู้สึกต่อสิ่งนั้น ๆ โดยตรง แต่เป็นการโยงความคิดความรู้สึกที่เด็กมีต่อบุคคลที่เขาสัมพันธ์ด้วยกับอำนาจทางการเมืองหรือบุคคลในระบบการเมือง เช่น ถ้าครอบครัวมีลักษณะเผด็จการอำนาจ (คือผู้เป็นพ่อครอบงำการตัดสินใจโดยเด็กแทบจะไม่มีโอกาสตัดสินใจเองเลย) จะทำให้เด็กคิดว่าบทบาททางการเมืองของเขาควรมีลักษณะยอมรับอำนาจที่มีเหนือเขาว่าการถ่ายทอดแบบนี้เป็นการถ่ายทอดความรู้ระหว่างบุคคล เช่น กลุ่มเพื่อน กลุ่มสมาคม กลุ่มอาชีพ โดยมีการเรียนรู้จากบ้านและโรงเรียนเป็นสำคัญ

2.2 การฝึกปฏิบัติ (apprenticeship) การเรียนรู้ทางการเมืองแบบนี้มีลักษณะสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบแรกมาก โดยทั่วไปการเรียนรู้ทางการเมืองแบบนี้เกิดขึ้นในสถานการณ์หรือการกระทำที่ไม่เกี่ยวกับการเมืองได้ การเรียนรู้โดยเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลที่เด็กสนใจ เช่น ครู พ่อ แม่ แต่เมื่อโตขึ้นอัตราการเรียนแบบจะลดลง การเรียนรู้ในขั้นนี้เป็นการเรียนรู้ทางทัศนคติ ดังนั้นเด็กจะชอบพรรคการเมืองตามที่ผู้ใหญ่ของตนชอบ

2.3 การสร้างข้อสรุปทั่วไป (generalization) การเรียนรู้ทางการเมืองแบบนี้มีความหมายเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับสองแบบแรก ได้กล่าวไว้ว่า “แบบแผน คุณค่า ความเชื่อพื้นฐานของคนในสังคมใดสังคมหนึ่งอาจจะไม่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของการเมืองโดยตรง แต่มักจะมีบทบาทที่สำคัญในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง” เช่นในกรณีของแม็กซีกันมีความรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองไร้ประสิทธิภาพคือไม่เชื่อว่าตัวเองสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ทำให้พฤติกรรมทางการเมืองของพวกเขาแสดงออกมาในลักษณะท่าทีเหินห่างออกจากการเมือง (political alienation) ที่เป็นเช่นนี้เพราะบุคคลได้นำข้อสรุปที่เกี่ยวข้องกับแบบแผน คุณค่า ความเชื่อพื้นฐานทางสังคมใช้กับวัตถุทางการเมืองซึ่งการสร้างข้อสรุปทั่วไปดังกล่าวถือเป็นวิธีการเรียนรู้ทางการเมืองโดยอ้อมอีกวิธีหนึ่งว่าการเรียนรู้โดยเกิดมโนคติหรือแนวคิดรวบยอด และมีวิวัฒนาการที่จะเรียนรู้สิ่งที่เป็นนามธรรมทางการเมืองได้

ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร (2543: 17) ได้สรุปแนวคิดของ Hess และ Thorney (1967: 19-22) ไว้ว่าการเรียนรู้ทางการเมืองของเด็กไว้เป็น 4 รูปแบบด้วยกัน คือ รูปแบบของการสั่งสม รูปแบบของการถ่ายโอนระหว่างบุคคล รูปแบบของการเลียนแบบ และรูปแบบพัฒนาการของความรู้ความเข้าใจ

1. รูปแบบของการสั่งสม (accumulation model) การเรียนรู้ทางการเมืองของเด็กจะมาจากความรู้ ข้อมูล ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สะสมกันมา ซึ่งอาจจะได้มาจากการสอนโดยตรงหรือจากประสบการณ์ทางอ้อม

2. รูปแบบของการถ่ายโอนระหว่างบุคคล (interpersonal transfer model) เป็นรูปแบบของการเรียนรู้ทางการเมืองที่เกิดจากการที่เด็กถ่ายโอนความรู้สึกและประสบการณ์ที่มาจากผู้ที่เด็กมีความสัมพันธ์ด้วยอย่างใกล้ชิด เช่น บิดา มารดา ครู เพื่อน ฯลฯ บุคคลเหล่านี้จะเป็นแบบในการมองสถานะทางการเมือง รูปแบบการเรียนรู้ทางการเมืองแบบนี้ ความคิดและความรู้สึกของเด็กต่อสิ่งต่าง ๆ ทางการเมืองไม่ได้เกิดจากความรู้ความเข้าใจ หรือความรู้สึกต่อสิ่งนั้น โดยตรงแต่เป็นการโยงความคิดความรู้สึกที่เด็กมีต่อบุคคลที่เขาสัมพันธ์ด้วยกับอำนาจทางการเมืองหรือบุคคลในระบบการเมืองเมื่อเด็กเติบโตมากขึ้นก็มีประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจมากขึ้น การเรียนรู้ทางการเมืองแบบถ่ายโอนระหว่างบุคคลนี้จะเปลี่ยนไป

3. รูปแบบของการเลียนแบบ (identification model) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ทางการเมืองที่เด็กรับเอาโดยตรงจากบิดา มารดา ครู และบุคคลที่สัมพันธ์ด้วย เด็กจะกำหนดพฤติกรรมของตนเองโดยเลียนแบบจากพฤติกรรมของบุคคลเหล่านี้โดยไม่รู้ตัว เช่น รับเอาความคิดเห็นทางการเมืองของบิดามารดาเป็นของตนเอง สนับสนุนพรรคการเมืองเดียวกันกับบิดามารดา เป็นต้น

4. รูปแบบพัฒนาการของความรู้ความเข้าใจ (cognitive developmental model) เป็นรูปแบบที่เป็นไปตามโครงสร้างของการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของเด็ก มโนทัศน์ทางการเมืองของเด็กจะเปลี่ยนแปลงไปตามลำดับขั้นการพัฒนาของเด็กเมื่อเด็กเติบโตและสามารถมีพัฒนาการรับรู้และความเข้าใจได้อย่างเต็มที่แล้ว เด็กก็จะสามารถเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ในระบบการเมืองที่ซับซ้อน เป็นนามธรรมได้ชัดเจนขึ้น สามารถแยกแยะความแตกต่าง สร้างการรับรู้และการตอบสนองได้

ขั้นตอนของการเรียนรู้ทางการเมือง

ในส่วนของ การเรียนรู้ทางการเมือง มีนักวิชาการได้กล่าวถึงขั้นตอนของการเรียนรู้ทางการเมืองไว้คล้ายคลึงกัน ดังนี้

สุมินทร์ จุฑาทงกูร (2529: 26) ได้สรุปแนวคิดของ Hess และ Thomey (1967: 15) ไว้ว่าขั้นตอนของการเรียนรู้ทางการเมืองไว้ ดังต่อไปนี้

1. ขั้นระบุองค์การทางการเมืองได้ (identification of political objects) เป็น ขั้นแรกที่จะเรียนรู้ว่าสถาบันหรือองค์การทางการเมืองต่าง ๆ คืออะไร
2. ขั้นเกิดมีแนวความคิด (conceptualization) เป็นขั้นที่เด็กเริ่มมีประสบการณ์มากขึ้น เด็กจะเริ่มมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การทางการเมืองแน่ชัดยิ่งขึ้น
3. ขั้นเข้าใจสาระความเป็นจริง (subjective involvement) ในขั้นนี้เด็กจะมีความรู้ความเข้าใจชัดเจนจนเกิดความรู้สึกในแง่บวกหรือลบต่อวัตถุทางการเมือง เช่น ทราบว่านักการเมืองคนนี้ดีกว่าคนอื่นอย่างมีเหตุผล เป็นต้น
4. ขั้นแสดงกิจกรรมที่ชัดแจ้ง (overt activity) เป็นขั้นที่เด็กมีความต้องการมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรง เช่น การวิจารณ์การกระทำของรัฐบาล การสนับสนุนผู้สมัครเข้ารับ การเลือกตั้ง การร่วมประท้วงทางการเมือง เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ทางการเมือง มีอิทธิพลในฐานะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่สำคัญในระบบการเมืองแต่ละระบบ การกล่อมเกลாதงการเมืองที่เกิดขึ้นได้จึงต้องมีการกระทำตามวิธีการเรียนรู้โดยมีตัวการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมืองทั้งหลายทำหน้าที่เป็นตัวหล่อหลอมความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติทางการเมืองของคนในสังคมนั่นเอง

การกล่อมเกลாதงการเมืองผ่านทางสื่อ

พฤษวิฑาณ ชุมพล (2540: 88-89) ได้ให้ข้อสังเกตจากการอ้างถึงผลงานการวิจัยของ สถิต นิยมญาติ ในเรื่องโครงสร้างทางสังคมกับการเข้าร่วมทางการเมืองไว้ 5 ประการ ได้แก่

ประการแรก สื่อมวลชนมักจะเป็นผู้ส่งทอดข่าวสารทางการเมือง ซึ่งเกิดจากตัวแทนในการกล่อมเกลாதงการเมืองอื่น ๆ ไม่ใช่เกิดจากตัวมันเอง เช่น จากผู้นำทางการเมือง

เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือกลุ่มบุคคล เช่น พรรคการเมือง ซึ่งออกประกาศหรือแถลงนโยบายซึ่งต้องการให้ข่าวสารทางการเมืองแก่สมาชิก หรือไม่ก็เป็นการถ่ายทอดข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมืองในแง่มุมต่าง ๆ ของโลก

ประการที่สอง สื่อมวลชนมิได้ทำหน้าที่ให้ข่าวสารหรือทัศนคติทางการเมืองมากนัก เนื้อหาทางการเมืองในสื่อมวลชนมีน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อหาอื่น ๆ เช่น ข่าวการฆาตกรรม การกีฬา การสังคม

ประการที่สาม สื่อมวลชนมิได้มีอิทธิพลต่อมวลชนโดยตรง หากโดยผ่าน “ผู้นำความคิดเห็น” (opinion leaders) คือ คนจำพวกหนึ่งที่ทำให้ความสนใจกับสาร (message) ทางสื่อมวลชนมากเป็นพิเศษ เช่น ครู ผู้นำชุมชน ซึ่งจะเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาไปให้แก่ผู้อื่น ผู้นำความคิดเห็นมีความสำคัญมากเพราะเขามีอิทธิพลต่อกลุ่มเพื่อนซึ่งมีลักษณะทางสังคมคล้ายคลึงกับเขา เป็นบุคคลในครอบครัว เป็นเพื่อนสนิท หรือเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าสื่อมวลชนเพียงครอบครัวและกลุ่มเพื่อนอีกทีหนึ่งในการกล่อมเกลารวมทางการเมือง และแน่นอนที่สุดเนื้อหาจะถูกตีความ และแปรสภาพก่อนที่จะถูกถ่ายทอด

ประการที่สี่ บุคคลรับสารจากสื่อมวลชนและตีความกันภายใต้บริบทหรือเงื่อนไขทางสังคมชีวิตจริง คนมิได้รับสารจากสื่อมวลชนโดยตัดขาดจากคนอื่นนอกจากจะเป็นตัวกำหนดว่าเขาจะได้รับการอะไรบ้าง ที่มีอิทธิพลต่อการตีความและต่อปฏิกิริยาของเขาด้วย

ประการสุดท้าย สื่อมวลชนมีแนวโน้มที่จะดอกร้ายท่าทีทางการเมืองที่มีอยู่เดิมมากกว่าที่จะมีท่าทีใหม่ ๆ ขึ้น ทั้งนี้เพราะคนเราให้ความสนใจกับสารที่เขาคุ้นเคยอยู่แล้วมากกว่าที่ไม่เห็นด้วย เช่น เลือกรับคำปราศรัยของพรรคที่ชื่นชอบมากกว่าของพรรคที่ไม่ชื่นชอบ เป็นต้น นอกจากนั้นอำนาจทางการเมืองจะมีอิทธิพลต่อการจัดสรรให้สนับสนุน โครงการทางการเมืองที่เป็นอยู่มากกว่าอย่างอื่น

5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมือง

นิยามความหมายของทัศนคติ นักวิชาการบางท่านได้ให้ความหมายทัศนคติไว้ ดังนี้

จิตยา สุวรรณชฎ (2510: 647) ให้ความหมายว่า ทัศนคติ คือ ความรู้สึกนึกคิดแนวโน้มของบุคคลได้รับหรือเรียนรู้มากลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสนับสนุน หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่างหรือต่อบุคคลบางคน ดังนั้นวัตถุประสงค์ที่เป็นเป้าหมายของปฏิกิริยาจึงอาจจะมีค่าในทางบวกหรือทางลบได้

สวัสดี สุคนธรังษี (2517: 11) กล่าวถึงทัศนคติ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อโลกและภาวะแวดล้อมที่ตนอาศัยอยู่ ทัศนคติเกิดจากการที่บุคคลมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งต่าง ๆ ในสังคม ชีวิตครอบครัว และการศึกษาในโรงเรียนช่วยปูพื้นฐานให้บุคคลสามารถกำหนดมาตรฐานไว้ใจว่าจะปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ ในสังคมอย่างไร การประกอบอาชีพและประสบการณ์ในการทำงานมีส่วนเพิ่มเติมในการสร้างทัศนคติของบุคคลในระยะต่อมา ด้วยเหตุนี้บุคคลที่มีถิ่นกำเนิดฐานะทางครอบครัว ระดับการศึกษา ลักษณะการประกอบอาชีพ และการสมาคมต่างกัน จึงมีทัศนคติต่อโลกและสังคมไม่เหมือนกัน เมื่อมีทัศนคติต่างกัน ความคิดเห็นก็ต่างกันตามไปด้วย

กล่าวโดยสรุป ทัศนคติเป็นลักษณะทางจิตใจที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล การทราบทัศนคติของบุคคลทำให้สามารถบอกพฤติกรรมของบุคคลได้เนื่องจากการแสดงออกของพฤติกรรมมักจะสอดคล้องไปในทางเดียวกันกับทัศนคติ

แหล่งที่มาและลักษณะของทัศนคติ

แนวความคิดเกี่ยวกับแหล่งที่มาของทัศนคติมีมากมายหลายประการ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

สุนทร เกลิมเกียรติ (2540: 30) ได้สรุปแนวคิดของ Foster (1952: 119) ไว้ว่าทัศนคติเกิดจากมูลเหตุ 2 ประการคือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสถานการณ์ บุคคล หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการได้พบเห็น ค้นเคยได้ทดลอง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เรียกว่าเป็นประสบการณ์ทางตรง (direct experiences) และโดยการได้ยินได้ฟัง ได้เห็นรูปภาพ หรือได้อ่านเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ แต่ไม่ได้พบเห็น ไม่ได้ทดลองกับความจริงด้วยตนเอง เรียกว่าประสบการณ์ทางอ้อม (indirect experiences) เนื่องจากทัศนคติเป็นเรื่องที่เกิดจากการเรียนรู้และการเข้าใจ (cognition) ดังนั้น บุคคลจึงไม่มีทัศนคติต่อสิ่งที่เขาไม่เคยมีประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. ค่านิยมและการตัดสินใจ ค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินใจ ค่านิยมไม่เหมือนกัน แต่ละกลุ่มอาจมีทัศนคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกันก็ได้การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมและค่านิยม หรือมาตรฐานของกลุ่มที่บุคคลนั้นดำเนินชีวิตอยู่

สุนทร เกลิมเกียรติ (2540: 31) ได้สรุปแนวคิดของ Allport (1985: 180) ถึงแหล่งที่มาของทัศนคติไว้ว่า

1. การเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมต่าง ๆ ของสังคม และนำเอาสิ่งที่เรียนรู้มาเป็นรากฐานของทัศนคติ

2. การแบ่งแยกความรู้ที่ได้มาจากประสบการณ์ของตนเอง เช่นเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูมาดีมักมองโลกในแง่ดี

3. ประสบการณ์ที่ได้รับมาจากเดิมแต่รุนแรงในด้านดีหรือไม่ดี เช่น บุคคลที่ทำให้เกลียดมากมีลักษณะอย่างไร ก็มีทัศนคติไม่ดีต่อบุคคลที่มีลักษณะรูปร่างเช่นนั้นด้วย

4. การเลียนแบบ เช่นการที่บุตรเลียนแบบบิดามารดาของตน เมื่อบิดา มารดา มีทัศนคติต่อบุคคลหรือสถาบันใดสถาบันหนึ่ง บุตรก็มีทัศนคติต่อสิ่งเหล่านั้นด้วย

ถวิช ชาราโกชน์ (2532: 50) สรุปการเกิดทัศนคติได้ 4 ประการ คือ

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (specific experience) เป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้พบกับเหตุการณ์นั้นมาด้วยตนเอง ซึ่งพบว่าเหตุการณ์นั้นถ้าเป็นสิ่งที่ดีจะทำให้เกิดการพึงใจกลายเป็นทัศนคติที่ดีในทางตรงข้าม ถ้าเป็นความคับข้องใจจะเกิดทัศนคติที่ไม่ดี

2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (communication from others) การเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นสังคมทำให้เราได้รับทัศนคติหลาย ๆ อย่างไว้โดยไม่ตั้งใจทั้งในกลุ่ม ครอบครัว และสังคม การรับรู้สิ่งเหล่านี้จากครอบครัว และสังคม ทำให้กลายเป็นทัศนคติได้

3. รูปแบบ (models) เป็นการมองดูบุคคลอื่นว่าเขากระทำหรือปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ อย่างไรแล้วนำรูปแบบมาปฏิบัติหากว่ารูปแบบนั้นได้รับการยอมรับนับถือว่าเป็นสิ่งที่ดี

4. องค์ประกอบของสถาบัน (institutional factors) เช่น โรงเรียน วัด ครอบครัว หน่วยงาน สมาคม องค์กรต่าง ๆ ซึ่งสถาบันเหล่านั้นมีส่วนสร้างให้เกิดทัศนคติแก่บุคคลได้อย่างมากมาย เช่น โรงเรียนเป็นสถานที่ให้ความรู้ และอบรมสั่งสอนให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้า ดังนั้นบุคคลทั่วไปจึงเห็นว่าโรงเรียนเป็นสิ่งที่ดี เพราะช่วยในการอบรมสั่งสอนบุคคลในสังคมที่จะกระทำต่อสิ่งใด ๆ ไปในทางใดทางหนึ่งเป็นการแสดงออกโดยไม่ฝักใฝ่ต่อความรู้สึกนึกคิดในสององค์ประกอบข้างต้น

หน้าที่และประโยชน์ของทัศนคติ

หน้าที่และประโยชน์ของทัศนคติ มีดังต่อไปนี้

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2540: 169) ให้ความหมายสำคัญกับขั้นตอนการสร้างมาตรฐานทัศนคติ คือ การกำหนดคุณสมบัติของทัศนคติว่า ประกอบด้วยความรู้ (recognition) ความผูกพัน (affection) และแนวโน้มเชิงพฤติกรรม (behavior)

นพมาศ ชีรเวทิน (2534: 130) ได้สรุปแนวคิดของ Katz (1960: 343) ไว้ว่า ทัศนคติ มีประโยชน์และหน้าที่ คือ

1. เป็นประโยชน์โดยการเป็นเครื่องมือ เป็นประโยชน์ในการปรับตัวและเป็นประโยชน์ในการใช้เพื่อทำการต่าง ๆ

2. ทำประโยชน์โดยการใช้องค์ประกอบป้องกันสภาวะจิต หรือปกป้องสภาวะจิตของบุคคล (egodefensive function) เพราะความคิด หรือความเชื่อบางอย่างสามารถทำให้ผู้เชื่อหรือคิดสบายใจส่วนจะผิดจะถูก เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

3. ทำหน้าที่แสดงค่านิยมให้คนเห็น หรือรับรู้ (value expressive function)

4. มีประโยชน์หรือให้คุณประโยชน์ทางความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้คน และสิ่งต่าง ๆ

5. ช่วยให้ผู้บุคคลมีหลักการและกฎเกณฑ์ในการแสดงพฤติกรรม หรือช่วยพัฒนาค่านิยมให้กับบุคคล การที่บุคคลมีทัศนคติต่อผู้คน สถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคม จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลสามารถประเมินและตัดสินใจได้ว่าควรจะทำอะไรดีจึงจะเหมาะสมและดีงาม

การสร้างทัศนคติ

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติที่ควรคำนึงถึงตามที่ สุชา จันทรเฒ (2520:109) กล่าวไว้มี ดังนี้

1. วัฒนธรรม (culture) มีอิทธิพลต่อชีวิตของบุคคลตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย วัฒนธรรมก็แตกต่างกันไปเริ่มจากครอบครัว โรงเรียน วัด สถาบันอื่นในสังคม สื่อสารมวลชน ต่าง ๆ

2. ครอบครัว (family) ถือเป็นแหล่งแรกที่อบรมให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จึงมีอิทธิพลมากที่สุดในการสร้างทัศนคติตลอดจนปลูกฝังทัศนคติในการดำเนินชีวิตมีผู้สำรวจพบว่าทัศนคติของพ่อแม่กับลูกคล้ายคลึงกันมาก

3. กลุ่มเพื่อน (peer group) มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติ เพราะบุคคลต้องการการยอมรับ ต้องการคำแนะนำความช่วยเหลือจากเพื่อน

4. บุคลิกภาพ (personality) บุคลิกภาพแตกต่างกันจะมีทัศนคติไม่เหมือนกันแหล่งที่ทำให้เกิดทัศนคติ (sources of attitudes) มีหลายแหล่งด้วยกัน (ประภาพรเพ็ญ, 2520: 64-65) คือ

1. จากประสบการณ์เฉพาะอย่าง (specific experiences) คือ ประสบการณ์เฉพาะอย่างกับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ ดังนั้นทัศนคติในแต่ละบุคคลเกิดขึ้นจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นได้รับ

2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (communication with others)

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (models) ทัศนคติบางอย่างเกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับอิทธิพลของผู้อื่น จึงต้องสร้างพฤติกรรมของตนขึ้นให้เหมือนกับบุคคลในตัวเอง

4. องค์ประกอบที่เกี่ยวกับสถาบัน (institutional factors) จะเป็นทั้งแหล่งที่มาและช่วยให้เกิดทัศนคติได้

6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นคร สุวานิช (2541) ได้วิจัยเรื่อง บทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล 16 แห่งของอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ อันประกอบด้วย รายได้ต่อเดือนของผู้นำท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ปัจจัยสภาพทางสังคม อันประกอบด้วย อายุ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล

3. ปัจจัยสถานภาพทางสังคม อันประกอบด้วย การศึกษา มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล

4. ปัจจัยสถานภาพทางสังคม อันประกอบด้วยการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล

5. ปัจจัยภาวะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล

6. ปัจจัยทางการติดต่อสื่อสารกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล

7. ปัจจัยทางการติดต่อสื่อสารกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกหมู่บ้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล

พวงทอง วัฒนพิมล (2541) ได้วิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี การปกครองและการบริหารงานของเทศบาลตำบลพระพุทธรบาท อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี โดยเฉพาะเทศบาลตำบลพระพุทธรบาท อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี ในฐานะที่เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นหน่วยงานหนึ่ง โดยใช้ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่นและแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครองมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่าเทศบาลตำบลพระพุทธรบาท อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีรูปแบบ โครงสร้างการปกครอง และการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ มีศักยภาพในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาล ได้เป็นอย่างดี

สำหรับปัญหาด้านการคลัง และปัญหาด้านโครงสร้างงานของเทศบาลนั้นเป็นอุปสรรคสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารของเทศบาล ซึ่งผลวิจัยพบว่า แนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้การปกครองท้องถิ่น โดยเฉพาะรูปแบบของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณนั้นรัฐบาลจะต้องกระจายอำนาจด้านการคลังให้เทศบาลมากขึ้น เพื่อให้เทศบาลสามารถเลี้ยงตนเองได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาลและต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างให้มีความคล่องตัวในการบริหารมากขึ้น

ยรรยง สุวรรณาวุธ (2538) ได้ศึกษา บทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในระดับจังหวัดชลบุรี พบว่าผู้นำท้องถิ่นกับบทบาทด้านการเมืองส่วนใหญ่ จะเป็นแค่บทบาทพื้นฐานทั่วไป คือการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การรณรงค์/ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ฯลฯ และยังพบว่าบทบาทต่าง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการมีพฤติกรรมทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ หรือเปลี่ยนแปลงไปตามคุณลักษณะของบุคคลนั้น ๆ ด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีการกำหนดระเบียบวิธีวิจัยและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกประชากรวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาวิจัยบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง ดำเนินการ ดังนี้

1.1 ประชากรวิจัย

การวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเลือกประชากรวิจัยแบบเจาะจง โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักการเมืองและข้าราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง 2) กลุ่มประชาสังคมและกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน 3) สภาองค์กรภาคประชาชนและองค์กรเอกชน 4) ผู้นำท้องที่และประชาชนในเขตตำบลบ้านหลวง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกแบบเจาะจง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยคัดเลือกจากประชากรเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.2.1 กลุ่มนักการเมืองและข้าราชการ ในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง จำนวน 3 คน ได้แก่

1. นายกององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง

2. ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง
3. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง
- 1.2.2 กลุ่มประชาสังคมและกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน จำนวน 6 คน
 1. กลุ่ม อสม. จำนวน 2 คน
 2. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จำนวน 1 คน
 3. กลุ่มสตรี จำนวน 1 คน
 4. กลุ่มชมรมสร้างสรรค์ประชาธิปไตย
 5. กลุ่มอาสาพัฒนาชุมชน
- 1.2.3 สภาองค์กรภาคประชาชนและองค์กรเอกชน จำนวน 3 คน ประกอบด้วย
 1. ประธานกลุ่มองค์กรสภาประชาชน
 2. ผู้ประกอบการ SME จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 3. สมาคมนายจ้างผู้ประกอบการอุตสาหกรรม
- 1.2.4 ผู้นำท้องที่และประชาชน จำนวน 6 คน ประกอบด้วย
 1. กำนันตำบลบ้านหลวง
 2. กลุ่มอาสาสมัครชุมชน
 3. พัฒนาการประจำตำบล
 4. ผู้ทรงคุณวุฒิประจำตำบล
 5. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลบ้านหลวง
 6. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านหลวง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการวิจัย นอกเหนือจากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ แล้วยังจะใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Strutured Interview) และใช้แนวทางสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลเป็นหลัก เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยแนวทางในการสัมภาษณ์ทั้งหมดจะเป็นคำถามลักษณะปลายเปิด โดยมีคำถามในประเด็นที่เชื่อมโยงไปสู่คำตอบที่ต้องการศึกษา คือ

2.1.1 บทบาทของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้กับประชาชนเป็นเช่นไร เมื่อพิจารณาจากบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น

2.1.2 ผู้บริหารท้องถิ่นมีปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดในการทำหน้าที่เพื่อสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นอย่างไร

2.1.3 แนวทางของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้กับประชาชน ควรเป็นอย่างไร

2.2 การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย

2.2.1 แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

1) ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อ – สกุล บ้านเลขที่ อายุ การศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง/อาชีพ

2) ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง ประกอบด้วย การสร้างการเรียนรู้ประชาธิปไตย ในเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการสรรหาบุคคลเข้าสู่ระบบการเมือง การกล่อมเกลாதองการเมือง การสร้างทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ช่องทางหรือตัวสถาบันที่ใช้ในการรวบรวมประโยชน์ และการเสริมสร้างความชอบธรรมทางการเมือง

3) ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้กับประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง ในเรื่องของความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารท้องถิ่น และความพร้อมของประชาชนในการปกครองตนเองและการใช้ประชาธิปไตยทางตรง

2.2.2 การพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1) สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างข้อความให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ แนะนำ แก้ไข

3) ปรับปรุง แก้ไข แบบสัมภาษณ์ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ให้เป็นฉบับที่สมบูรณ์

4) นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยพิจารณาวัตถุประสงค์และประโยชน์จากการวิจัย กำหนดแนวประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือตรงกับโจทย์วิจัยอย่าง

แท้จริงใช้บุคคลเป็นกลุ่มตัวอย่าง (Sampling unit) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เฉพาะเจาะจง จำนวน 18 คน ประกอบด้วย 1) กลุ่มนักการเมืองและข้าราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง จำนวน 3 คน 2) กลุ่มประชาสังคมและกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน จำนวน 6 คน 3) กลุ่มสภาองค์กรภาคประชาชนและองค์กรเอกชน จำนวน 3 คน 4) กลุ่มผู้นำท้องที่และประชาชน จำนวน 6 คน โดยลงพื้นที่ออกสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่รวบรวมมาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างมาจัดให้อยู่ในระเบียบ โดยทำการตรวจสอบและเลือกสรรเนื้อหาตัดส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องออก เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปวิเคราะห์และสามารถตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างครบถ้วน ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และวัตถุประสงค์ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล คือ

2.1 บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง

2.1.1 ผู้บริหารท้องถิ่นมีบทบาทต่อการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้กับประชาชน

1) กระบวนการสร้างการเรียนรู้ประชาธิปไตย การพัฒนาและการรักษาประชาธิปไตย

2.1.2 ผู้บริหารมีบทบาทต่อการปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1.3 การกระตุ้นและการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีเหตุผลในการจัดรูปแบบชีวิตด้านต่าง ๆ ของประชาชน

2.1.4 การเสริมสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของ มีความสามัคคี และการเป็นสมาชิกชุมชนเดียวกัน

2.1.5 บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นที่จะส่งผลต่อค่านิยม ทศนคติและวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

2.2 ปัญหาอุปสรรคของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย

2.2.1 ปัญหาอุปสรรคสำคัญในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย

2.2.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย

ตอนที่ 3 ข้อสรุปที่ได้จากการค้นพบ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ กลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่น กลุ่มข้าราชการประจำ และกลุ่มองค์กรภาคประชาชน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป ประชาชน	กลุ่มตัวอย่าง			
	กลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่น/ข้าราชการประจำ		กลุ่มองค์กรเอกชน/	
	จำนวน (N=4) ร้อยละ		จำนวน (N=14) ร้อยละ	
เพศ				
ชาย	3	75	9	64.28
หญิง	1	25	5	25.72
รวม	4	100	14	100
อายุ				
ต่ำกว่า 40 ปี	2	50	3	21.42
41 – 50 ปี	2	50	7	50.00
51 – 60 ปี	-	-	2	14.29
61 ปี ขึ้นไป	-	-	2	14.29
รวม	4	100	14	100
ระดับการศึกษา				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	25	8	57.14
ปริญญาตรี	1	25	5	35.71
สูงกว่าปริญญาตรี	2	50	1	7.14
รวม	4	100	14	100

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ คือ กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น กลุ่มข้าราชการประจำ กลุ่มองค์กรภาคประชาชน องค์กรเอกชน กลุ่มประชาสังคม กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน และประชาชน

เพศ ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นและข้าราชการประจำ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 75 และเพศหญิง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 25 กลุ่มองค์กรภาคประชาชน องค์กรเอกชน กลุ่มประชาสังคม กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน และประชาชน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 64.28 และเป็นเพศหญิง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25.72

อายุ ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นและข้าราชการประจำ มีอายุต่ำกว่า 50 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาได้แก่อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 50 เช่นเดียวกัน สำหรับกลุ่มองค์กรภาคประชาชน องค์กรเอกชน กลุ่มประชาสังคม กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน และประชาชน มีอายุน้อยที่สุด คือ อายุต่ำกว่า 40 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 21.42 และมีอายุมากที่สุดคือ อายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ส่วนที่เหลือมีอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และ อายุ 51 - 60 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29

ระดับการศึกษา ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นและข้าราชการประจำมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ระดับปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 25 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 50 กลุ่มองค์กรภาคประชาชน องค์กรเอกชน กลุ่มประชาสังคม กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน และประชาชน มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 67.14 ระดับปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 35.71 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14

สรุปภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เป็นเพศชาย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 อายุ ส่วนใหญ่มีอายุ 41 - 50 ปี มากที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 50 มีระดับการศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 50

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 คน ประกอบด้วย กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นและข้าราชการประจำในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง กลุ่มประชาสังคม

กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน สถานองค์กรภาคประชาชน กลุ่มองค์กรเอกชน ผู้นำท้องถิ่นและประชาชน ตำบลบ้านหลวง มีผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

2.1 บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง

2.1.1 ผู้บริหารท้องถิ่นมีบทบาทต่อการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้กับประชาชน

1) กระบวนการสร้างการเรียนรู้ประชาธิปไตย การพัฒนาและการรักษาประชาธิปไตย

(1) การสรรหาคณะเข้าสู่ระบบการเมือง

กระบวนการสรรหาที่มโนคุณากรเข้าสู่ระบบการเมืองท้องถิ่นมีข้อจำกัดบางประการ คือ ถ้าเน้นหาคนที่มีความสามารถแต่มีผู้สนับสนุนน้อยก็เสี่ยงต่อการไม่ได้รับเลือก จึงจำเป็นต้องหาทีมงานที่มีญาติมิตรที่มีฐานเสียงมากเป็นหลักเพื่อการชนะการเลือกตั้งไว้ก่อน (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) คุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้าสู่ระบบการเมืองจะต้องมีวุฒิการศึกษา, คุณสมบัติร่างกายทางกายภาพครบ 32 ประการและมีสัญชาติไทย, มีความเสียสละ ซื่อตรง และแนวทางในการพัฒนาชุมชน (ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ในภาวะที่ผู้นำส่วนตัวสร้างเครือข่ายวางตัวบุคคลโดยให้ตำแหน่งทางการเมืองต่าง ๆ เพื่อเข้าร่วมจัดตั้งเป็นทีมการเมืองเข้าสู่กระบวนการเลือกตั้ง (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การสรรหาคณะที่รักความสามัคคี มีความยุติธรรม ไม่กล่าวร้ายป้ายสี ไม่เผชิญหน้ากับฝ่ายตรงข้าม (ประธานสภาประชาชนตำบลบ้านหลวง)

การสังเกตและสอบถาม บุคคลในแต่ละหมู่บ้านว่าใครบ้างเป็นคนที่เหมาะสม และร่วมกันสนับสนุนให้มาเป็นผู้บริหารใน อบต. (ประธานชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข) การสรรหาโดยชั้นกระบวนการเลือกตั้งซึ่งยังมีการใช้เงินซื้อเสียง แต่ในขณะเดียวกันประชาชนเริ่มมีความรู้ มีความเข้าใจ เมื่อถึงเวลาไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็จะพิจารณาเลือกคนดี มีความรู้ความสามารถ ตรงไปตรงมา มีความ โปร่งใส มีนโยบายที่ชัดเจน คือถ้าไม่มีคุณสมบัติเหล่านี้ แม้ว่าจะใช้เงินซื้อเสียงก็จะไม่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามา แต่ก็ยังคงรับเงินซื้อเสียงอยู่ ดังนั้นถ้าหากว่าผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาแล้วไม่ปฏิบัติตามนโยบาย ก็อาจจะทำให้การใช้เงินซื้อเสียงเป็นผลในอนาคตได้ (ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง)

กระบวนการการเลือกตั้งที่ดีจะต้องมีความถูกต้อง มีความโปร่งใสในการเลือกตั้ง (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน) การสรรหาคณะเข้าสู่ระบบการเมือง ให้มีการเสนอชื่อบุคคลที่องค์กรเห็นว่ามีความเหมาะสมตามที่กำหนดเข้ารับการสรรหา บุคลากรที่มีนโยบาย ความรู้ความสามารถที่เหมาะสมต่อการเป็นผู้บริหาร (กลุ่มประชาสังคม) การแสวงหาคณะที่มีความรู้

ความสามารถเข้ามาทำงานในองค์กรทางการเมือง สามารถดูแลกลุ่มประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (องค์กรพัฒนาเอกชน)

กระบวนการเลือกตั้งจะต้องมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ประกอบบุคคลที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และสามารถที่จะประสานงานรอมระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (กลุ่มองค์กรเอกชน) กระบวนการสรรหาผู้นำที่จะเข้าสู่ระบบ การเมืองท้องถิ่น มีบางประการคือ หากคนดีมีความสามารถ มีผู้สนับสนุนน้อย จึงไม่ได้รับการคัดเลือก จึงจำเป็นต้องหาทีมงาน ญาติพี่น้องที่มาก เป็นหลัก ให้ชนะการเลือกตั้ง (ก้านันตำบลบ้านหลวง) กระบวนการเลือกตั้ง ที่ต้องหากคนดี มีความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม โดยให้ทุกคนเลือกตั้งโดยใช้คุณสมบัติเหล่านี้พิจารณา ไม่ใช่การหาผู้สนับสนุนจากญาติ พี่ น้อง เพื่อให้มีจำนวนมากพอที่จะได้รับการเลือกตั้ง (ผู้ใหญ่บ้าน)

(2) การกล่อมเกลตาทางการเมือง

เมื่อได้รับเลือกตั้งแล้วจะพัฒนาทีมงานให้ร่วมกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ด้วยข้อจำกัดพื้นฐานความรู้ความสามารถแต่ละคนต่างกัน บางครั้งพัฒนาได้ไม่ถนัด แต่ก็ต้องยื่นหยัดการทำงานเพื่อแก้ปัญหาของชุมชนด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การปกครอง ว่ามีความจำเป็นต่อการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน และเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องช่วยกันร่วมมือกัน โดยการตั้งกลุ่มให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ ให้มากที่สุด (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การพูดโน้มน้าวประชาชน ให้สามัคคีกัน รักใคร่ปรองดองกัน มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การพบปะพูดคุยภายในกลุ่มที่มีเชื่อมั่นในตัวผู้นำก่อนแล้วขยายผลออกไปสู่ภาคประชาชนโดยผ่านตัวแทนที่ผ่านการปรับเปลี่ยนความคิดแล้ว (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ต้องไม่ใช่แค่ทำให้ประชาชนรู้ว่าประชาธิปไตยคืออะไร แต่ควรปลูกฝังให้เกิดในวิถีชีวิตของประชาชนด้วยการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน (ผู้ใหญ่บ้าน)

รับฟังความคิดเห็นของของทุกคนในชุมชนท้องถิ่นให้ความเป็นธรรมช่วยเหลือกลุ่มคนด้อยโอกาส เช่น คนพิการ ใช้เสียงตามสายให้รู้และเข้าใจถึงผลประโยชน์ และสร้างทัศนคติทางการเมืองที่ถูกต้อง (ประธานสภาประชาชนตำบลบ้านหลวง) การเข้าถึงประชาชนทุกคน โดยไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก สร้างความรู้ความเข้าใจตามแนวทางประชาธิปไตย ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้องของตนเอง (ประธานชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข) มีการให้ความรู้แก่ประชาชน จัดตั้งกลุ่ม ชมรม องค์กร ต่าง ๆ เพื่อดึงให้ประชาชนเข้ามาร่วมกิจกรรม เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจโดยมีการประชุมชี้แจงที่โรงเรียนชุมชน (เป็นสถานที่เรียนรู้ของชุมชนที่ทุกคนได้ร่วมกันกำหนดเป็นที่เรียนรู้) โดยทุกกลุ่มจะมาใช้สถานที่นี้ จะมีปราชญ์ชาวบ้าน ส่วนราชการ

หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ มาพบปะพูดคุยกัน ทั้งทางด้านการเมือง การประกอบอาชีพ โดยกำหนดไว้ทุกวันที่ 15 ของเดือน แต่ส่วนใหญ่แล้วก็จะมีการพบปะกันมากกว่านี้ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจ และให้ความสำคัญกับการบริหารงานของ อบต. มากขึ้น (ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง)

การแจ้งข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ หรือใช้องค์กรต่าง ๆ เป็นตัวเชื่อมในการกล่อมเกล่า เช่น วัด โรงเรียน การจัดเวทีเสวนาของ อบต. เป็นต้น (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน) สามารถที่จะให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น การทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในประชาธิปไตย (กลุ่มประชาสังคม) ผู้บริหารสามารถเข้าถึงประชาชน มีการให้ความรู้ความเข้าใจ และให้ความสำคัญกับการบริหารงานของ อบต. รูปแบบการบริหารจัดการส่วนท้องถิ่นร่วมกัน (องค์กรพัฒนาเอกชน) สามารถรับฟังความคิดเห็นขององค์กรบริษัทเอกชนต่าง ๆ ให้ความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างบริษัทเอกชนด้วยกัน และกับทางภาครัฐส่วนท้องถิ่น (กลุ่มองค์กรเอกชน) หลังจากได้รับเลือกตั้งแล้ว การทำงานของผู้นำจะทำงานกันเป็นทีมและพัฒนา หมู่บ้านหรือชุมชน อย่างมีประสิทธิภาพ (กำนันตำบลบ้านหลวง) หลังจากได้รับการเลือกตั้งจะต้องทำงานกันเป็นทีมและพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการให้ความรู้ผ่านสถาบันครอบครัว โรงเรียน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดทัศนคติทางการเมืองที่เห็นว่ามีค่าสำคัญ มีความจำเป็น ซึ่งจะทำให้เกิดการมีส่วนร่วม (ผู้ใหญ่บ้าน)

(3) การรวบรวมและแสดงออกถึงผลประโยชน์

มีการตั้งสภาประชาชนโดยให้แต่ละสาขาอาชีพเลือกผู้แทนมาเป็นกรรมการสภาประชาชนเพื่อขับเคลื่อนการทำงานที่ตรงกับปัญหาความต้องการของทุกสาขาอาชีพ (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) เพื่อให้ประชาชนรักใคร่กัน จะได้อยู่อย่างสงบสุข ผ่านกลุ่ม องค์กร ที่ประชาชนร่วมกันจัดตั้งขึ้น บริหารจัดการกันเอง และให้ อบต. สนับสนุน (ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การผ่านทางตัวบุคคลมาเป็นผู้นำในชุมชน ผ่านทางสื่อประเภทต่าง ๆ เสียงตามสาย เอกสาร และการประชุมประชาคมหมู่บ้าน การประชุมสภา อบต. และการประชุมสมาชิก อบต. นอกรอบก่อนเสนองบประมาณต่อสภา อบต. (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การจดบันทึกและมีที่ปรึกษามีคณะกรรมการของกลุ่มองค์กร เพื่อร่วมกันนำเสนอข้อมูล ปัญหา ให้นำไปสู่การหาแนวทางการแก้ไข หรือการพัฒนา (ประธานสภาชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข)

ประชาชนในพื้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของ อบต. มากขึ้น โดยใช้ช่องทางของกลุ่มองค์กรที่ได้ร่วมกันจัดตั้งขึ้น เป็นเวทีในการพบปะพูดคุยกันแล้ว นำเสนอปัญหาหรือความต้องการของประชาชนผ่านสภาประชาชนให้ อบต. จัดทำแผนพัฒนา ซึ่ง

โดยข้อเท็จจริงแล้ว นายก อบต. เองก็จะให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ แต่ก็ยังมีปัญหาข้อขัดข้องบ้างในเรื่องของความต้องการที่ไม่เหมือนกัน บางครั้งตกลงร่วมกันได้แต่บางครั้งก็ตกลงกันไม่ได้ (ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง) การเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น และการให้ความสำคัญกับความคิดเห็นและความต้องการเหล่านั้นอย่างแท้จริง (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน)

เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้นโดยเฉพาะการประชุมพิจารณา เพื่อรับฟังความคิดเห็นของโครงการต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชน เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นเกิดการเรียนรู้ในการวางแผนนโยบายจากประชาสังคม (กลุ่มประชาสังคม) เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น และการให้ความสำคัญกับความคิดเห็น โดยใช้ช่องทางของกลุ่มองค์กรที่ได้ร่วมกันจัดตั้งขึ้น (องค์กรพัฒนาเอกชน)

บริษัทเอกชนในพื้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ให้กับภาครัฐส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นการพัฒนาประชาธิปไตยส่วนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กลุ่มองค์กรเอกชน) การให้ความสำคัญในการจัดตั้งกลุ่มองค์กรเน้นหน้าที่สิทธิ คืองานและผลประโยชน์ร่วมกับ “ธรรมมาภิบาล” เป็นการเสริมสร้างและรักษาประชาธิปไตยโดยกลุ่มองค์กร (ประธานสภาประชาชนตำบลบ้านหลวง) มีการจัดตั้งสภาประชาชน โดยให้แต่ละสาขาอาชีพและผู้แทนแต่ละกลุ่มอาชีพ มาเป็นกรรมการสภาประชาชน เพื่อขับเคลื่อนการทำงานที่ตรงกับปัญหาทุกสาขาอาชีพ (กำนันตำบลบ้านหลวง) มีการจัดตั้งสภาประชาชน โดยให้แต่ละสาขาอาชีพของผู้แทนแต่ละกลุ่มอาชีพมาเป็นกรรมการสภาประชาชน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการทำงานที่ตรงกับปัญหา สาขาอาชีพ ตามความต้องการของประชาชน (ผู้ใหญ่บ้าน)

(4) การเสริมสร้างความชอบธรรมทางการเมือง

สภาประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร ซึ่ง อบต. เองก็มีความพร้อมและความต้องการที่จะให้ทุกกลุ่มองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ซึ่งเมื่อมีการเข้ามามีส่วนร่วมก็จะมีการเสนอปัญหา ในส่วนของปัญหาเหล่านี้ก็จะนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาอย่างโปร่งใสและยึดหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดบางประการที่ทำให้การขับเคลื่อนเป็นไปได้ไม่่ง่ายนัก แต่สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะส่งผลต่อการได้รับเลือกเข้ามาเป็นนายก อบต. สุดท้ายก็จะพัฒนาไปสู่การเลือกตั้งที่ประชาชนสนใจและเลือกคนที่มีความรู้ความสามารถ แทนที่จะเลือกจากกลุ่มผู้ที่มีทุนสูง (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) สามารถควบคุมการปฏิบัติงานของนายก อบต. ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายแผนพัฒนา อบต. ข้อบัญญัติระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ (ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง)

รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีต่อสภา อบต. 1 ครั้ง/ปี การตั้งกระทู้ถามตอบของสมาชิก อบต. การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการเปิดซองและตรวจการจ้างโครงการต่าง ๆ การกระจายทรัพยากรท้องถิ่นอย่างทั่วถึงผ่านระบบสภา อบต. (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง)

โครงการแต่ละโครงการสมควรหรือสมเหตุสมผลกับคุณภาพกับราคาหรือประโยชน์หรือไม่ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง (ประธานสภาชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข) การบริหารจัดการของ นายก อบต. ในปัจจุบันจะมีความโปร่งใสมากขึ้น เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม มีการตั้งตัวแทนของประชาชนตรวจสอบงานตามแผน การประมูลงานต่างๆ ก็มีตัวแทนประชาชนเข้าไปตรวจสอบพิจารณา มีโครงการทำความดีเพื่อในหลวง 1 ความดีต่อ 1 คน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อการขึ้นดำรงตำแหน่ง นายก อบต. อย่างมาก (ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง) การเปิดให้เข้ามามีส่วนร่วม และผู้มีอำนาจบริหารสนใจต่อความต้องการของประชาชน พร้อมจะให้มีการตรวจสอบการทำงาน ถ้ามีการบริหารงานอย่างโปร่งใส ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน ก็จะทำให้สามารถเข้ามาเป็นผู้บริหารของ อบต. ไม่ยาก ประชาชนจะเลือกตั้งเข้ามาใหม่ (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน)

ประชาชนสามารถช่วยกันตรวจสอบดูแลการทำงานของนักการเมืองในระดับต่าง ๆ ใน อบต. ซึ่งถือเป็นที่น่าดีใจว่าหน้าที่ของประชาชนทุกคนที่จะต้องมีส่วนร่วม (กลุ่มประชาสังคม) ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร ซึ่ง อบต. เองก็มีความพร้อมและความต้องการที่จะให้ทุกกลุ่มองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ซึ่งเมื่อมีการเข้ามามีส่วนร่วมก็จะมีการเสนอปัญหา ในส่วนของปัญหาเหล่านี้ก็จะนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาอย่างโปร่งใสและยึดหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ (องค์กรพัฒนาเอกชน) บริษัทเอกชนต่างๆ สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารส่วนท้องถิ่น (กลุ่มองค์กรเอกชน)

นายก อบต. ได้ให้ความสำคัญกับคณะกรรมการสภาตำบล และสภาองค์กรชุมชนภาคประชาชนร่วมบริหารและร่วมตรวจสอบการบริหารให้มีความชอบธรรมที่มีเป้าหมายเดียวกันคือประชาชน ย่อมส่งผลถึงการจะได้ดำรงตำแหน่งอย่างต่อเนื่อง (ประธานสภาประชาชนตำบลบ้านหลวง) สถาบันประชาชนมีหน้าที่ร่วมตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร และเสนอปัญหา เข้าสู่การจัดทำแผนชุมชนถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการ (กำนันตำบลบ้านหลวง)

สภาประชาชน และกลุ่มองค์กรต่าง ๆ จะเข้ามาตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร และมีการเสนอปัญหา เข้าสู่การจัดทำแผนชุมชน การเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมจนนำไปสู่การบริหารงานที่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล สิ่งเหล่านี้จะเป็นผลต่อการดำรงตำแหน่ง

นายก อบต. เพราะต่อไปผู้ที่สมัครเป็นนายก อบต. จะใช้เงินซื้อเสียงก็จะไม่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามา (ผู้ใหญ่บ้าน)

(5) การเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเมืองท้องถิ่น

ควรเร่งพัฒนาบุคลากรให้มีพื้นฐานภูมิธรรมใกล้เคียงกัน ที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเพราะมีพื้นฐานต่างกัน สร้างจิตสำนึกในเรื่องการเมืองท้องถิ่นหรือการปกครองท้องถิ่น โดยให้ทุกคนตระหนักว่ามีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินชีวิต ดังนั้นทุกคนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความสุขให้กับคนในชุมชนท้องถิ่นของตนเอง (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) อาศัยระเบียบกฎหมาย ข้อบังคับ หนังสือสั่งการ นโยบายและแผนพัฒนาตำบล เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน และติดตามความก้าวหน้าได้ทุกระยะ การค้นหานักการเมืองท้องถิ่นรุ่นใหม่ (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) มีการจดบันทึก การทำการรายงานผลตามระยะเวลา หาตัวชี้วัดร่วมกันพร้อมทั้งติดตามผลการปฏิบัติตามตัวชี้วัดเหล่านั้น (ประธานสภาชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข)

พัฒนาการเมืองท้องถิ่น โดยการบริหารจัดการให้ตรงตามความต้องการของประชาชน เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็น จึงทำให้มีผลงานเห็นเป็นรูปธรรม และประชาชนเกิดการตื่นตัวทางการเมือง ให้ความสำคัญกับการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น (ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง) โครงสร้างทางการเมืองท้องถิ่นจะมีศักยภาพในการบริหารจัดการได้ในทุกเรื่องอยู่แล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องกระตุ้นให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานร่วมกัน นำประเด็นปัญหาความต้องการเข้ามาพิจารณาเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างตรงตามความต้องการ (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน) ทำการสร้างหลักการหรือองค์ประกอบของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม โดยเน้นการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ และการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ในระหว่างประชาชนด้วยกัน (กลุ่มประชาสังคม) ประชาชนสามารถมีสิทธิเรียกอำนาจคืนโดยการถอดถอน ปลดออกจากตำแหน่งหากพบว่าผู้บริหารส่วนท้องถิ่นใช้อำนาจโดยมิชอบ โดยทุจริต และเพื่อผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก (องค์กรพัฒนาเอกชน)

โครงสร้างทางการเมืองท้องถิ่นจะมีศักยภาพในการบริหารจัดการได้ในทุกเรื่องอยู่แล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องกระตุ้นให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานร่วมกัน นำประเด็นปัญหามาร่วมกันแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (กลุ่มองค์กรเอกชน) สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มองค์กรในท้องถิ่นบนพื้นฐานของวิถีชีวิต โดยมีบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมแก้ปัญหาและ

ร่วมรักษาผลประโยชน์กลุ่มองค์กร (ประธานสภาประชาชนตำบลบ้านหลวง) การเสริมสร้างประสิทธิภาพ อยู่ที่การพัฒนาผู้นำ ให้มีพื้นฐานใกล้เคียงกัน (กำนันตำบลบ้านหลวง) ผู้นำชุมชน ผู้บริหาร อบต. ถ้ามีความจริงใจในการพัฒนาคน งาน ด้วยความเป็นธรรม ตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง การจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งในปัจจุบันก็ถือว่ามีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นในระดับหนึ่ง ประชาชนมีความพึงพอใจมากขึ้น (ผู้ใหญ่บ้าน)

2.1.2 การปฏิบัติการปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นมีการสร้าง หรือกระบวนการดำเนินการที่จะนำไปสู่หลักต่าง ๆ

1) หลักอธิปไตยเป็นของปวงชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริงในทุกรูปแบบบางอย่างก็สำเร็จด้วยดี โดยเฉพาะใน โครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์และวัฒนธรรมพื้นบ้าน (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ยึดประชาชนมีส่วนร่วม มีการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ คณะผู้บริหารมาจากประชาชนผ่านการเลือกตั้ง (ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การแต่งตั้งให้ประชาชนเป็นคณะกรรมการส่วนการทำงานสม่ำเสมอ, เชิญประชุมโครงการต่าง ๆ ของ อบต. เพื่อรับทราบปัญหา, การรับฟังข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วนและนำมาประกอบการตัดสินใจ (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง)

การทำประชาคมทุกโครงการ (ประธานชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข) การสร้างกลุ่ม ตามความถนัดของแต่ละคนและสร้างกิจกรรมเพื่อนำกลุ่มเหล่านั้นมาพบปะ พูดคุย ประชุมร่วมกัน โดยการแยกกลุ่มย่อย ๆ ก่อน แล้วนำมาประชุมกันเป็นกลุ่มใหญ่ เปิดโอกาสให้แต่ละคนได้แสดงออกถึงความต้องการ แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น แล้วรวบรวมข้อมูลนำไปทำเป็นแผนพัฒนา ซึ่งจะมีการสร้างแกนนำกลุ่ม มีการเชื่อมโยงกันโดยตลอด (ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง) สร้างกระบวนการต่างๆ ที่จะทำให้เกิดการแสดงความคิดเห็น คือมีเวทีให้โดยผ่านกลุ่มต่าง ๆ ก็ได้ ซึ่งปัจจุบันการร่วมกลุ่มของประชาชนก็มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน) อำนาจอธิปไตยจะต้องมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการที่ประชาชนเข้าสู่ขั้นตอนของระบบการเมืองด้วยตนเอง เช่น การรับฟังปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การนำนโยบายไปปฏิบัติ (กลุ่มประชาสังคม)

ประชาชนจะต้องมีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม โดยประชาธิปไตยแบบที่มีการตัดสินใจโดยการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ แต่ประชาธิปไตยที่มีการตัดสินใจอย่างรอบคอบไม่จำเป็นต้องเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเสมอไป แต่สามารถทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการได้ (องค์กรพัฒนาเอกชน) องค์กรท้องถิ่นพยายามยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกรูปแบบ (กลุ่มองค์กรเอกชน) สร้างความยุติธรรมและความชอบธรรมในสังคมบน

ฐานวิถีชีวิตของคนเน้นสิทธิเสรีภาพของส่วนรวมและสนองตอบความต้องการและผลประโยชน์ของสังคมที่ชุมชนดำเนินการเอง (ไม่ใช่เกิดจากภาครัฐกำหนดหรือสั่งการ) (ประธานสภาประชาชนตำบลบ้านหลวง) องค์กรท้องถิ่นพยายามยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกรูปแบบ บางอย่างก็สำเร็จด้วยดี โดยเฉพาะกิจกรรมเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ (ถำนันตำบลบ้านหลวง) การยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกรูปแบบ ทุกกิจกรรม และการที่พยายามที่จะกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม พร้อมทั้งพัฒนาควบคู่ไปด้วย เพื่อให้เกิดการอยู่ดี กินดี มีคุณธรรม จริยธรรม (ผู้ใหญ่บ้าน)

2) หลักสิทธิเสรีภาพ

พยายามเสริมสร้างความเป็นอิสระเสรีทุกคน โดยส่งเสริมให้ทุกคนสามารถแสดงออกได้อย่างเต็มที่ที่มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้ได้รับอย่างทั่วถึงในทุกเรื่อง ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ขยายสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสถาปนาการปกครองโดยพรรคการเมืองเดียว (ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และการแสดงออกด้านต่าง ๆ ทุกเวที สามารถวิพากษ์วิจารณ์ได้ตามผลการปฏิบัติงาน (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ให้ประชาชนมีสิทธิเสนอแนะข้อคิดเห็น (ประธานสภาชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข) จะเห็นได้ว่าเมื่อมีการสร้างกลุ่ม แล้วเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วม ทำให้ทุกคนมีความตื่นตัวและแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ (ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง) เมื่อทุกคนได้ช่วยกันคิดช่วยกันทำ ให้ความสำคัญกับคนทุกคนแล้ว ทุกคนก็จะเกิดความภาคภูมิใจและยินดีที่จะเสียสละเพื่อส่วนรวม การมีโอกาสนี้จะทำให้เกิดความกล้า โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนถ้าให้ความสำคัญกับเขา (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน) สามารถเสริมสร้างความเป็นอิสระเสรีทุกคน เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในทางประชาธิปไตยในการบริหารจัดการส่วนท้องถิ่น (กลุ่มประชาสังคม)

ประชาชนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ให้ความสำคัญกับคนทุกคน สามารถวิพากษ์วิจารณ์ได้ตามผลการปฏิบัติงาน (องค์กรพัฒนาเอกชน) สามารถที่จะแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอ การวิพากษ์วิจารณ์เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อบริษัทภาคเอกชนและภาครัฐร่วมกัน (กลุ่มองค์กรเอกชน) ผู้บริหารท้องถิ่นคือผู้พัฒนาท้องถิ่นตามความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น ดังนั้นสิทธิชุมชนกับสิทธิเสรีภาพในการพัฒนาต้องไม่ขัดแย้งและต้องครอบคลุมทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม การเมืองและต้องสร้างความยั่งยืนให้แก่ชีวิตหล่อเลี้ยงชีวิตให้ยั่งยืนยาวนาน (ประธานสภาประชาชนตำบลบ้านหลวง) หลักสิทธิเสรีภาพที่เป็นอยู่ ดำเนินไปอย่างอิสระเสรีทุกคน ทุกกลุ่ม มีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียม (ถำนันตำบลบ้านหลวง) ปัจจุบันประชาชน

ได้รับการดูแลให้มีสิทธิเสรีภาพอย่างเท่าเทียมกัน แต่บางครั้งการเข้าถึงยังไม่สามารถเข้าถึงได้ทุกคน ทั้งนี้เนื่องจากความรู้ ความสามารถของแต่ละคนไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงเร่งพัฒนาคน (ผู้ใหญ่บ้าน)

3) หลักความเสมอภาค

บุคลากรทั้งฝ่ายบริหารและเจ้าหน้าที่ต่างให้ความสำคัญในปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติโดยเน้นให้ทุกคนเข้ามาร่วมกันคิดค้น เสนอแนะ แนวทางการแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ทุกคนมีสิทธิ เสมอภาค อยู่ภายใต้กฎหมาย บทบัญญัติ ข้อบังคับเดียวกัน มีการบังคับใช้อย่างเท่าเทียมกัน ทุกคน(ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การให้บริการสาธารณะและการกระจายทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทุกปัญหา รับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกกลุ่ม (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ประชาชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ภายใต้กฎเกณฑ์ที่ถูกต้องชอบธรรม (ประธานสภาชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข) มีความเสมอภาคกันทุกอาชีพ เพราะการเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ (ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง)

ปัจจุบันมีหลักของความเสมอภาคสูงขึ้น ผู้บริหารท้องถิ่นจะมีส่วนอย่างมากที่จะทำให้เกิดความเสมอภาคในเรื่องต่าง ๆ ได้ถ้ายึดหลักการปกครองที่เป็นประชาธิปไตย (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน) ให้ความสำคัญแก่ประชาชน ในการเสนอแนะ แนวทางการแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน (กลุ่มประชาสังคม) มีเสมอภาคเท่าเทียมกัน ปราศจากการเหลื่อมล้ำทางสังคม เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันของประชาชนด้วยกัน (องค์กรพัฒนาเอกชน) มีความเสมอภาคกันทุกองค์กร เอกชน ไม่ให้เกิดระบบสองมาตรฐานในการบริหารจัดการ (กลุ่มองค์กรเอกชน) สร้างความยุติธรรม และความชอบธรรมบนพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพไม่ละเลยผู้ด้อยโอกาสในสังคมชุมชน (ผู้พิการผู้ป่วยเรื้อรัง ฯลฯ) ให้สามารถยังชีพอยู่ได้อย่างอบอุ่น (ประธานสภาประชาชนตำบลบ้านหลวง) บุคลากรทั้งฝ่ายบริหารและเจ้าหน้าที่ ต่างให้ความสำคัญต่อปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชน โดยไม่เลือกกลุ่มคน (กำนันตำบลบ้านหลวง) บุคลากรทั้งฝ่ายบริหารและเจ้าหน้าที่ ให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชนด้วยหลักความเสมอภาค ยึดหลักธรรมภิบาล(ผู้ใหญ่บ้าน)

4) หลักนิติธรรม

การดูแลความเรียบร้อยก็ยึดหลักการปฏิบัติตามกฎหมาย โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลป้องกันภัยจากยาเสพติดและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนสนับสนุนงบประมาณการตั้งจุดตรวจ ดูแลรักษาความเรียบร้อยในพื้นที่ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็จะจัดการให้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกันตลอดจนข้อบังคับตามกฎหมาย (นายกองค์การ

บริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) สร้างข้อบังคับ บทบัญญัติ อย่างเป็นธรรม ไม่เอื้อประโยชน์แก่บุคคลใด บุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มบุคคลใด ๆ ทั้งสิ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับชุมชนท้องถิ่น (ประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การปฏิบัติงานยึดหลักของระเบียบกฎหมายหรือออกกฎ ระเบียบขององค์กรเป็นแนวทางการทำงานเพื่อให้มีความชัดเจน (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล บ้านหลวง)

กำหนดบทบัญญัติของ อบต. อย่างเป็นธรรม ถูกต้อง โปร่งใส และมีการ บังคับใช้อย่างเคร่งครัด (ประธานสภาชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข) มีหลักเกณฑ์ กฎ กติกา ที่ให้ ทุกคนปฏิบัติเหมือนกัน มีการบังคับใช้กับทุกคนและจะร่วมกับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งจะมีบทบาท ในเรื่องของการดูแลความปลอดภัยมากกว่า ซึ่งทาง อบต. เองก็จะให้การสนับสนุนในการดำเนินการ อย่างเต็มที่ (ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง) การร่วมกันปฏิบัติตามกฎ หรือสร้าง กฎร่วมกัน มีความร่วมมือร่วมใจกัน ยอมรับผิดเมื่อฝ่าฝืนกฎ ก็ต้องถูกลงโทษตามหลักเกณฑ์ เหมือนกัน จะเป็นแบบอย่างให้กับเยาวชนได้ (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน) มีหลักเกณฑ์ กฎกติกา อย่าง ถูกต้อง โปร่งใส เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อกับชุมชนท้องถิ่น (กลุ่มประชาสังคม)

ทำให้ทางประชาชนสามารถปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ข้อบังคับ เพื่อให้ประชาชนเกิดการตระหนักร่วมระหว่างประชาธิปไตย (องค์กรพัฒนาเอกชน) ให้เกิดสร้าง ข้อบังคับ บทบัญญัติ อย่างเป็นธรรมต่อทางภาคเอกชนอย่างเท่าเทียมกัน มีการปกครองโดยหลักนิติธรรม ที่สามารถให้ความยุติธรรมได้อย่างเสมอหน้าโดยไม่ผันแปรไปตามประโยชน์และเจตนาธรรม ส่วนตัวผู้ใด (กลุ่มองค์กรเอกชน) รับเรื่องร้องเรียนของประชาชนและให้ความกระจ่างในทุกเรื่องที่มี กฎ ระเบียบปฏิบัติ จัดลำดับความต้องการของประชาชนตามความจำเป็น (ประธานสภาประชาชน ตำบลบ้านหลวง) การดูแลความเรียบร้อยในตำบล ต้องยึดหลักการปฏิบัติตามกฎหมาย โดยให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลและป้องกันปัญหาอาชญากรรมและความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินของประชาชน (ผู้ใหญ่บ้าน)

5) หลักภราดรภาพ

มีการปฏิบัติต่อกันฉันท์พี่น้อง จัดให้มีการร่วมตัวเป็นกลุ่มองค์กรต่าง ๆ เช่น ชมรมผู้อาวุโส ชมรมกลุ่มแม่บ้าน กลุ่ม อสม. กลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่น ผักปลอดสารพิษ กลุ่มออมทรัพย์ ซึ่งกลุ่มเหล่านี้เป็นกลุ่มที่จัดตั้งโดยภาคราชการก็มี แต่ส่วนใหญ่แล้วจะพยายามให้เกิดการสร้างกลุ่ม ร่วมกันอย่างสมัครใจจะทำให้ทุกคนมีความพร้อมที่จะเข้ามาใช้กลุ่มเหล่านี้ให้เป็นประโยชน์ มีการ พบปะ พุดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ และจะทำให้เกิดการรับรู้ปัญหา นำไปสู่ขบวนการปัญหาาร่วมกัน อย่างสันติวิธี (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) เมื่อทุกอย่างเป็นไปอย่างถูกต้อง ขอบธรรม ประชาชนจะเข้ามาให้ความร่วมมือ เมื่อหน่วยงานภาครัฐเข้ามาก็จะให้ความสนใจและเข้าร่วมอย่าง

เต็มใจ เพราะเห็นว่าการเข้าร่วมเช่นนั้นจะนำไปสู่กระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป (ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง)

องค์กรที่จัดตั้งขึ้นมานั้นส่วนใหญ่ยึดแนวทางระบบราชการ ดูเสมือนว่าเป็นองค์กรที่รับฟังปัญหาของประชาชนจริง เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นอิสระ แต่การตัดสินใจส่วนใหญ่อยู่ที่ตัวผู้นำ (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การประชุมกับองค์กรอื่น เช่น อสม. ชมรมผู้สูงอายุ (ประธานสภาชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข) จากการตั้งกลุ่มเข้าร่วมคิด ร่วมลงมือปฏิบัติร่วมกัน ประชุม พบปะ พุดคุย สร้างความเข้าใจกันมากขึ้น ก็เป็นเหตุให้ประชาชนเกิดความรัก ความสามัคคี คิดหาแนวทางการแก้ปัญหาอย่างถูกวิธี ซึ่งตรงนี้ก็ผ่านกระบวนการปรับความคิดที่ใช้เวลาพอสมควร และก็เปลี่ยนแปลงไปมากแล้ว เช่น จากเดิมจะใช้สารเคมี ก็เริ่มปรับเปลี่ยนเป็นผักปลอดสารพิษ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ (ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง) การแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน จะมีการสร้างกลุ่มขึ้นมาเพื่อร่วมกันคิดแก้ปัญหาโดยการเชิญผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาเป็นแกนให้ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนจะต้องร่วมกันปลูกฝังให้เขาได้รู้ ได้คิด ดึงเข้ามาทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ จะทำให้สามารถพัฒนาอย่างยั่งยืนในทุกเรื่องได้ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม คุณธรรม จริยธรรม เด็กและเยาวชนจะเป็นต้นแบบต่อไปในอนาคต (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน) มีการปฏิบัติต่อกันของประชาชน การสร้างความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นกับประชาชน เพื่อให้เกิดข้อตกลงความร่วมมือกันของวิถีทางประชาธิปไตย ที่จะปราศจากความรุนแรง (กลุ่มประชาสังคม) ร่วมมือกันการสร้างข้อตกลงร่วมกันอย่างมีสันติวิธี ปราศจากการใช้ความรุนแรงต่าง ๆ ทั้งประชาชนกับฝ่ายบริหาร อบต. (องค์กรพัฒนาเอกชน) สามารถที่จะแก้ไขปัญหของทางภาคเอกชนด้วยกัน การร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติข้อตกลงร่วมกันอย่างสันติวิธี (กลุ่มองค์กรเอกชน) ภาคราชการคือการอยู่ร่วมกันอย่างพี่น้อง พ่อ แม่ ลูก รักและเคารพกันเป็นภราดรภาพของครอบครัวเป็นหลักให้สังคมข้ามพ้นเรื่องเพศ เรื่องยาเสพติดและอาชญากรรม เน้นกิจกรรมร่วมกันของครอบครัวเป็นหลัก (ประธานสภาประชาชนตำบลบ้านหลวง) หลักภราดรภาพ คือ การปฏิบัติต่อกันฉันท์พี่น้อง มีการรวมตัวตั้งเป็นกลุ่มองค์กร เช่น ชมรมผู้สูงอายุ (กำนันตำบลบ้านหลวง) ต้องปฏิบัติต่อกันฉันท์พี่น้อง มีการรวมกลุ่ม ชมรม องค์กร เพื่อร่วมประชุม พบปะ พุดคุยกันในการหาแนวทางการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข หวงแหนถิ่นที่อยู่ วัฒนธรรมของตนเอง (ผู้ใหญ่บ้าน)

2.1.3 การกระตุ้นและการเข้าร่วมของประชาชนอย่างมีเหตุผลในการจัดรูปแบบชีวิต

ด้านต่าง ๆ ของประชาชน

อบต. จัดให้มีการประชุมทุกเดือน โดยมีตัวแทนแกนนำของชุมชนเข้าร่วมประชุม เพื่อเสนอปัญหา ข้อคิดเห็นด้วย แต่การเปิดโอกาสกว้างมากนั้นก็สร้างความวุ่นวายได้เมื่อแต่ละคนแต่ละกลุ่มยึดประโยชน์ตนเองเป็นที่ตั้ง (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) เข้า

ร่วมประชุมประชาคมในหมู่บ้านให้มาพูดอย่างมีเหตุมีผลว่าในแต่ละหมู่บ้านของเราต้องการโครงการอะไร มีความจำเป็นอย่างไร หรือข้อเรียกร้องที่ประชาชนต้องการมากที่สุดเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยยึดหลักประชาธิปไตย (ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การประชุมประชาคมหมู่บ้าน การประชุมตามโอกาสต่าง ๆ การระดมความคิดเห็นทุกภาคส่วนจากเวทีเสวนา การรับเรื่องราวร้องทุกข์ทางจดหมาย การพูดคุยเยี่ยมตามบ้าน (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การประชุมและให้เสนอแนะความคิดเห็น (ประธานสภาชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข) ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ ปัจจุบันจากการบริหารงานของ อบต. ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม การสร้างกลุ่ม สร้างองค์กรต่าง ๆ ขึ้นมา ทำให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองการปกครอง ส่วนท้องถิ่นมากขึ้นกว่าเดิม (ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง)

อบต. เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างมาก และได้พยายามหากลยุทธ์ต่าง ๆ ผ่านการนำเสนอทางหอกระจายข่าวมาทำให้เกิดการมีส่วนร่วม เช่นการยกย่องคนที่ทำความดี มีโครงการ 1 คน 1 ความดี ถวายในหลวง เมื่อมีการทำดี คิดดี ก็จะเกิดความรักความสามัคคี และมีจิตสำนึกในทางที่ดีในทุกเรื่อง (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน) ประชาชนสามารถประชุมตามโอกาสต่าง ๆ การระดมความคิดเห็นทุกภาคส่วนจากเวทีเสวนา การรับเรื่องราวร้องทุกข์ทางจดหมาย การพูดคุยเยี่ยมตามบ้าน (กลุ่มประชาสังคม) ทำการสร้างจิตสำนึกต่อการเข้าร่วมของประชาชน อย่างมีสติมีเหตุผล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน เพื่อให้เกิดคุณภาพของประชากรที่ดี (องค์กรพัฒนาเอกชน) อบต. จัดให้มีการประชุมทุกเดือน โดยมีตัวแทนจากภาคเอกชน สามารถแสดงความคิดเห็น มีแผนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงาน (กลุ่มองค์กรเอกชน) สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มองค์กรพัฒนากาย จิต ความคิด และพัฒนางานเพื่อกำหนดอนาคตของตนเอง สร้างจิตสำนึกในผลประโยชน์ของส่วนรวมหรือกลุ่ม (ประธานสภาประชาชนตำบลบ้านหลวง) อบต. จัดให้มีการประชุมทุกเดือน โดยมีตัวแทนแกนนำของชุมชน ร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและข้อคิดเห็น เป็นการเปิดโอกาส (กำนันตำบลบ้านหลวง) อบต. จัดให้มีการประชุมทุกเดือน โดยตัวแทน แกนนำ ของชุมชนร่วมประชุม มีหนังสือเชิญ หรือการบอกกล่าวถึงบ้านให้มีการมาเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหา (ผู้ใหญ่บ้าน)

2.1.4 การเสริมสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ มีความสามัคคี และการเป็นสมาชิกของชุมชนเดียวกัน

มีการทำกิจกรรมประจำเดือน เช่น การประชุมชมรมผู้อาวุโส ฟังเทศน์ รับประทานอาหารร่วมกัน กิจกรรมประจำปีก็มีการบวชพระเฉลิมพระเกียรติ การรณรงค์ขอพรผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์ เป็นต้น (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การร่วมกลุ่ม องค์กร ในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเอง จะทำให้เกิดความรักในชุมชนท้องถิ่น เกิดความ

สามัคคี หวงแหน ศรีทธา ชุมชนท้องถิ่นของตนเอง อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรเพื่อประโยชน์ร่วมกันสูงสุด (ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนร่วมเป็นเจ้าของทรัพยากรของราชการที่มอบให้ โดยช่วยกันดูแลรักษาและเป็นหูเป็นตาให้ราชการ (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและร่วมคิดร่วมทำ (ประธานสภาชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข)

การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ที่ได้รับการเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างมากร่นั้น เป็นผลให้ทุกคนในหมู่บ้านชุมชนเกิดความผูกพันกับสิ่งที่ตนเองได้ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันลงมือปฏิบัติ ที่มีการรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความรักความสามัคคี และเกิดความหวงแหนในชุมชนของตนเองและชุมชนก็เกิดความเข้มแข็งมากขึ้นได้ (ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง) การบริหารงานที่ตรงไปตรงมา ไม่คอร์รัปชัน มีผลงานตรงตามความต้องการของประชาชน ตามที่ได้ร่วมกันเสนอความต้องการ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม รับฟังเหตุผลของทุกคน ก็จะเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี มีความรักในชุมชนของตนเอง ผนึกร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นร่วมกันอย่างเต็มที่ (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน) ทำให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและร่วมคิดร่วมทำ (กลุ่มประชาสังคม) การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเอง จะทำให้เกิดความรักในชุมชนท้องถิ่น (องค์กรพัฒนาเอกชน)

การเข้ามามีส่วนร่วมของภาคเอกชน ที่ได้รับการเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างมากร่นั้น เป็นผลให้ทุกคนในชุมชนเกิดความผูกพันกับสิ่งที่ตนเองได้ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันลงมือปฏิบัติ ที่มีการรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความรักความสามัคคี (กลุ่มองค์กรเอกชน) ทุกเรื่องในวิถีชีวิตและการพัฒนาจะให้ประชาชนประชุมปรึกษาหารือกันและดำเนินการเอง โดยมี อบต.เป็นผู้สนับสนุน (ประธานสภาประชาชนตำบลบ้านหลวง) มีการทำกิจกรรมเป็นประจำทุกเดือน เช่น การจัดกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ คุณหมอมจากโรงพยาบาลเสนามาตรวจสุขภาพ และรับประทานอาหารร่วมกัน (กำนันตำบลบ้านหลวง) การจัดทำกิจกรรมร่วมกันเป็นประจำ เช่น การจัดกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ เชิญเจ้าหน้าที่สาธารณสุขดูแลเรื่องสุขภาพ ฟันฟู วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น มีกิจกรรมทุกคนตระหนักถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างความภาคภูมิใจของคนในท้องถิ่น สร้างความน่าอยู่ให้ชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน)

2.1.5 บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นที่จะส่งผลต่อค่านิยม ทศนคติ และวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

บทบาทของผู้บริหารดังกล่าวข้างต้นส่งผลต่อการรวมตัวกันทำกิจกรรม เฉพาะด้านเป็นอย่างดี มีความร่วมมือช่วยเหลือกันและเห็นถึงความตั้งใจจริงของฝ่ายบริหารที่จะสรรสร้างสามัคคี ความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้น อันน่าจะนำไปสู่การพัฒนาความเป็นอยู่ร่วมกัน

ในระบอบประชาธิปไตยได้ดีมากขึ้น (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องมีประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและให้ประชาชนตัดสินใจทางการเมืองว่าคนไหนไม่ดีและคนไหนดีและประชาชนจะเห็นผลงานของผู้บริหาร คำนิยม ทัศนคติและวัฒนธรรมทางการเมือง (ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ประชาชนตื่นตัวและรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างกว้างขวางและปรับตัวให้ทันกับเหตุการณ์การเมืองในปัจจุบัน และยกระดับการเมืองท้องถิ่นให้ก้าวหน้า (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง)

ผู้บริหารได้มาจากการเลือกตั้ง คิดว่าประชาชนต้องรักต้องชอบเข้ามาแล้วประชาชนถึงเลือกเข้ามา เวลาจะทำโครงการจะต้องทำประชาคมทุกครั้ง คิดว่าไม่น่าจะมีปัญหา (ประธานชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข) ถ้าผู้บริหารท้องถิ่นทุกคนเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มีการหาวิธีการ เช่น การสร้างการรวมกลุ่ม เป็นองค์กร เป็นสภา หรืออะไรก็ได้แต่จะทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้ และมีการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม ก็จะเกิดการยอมรับ ทั้งในเรื่อง การยอมรับเหตุผลของกันและกัน ร่วมกันแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี ยึดหลักกฎ กติการ่วมกัน (ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง) ผู้บริหารท้องถิ่นจะเป็นแบบอย่าง และนำไปสู่การได้รับการเลือกตั้ง ซึ่งจะส่งผลต่อค่านิยมของประชาชนในท้องถิ่น เพราะถ้ามีการบริหารงานที่ดี จะทำให้ประชาชนมีทัศนคติทางการเมืองเป็นไปในทางที่ดี มีการพัฒนาการทางการเมืองตามหลักการประชาธิปไตยอย่างแท้จริงได้ไม่ยาก เพราะพื้นที่ในการบริหารงานมีไม่มากทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่าย เป็นการปกครองที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน)

การยอมรับเหตุผลของกันและกัน ร่วมกันแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี ยึดหลักกฎ กติกา ร่วมกันของประชาชน(กลุ่มประชาสังคม) ผู้บริหารท้องถิ่นทุกคนเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มีการพัฒนาการทางการเมืองตามหลักการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง (องค์กรพัฒนาเอกชน) บทบาทของผู้บริหารดังกล่าวข้างต้นส่งผลต่อการรวมตัวกันจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้น อันน่าจะนำไปสู่การพัฒนาความเป็นอยู่ร่วมกันในระบอบประชาธิปไตยได้ดีมากขึ้น (กลุ่มองค์กรเอกชน) การที่ประชาชนได้เป็นผู้ดำเนินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ (ประธานสภาประชาชนตำบลบ้านหลวง) บทบาทของผู้บริหารดังกล่าวข้างต้นส่งผลต่อการรวมตัวกันจัดกิจกรรมเฉพาะด้าน เป็นอย่างดีและช่วยเหลือกัน และมีความสามัคคีสามัคคี (กำนันตำบลบ้านหลวง) บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้นส่งผลต่อการรวมตัวกันของคนในชุมชนท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเหลือกันและกัน มีเหตุผลแก่กันและกัน มีความรักความสามัคคี (ผู้ใหญ่บ้าน)

2.2 ปัญหาอุปสรรคของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย

2.2.1 ปัญหาอุปสรรคสำคัญในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย

การมีแบบอย่างในทางผิด ๆ ของการเลือกตั้งระดับชาติ เช่นการซื้อสิทธิขายเสียงกันจนเป็นพฤติกรรมการเลือกตั้งที่ส่งผลกระทบต่อระดับท้องถิ่นที่กล่าวกันว่า “เงินไม่มากไม่เป็น” (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ความไม่เข้าใจในระบบประชาธิปไตย แกร่งแย่งชิงดีชิงเด่นไม่สามัคคีอย่างเช่นทุกวันนี้ (ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ประชาชนส่วนใหญ่การศึกษาไม่สูงตั้งแต่การประกอบอาชีพส่วนตัวและยึดติดกับญาติพี่น้องมากกว่าผลงานและค่านิยมการใช้เงินซื้อเสียงประชาชนของนักการเมือง (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ผู้นำแต่ละหมู่บ้านเข้ามาโดยการใช้เงิน การที่จะสร้างให้ผู้นำมีค่านิยม วัฒนธรรมประชาธิปไตย เขายังไม่เข้าใจและผู้นำก็เลยไปสร้างค่านิยมให้กับชาวบ้านไม่ได้ (ประธานสภาชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข)

ในทุกเรื่องต้องมีปัญหาและอุปสรรค แต่ถ้าได้ลงมือทำอย่างจริงจังแล้วก็จะสามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ เช่น การเข้ามามีส่วนร่วม เพราะว่าภาวะทางเศรษฐกิจที่ไม่เอื้ออำนวย แต่ถ้ามีการพัฒนาที่จะสร้างความกินดีอยู่ดี มีสวัสดิการที่ทำให้ทุกคนมีความสุข ได้แล้ว ปัญหาเหล่านี้ก็จะหมดไปทุกคนจะเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น(ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง) ความมีเหตุผล คุณธรรม จริยธรรม การเห็นอกเห็นใจกัน และจิตสำนึกของการมีส่วนร่วม ตลอดจนการสร้างแบบอย่างให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ ในสิ่งที่ดีงาม ถูกต้อง ในหลักการปกครองประชาธิปไตยอย่างแท้จริง แต่จากสถานการณ์ปัจจุบันการเมืองระดับชาติล้มเหลว ไม่เป็นแบบอย่างได้ ส่วนท้องถิ่นจึงต้องเร่งสร้างบทบาทการบริหารที่เป็นไปตามหลักประชาธิปไตยที่เป็นแบบอย่างที่ถูกต้องได้ จะต้องเน้นให้เป็นการปกครองของประชาชน คือประชาชนปกครองกันเอง โดย อบต. เป็นตัวประสานให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนอย่างมีเหตุมีผลเท่านั้น ไม่ใช่ให้ผู้ปกครองบริหารจัดการเองแล้วบอกว่าเพื่อประชาชน (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน)

คุณภาพของประชาธิปไตยขึ้นอยู่กับความรู้และสติปัญญาของประชาชน ซึ่งประชาชนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจกับประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง(กลุ่มประชาสังคม) การซื้อสิทธิขายเสียง ความรู้ของประชาชน เพราะประชาชนยังไม่มีความรู้ด้านประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ก็ยังเป็นอุปสรรคต่อประชาธิปไตย (องค์กรพัฒนาเอกชน) ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญคือการมีแบบอย่างในทางที่ผิดของการเลือกตั้งระดับชาติ การซื้อสิทธิขายเสียง ผลประโยชน์ของภาคเอกชนกับภาครัฐมีความเกี่ยวพันกัน มีผลประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มผู้มีอิทธิพล (กลุ่มองค์กรเอกชน) การซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งทุกระดับและทุกครั้งทำให้ประชาชนไม่สนใจเรียนรู้ในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย (ประธานสภาประชาชน

ตำบลบ้านหลวง) ปัญหา อุปสรรคสำคัญ คือ การมีแบบอย่างในทางผิด ๆ ของการเลือกตั้งระดับชาติ การซื้อสิทธิขายเสียง (กำนันตำบลบ้านหลวง) ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญคือการมีแบบอย่างในทางที่ผิดของการเลือกตั้งระดับชาติ การซื้อสิทธิขายเสียง ความรู้ของประชาชน เพราะประชาชนยังไม่มีความรู้ด้านประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ก็ยังเป็นอุปสรรคเช่นเดียวกันเพราะประชาชนต้องสนใจปากท้องของตนเอง(ผู้ใหญ่บ้าน)

2.2.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้กับประชาชน

การเลือกตั้งระดับชาติต้องปฏิรูปใหม่ให้เป็นแบบอย่างที่ดี, ต้องหาทางลดช่องว่างทางฐานะเศรษฐกิจของชาวบ้านให้มีน้อยที่สุดให้เขามีเวลาและจิตใจเพื่อส่วนรวมมากกว่าห่วงปากท้องของตนเอง (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การให้ประชาชนในหมู่บ้านให้มีหน้าที่เลือกตั้งในระบบต่าง ๆ ให้ประชาชนใช้แนวทางของตนเอง (ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การส่งเสริมให้ประชาชนมีการศึกษาที่สูงขึ้น การปลูกฝังค่านิยมเสรีประชาธิปไตยไม่ยึดติดบุคคล ญาติพี่น้อง และการให้โดยหวังผลประโยชน์ให้กับประชาชนทุกระดับ (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง)

ประชาชนยังไม่เข้าใจว่า เขามีประชาธิปไตยในการอยู่ร่วมกัน เขาสามารถแสดงความคิดเห็นได้แต่ยังขาดความรู้ ต้องสร้างความเข้าใจให้กับประชาชน (ประธานสภาชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข) การที่ประชาชนจะมีค่านิยมประชาธิปไตยได้นั้นจะต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็ก เริ่มจากครอบครัวต้องดำเนินชีวิตที่เป็นแบบอย่างได้ โรงเรียน วัด ส่วนราชการ อบต. ต้องประสานร่วมกัน สิ่งแรกในเรื่องศีลธรรม จริยธรรม การใช้ชีวิตร่วมกัน การมีเหตุผลซึ่งกันและกัน การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง(ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง) เสริมสร้างอาวุธทางปัญญา หาแบบอย่างที่ถูกต้อง ให้กับเด็กและเยาวชน ตลอดจนประชาชนในพื้นที่ (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน) การที่ประชาชนจะมีค่านิยมประชาธิปไตยได้นั้นจะต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็ก เริ่มจากครอบครัวต้องดำเนินชีวิตที่เป็นแบบอย่างได้ (กลุ่มประชาสังคม) ประชาชนในหมู่บ้านให้มีหน้าที่เลือกตั้งในระบบต่างๆ ให้ประชาชนใช้แนวทางของตนเอง (องค์กรพัฒนาเอกชน)

การเลือกตั้งระดับชาติ ต้องปฏิรูปแบบใหม่ให้ประชาชนเข้าใจวัฒนธรรมและประชาธิปไตยเป็นอย่างดี เพื่อสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยแก่ประชาชน (กลุ่มองค์กรเอกชน) ต้องสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยแก่ประชาชนผ่านกลุ่มองค์กรในท้องถิ่นให้สำนึกในความยุติธรรมและความชอบธรรมในกลุ่มองค์กรทุก ๆ ด้าน (ประธานสภาประชาชนตำบล

บ้านหลวง) การเลือกตั้งระดับชาติ ต้องปฏิรูประบบใหม่ให้ประชาชนเข้าใจวัฒนธรรมและประชาธิปไตยเป็นอย่างดี ทุกวันนี้ประชาชนยังไม่รู้จักประชาธิปไตยดีพอ (ผู้ใหญ่บ้าน)

2.2.3 ผู้บริหารท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องประชาธิปไตย

1) ความหมายประชาธิปไตย

ประชาชนเป็นใหญ่ในการที่จะใช้สิทธิและปฏิบัติหน้าที่ของตนตามระบอบประชาธิปไตยโดยไม่ต้องชักจูงไปในทางที่ผิด ทุกคนมีอิสระเสรีที่จะคิดที่จะทำเพื่อความถูกต้องของระบอบการปกครองโดยประชาชนและเพื่อประชาชน (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การปกครองเพื่อประโยชน์ของประชาชนทุกคน ที่มีความเสมอภาค เท่าเทียมกัน (ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การมีเสรีภาพในการดำเนินชีวิตทุกรูปแบบภายใต้กฎหมายของประเทศ (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การให้สิทธิในการออกหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่นโดยการทำประชาสังคมนในหมู่บ้าน และนำความคิดเห็นมาพิจารณาร่วมกัน (ประธานชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข) ถือเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ เพราะจากการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง)

ประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ประชาชนต้องปกครองกันเอง ไม่ใช่ปล่อยให้ตัวแทนที่ผ่านกระบวนการเลือกตั้งเข้าไปบริหารจัดการแทนเรา ตัวเราทุกคนต้องเข้าไปร่วมในการบริหารจัดการตามความต้องการอย่างมีเหตุมีผล และมีความดีงาม เพื่อความเจริญของหมู่บ้านชุมชน เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชน (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน) การให้สิทธิในการออกหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่นโดยการทำประชาสังคม (กลุ่มประชาสังคม) ประชาชนส่วนใหญ่ ในการที่จะใช้สิทธิและปฏิบัติหน้าที่ของตนตามระบบประชาธิปไตย โดยไม่ชักจูงไปในทางที่ผิด (องค์กรพัฒนาเอกชน) ภาคเอกชนมีอิสระเสรีที่จะคิดที่จะทำเพื่อความถูกต้องของระบอบการปกครองโดยประชาชนและเพื่อประชาชน (กลุ่มองค์กรเอกชน)

ความเป็นผู้ที่อิสระ เสรีภาพที่ไม่ล่วงล้ำสิทธิเสรีภาพของกันและกัน ไม่ถูกบังคับจากภายในภายนอก ไม่เป็นทาสของวัตถุและเอาความถูกต้องของธรรมชาติเป็นใหญ่ อยู่อย่างมีความสุขมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างอิสระ อย่างเป็นประโยชน์และเป็นธรรมเป็นมโนธรรมอย่างมีความพอใจ มีความภาคภูมิใจและบริสุทธิ์ใจอย่างแท้จริง (ประธานสภาประชาชนตำบลบ้านหลวง) ประชาชนส่วนใหญ่ ในการที่จะใช้สิทธิและปฏิบัติหน้าที่ของตนตามระบบประชาธิปไตย โดยไม่ชักจูงไปในทางที่ผิด ทุกคนที่มีอิสระเสรีที่จะเลือกผู้นำมารับใช้ประชาชน (กำนันตำบลบ้านหลวง) ประชาชนส่วนใหญ่ในการที่จะใช้สิทธิและปฏิบัติหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตยโดยไม่ชักจูงไปในทางที่ผิดทุกคนมีอิสระและมีเสรีภาพเท่าเทียม

และเลือกผู้นำมาใช้ประชาชน ต้องเลือกนำผู้ที่มีความรู้ความรับผิดชอบ ไม่เห็นแก่ตัวเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น (ผู้ใหญ่บ้าน)

2) รายละเอียดของประชาธิปไตย

เมื่อมีจุดยืนว่าธปไตยเป็นของประชาชน ประชาชนทุกคนจึงต้องหวงแหนสิทธิและปฏิบัติหน้าที่ของตนทุกรูปแบบที่จะช่วยกันระคับประครองให้ฝ่ายปกครองต้องอยู่ในคุณธรรมจริยธรรม ยึดมั่นการแก้ปัญหาให้ส่วนรวมคือประชาชนอย่างแท้จริง จะปล่อยให้ทุจริตคอร์รัปชั่นไม่ได้ ประชาชนต้องคอยดูแลทั่วถึง ตรวจสอบฝ่ายบริหารทันทีที่พบความผิด ความบกพร่อง จะถือธุระไม่ใช่ไม่ได้เป็นอันขาด (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ความเป็นราชอาณาจักร (รัฐเดี่ยว) การมีการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมถึงการใช้ระบบรัฐสภา (ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง)

การให้การศึกษา การปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องตามแบบแผนวัฒนธรรม สังคมในบริบทของประเทศไทย การฝึกให้ประชาชนแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การทำประชาคม ให้ประชาชนมีส่วนร่วม และประชาพิจารณ์แล้วถึงจะดำเนินการต่อไปตามความต้องการของประชาชน (ประธานชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข) การสร้างกลุ่มองค์กร การสร้างความรู้ การกระตุ้นให้ประชาชนมีความตื่นตัวเห็นความสำคัญของการเมืองการปกครอง ที่มีผลต่อชีวิตของประชาชน การเปิดให้มีการประชุมร่วมกัน รับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ (ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง) กระบวนการมีส่วนร่วม การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความมีเหตุผล ยอมรับซึ่งกันและกัน ร่วมกันคิดร่วมกันทำเพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน) ความเคลื่อนไหวด้านสังคมจำนวนมากของประชาชน ประชาสังคมนั้นเป็นตัวบ่งชี้ถึงการพัฒนาประชาธิปไตยมากกว่าที่จะเป็นต้นเหตุของประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมของประชากรในประชาสังคมนี้จะสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในสังคมการเมือง หรือเป็นตัวขัดขวางการมีส่วนร่วมในสังคมการเมือง และสุดท้ายข้อมูลที่ได้นั้นจะเสนอถึงภาพของแบบการพัฒนาและการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมในประชาสังคมด้วย (กลุ่มประชาสังคม)

การสร้างสรรค์ประชาธิปไตยโดยตรง เพราะตีความว่าประชาธิปไตยที่แท้จริงต้องเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม คือประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจชะตากรรมของตนเองมากที่สุด เช่น ในการกำหนดนโยบายแห่งรัฐ กฎหมายแนวทางการพัฒนาประเทศ (องค์กรพัฒนาเอกชน) องค์กรเอกชนทำให้ประชาชนหันมาสนใจรัฐมากขึ้น ที่ผ่านมารวมักปล่อยให้ผู้ปกครองทำอะไรไปตามใจชอบ เขาเรียกกันว่า “ประชาธิปไตยสามสิบวินาที” คือเป็น

ประชาธิปไตยตอนkabctrหยอนลงดูรับบัตร์เลือกตั้งเท่านั้น ที่เหลือปล่อยให้ “ผู้แทน” ทำไปตามใจ ซึ่งไม่ใช่ประชาธิปไตย การที่ประชาชนสนใจเรียนรู้ติดตามว่ารัฐทำอะไร (กลุ่มองค์กรเอกชน) การหมั่นประชุม ประชาคมกันในทุก ๆ เรื่องที่เป็นกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นและตัดสินใจของประชาชนนี่คือกระบวนการที่จะนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยขั้นต้นการดำเนินกิจกรรมในชุมชนโดยคณะบุคคล (คณะกรรมการ) และการพัฒนากลุ่มองค์กรเป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยขั้นกลาง และการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมจึงเป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย ขั้นสุดท้ายและยึดหลักประชาธิปไตยเป็นหลักปฏิบัติต่อไปอย่างยั่งยืน (ประธานสภาประชาชนตำบลบ้านหลวง) เมื่อมีประชาธิปไตยเป็นของประชาชน ประชาชนทุกคนต้องหวงแหนสิทธิของตัวเองและปฏิบัติหน้าที่ของตนเองทุกรูปแบบที่จะช่วยกันประคับประคองให้ฝ่ายปกครองต้องอยู่ในคุณธรรม จริยธรรม จึงจะเรียกว่าประชาธิปไตยที่แท้จริง (กำนันตำบลบ้านหลวง, ผู้ใหญ่บ้าน)

2.2.4 ความพร้อมของประชาชนในการปกครองตนเองและการใช้ประชาธิปไตย

ทางตรง

1) ด้านเศรษฐกิจ

ประชาชนมีความแตกต่างทางเศรษฐกิจอยู่มากส่วนใหญ่ฐานะยากจน (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ไม่ดีราคาข้าวต่ำ ชาวนาขาดทุน จึงเป็นเหตุที่จะต้องหาเลี้ยงชีพไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร (ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ประชาชนต้องประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงครอบครัวเป็นหลัก งบประมาณของท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้มากนัก (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ประชาธิปไตยในการสร้างเศรษฐกิจให้กับครอบครัว (ประธานชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข) ประชาชนส่วนใหญ่ยังยากจนต้องเร่งพัฒนาให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีความเป็นอยู่ที่พัฒนาไปในแนวทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม (ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง)

ประชาชนยังมีภาวะเศรษฐกิจไม่ดี คือมีความยากจนอยู่ ต้องเร่งพัฒนาด้านอาชีพที่ยั่งยืนให้เห็นผลโดยเร็วเพื่อให้ประชาชนอยู่ดีกินดี แล้วจะหันมามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน) ประชาชนยังยากจนต้องเร่งพัฒนาให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง (กลุ่มประชาสังคม) ยังส่งเสริมบทบาทความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคองค์กรสาธารณประโยชน์ด้านการต่อรองกับองค์กรเหนือรัฐ ทั้งการค้า และการลงทุนระหว่างประเทศ เช่น การเงินการคลัง เศรษฐกิจการค้าเพื่อการต่อรองและเรียกร้องในระดับสากล และสิ่งแวดล้อม (องค์กรพัฒนาเอกชน) โดยภาคเอกชน ผู้ประกอบการที่ไม่ได้มุ่งหวัง

ผลประโยชน์ทางธุรกิจแต่เพียงอย่างเดียว แต่มีความต้องการให้บริการทางสังคมด้วย เพื่อให้เกิดประชาธิปไตยร่วมกัน (กลุ่มองค์กรเอกชน) ด้านเศรษฐกิจคือด้านการผลิต การจำหน่าย การบริโภค ใช้สอยของคนในชุมชนดำเนินการโดยกลุ่มองค์กรประชาชนที่ อบต. และหน่วยงานภาครัฐ เอกชนสนับสนุน (ประธานสภาประชาชนตำบลบ้านหลวง) ประชาชนมีความแตกต่างทางเศรษฐกิจ ส่วนมากมีฐานะยากจน ไม่มีความรู้ (กำนันตำบลบ้านหลวง, ผู้ใหญ่บ้าน)

2) ด้านการเมือง

การเมืองท้องถิ่นยังค่อยพัฒนาด้วยเหตุหลักคือเศรษฐกิจของประชาชนยากจนจึงสนใจทางการเมืองน้อย (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การเมืองไม่สงบสุข ไม่มีแบบอย่างที่จะทำให้ประชาชนเกิดความศรัทธาการปกครองได้ ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง(ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบอิสระ ส่วนใหญ่อยู่ภายใต้กรอบความคิดเดิม มีการชักจูงจากผู้นำการเมืองของแต่ละฝ่าย ให้สนับสนุนตนเอง (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ประชาชนยังยึดติดกับคุณค่าของเงินมากกว่าการตั้งใจทำงานของการเข้ามาเป็นผู้นำ (ประธานชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข) ให้ ความสำคัญกับการเมืองมากขึ้นหลังจากที่ได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม (ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง)

ระบบการเมืองระดับชาติเป็นแบบอย่างที่ไม่ถูกต้องในเรื่องการปกครองที่เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย ประชาชนยังมีความรู้สึกว่ถ้ามีการเลือกตั้งแล้วถือว่าเป็นประชาธิปไตย ดังนั้น ท้องถิ่นจะต้องปฏิรูประบบการปกครองให้เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชน (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน) การเมืองท้องถิ่นยังค่อยพัฒนาด้วยเหตุหลักคือเศรษฐกิจของประชาชน (กลุ่มประชาสังคม) การเมืองท้องถิ่นยังค่อยการพัฒนา ด้วยเหตุหลัก คือเศรษฐกิจของประชาชนยากจน ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยสนใจทางการเมือง ประชาชนยังมีความรู้สึกว่ถ้ามีการเลือกตั้งแล้วถือว่าเป็นประชาธิปไตย (องค์กรพัฒนาเอกชน) ภาคเอกชนควรให้ความร่วมมือต่อการบริหารงานทางการเมือง มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองร่วมกัน (กลุ่มองค์กรเอกชน) ประชาชนมีความสนใจการเมืองมากขึ้นเรียกร้องสิทธิเสรีภาพกับ อบต. อำเภอ มากขึ้น แต่เพราะภาวะเศรษฐกิจทำให้ศักยภาพประชาธิปไตยของคนต่ำลง (ประธานสภาประชาชนตำบลบ้านหลวง) การเมืองท้องถิ่นยังค่อยการพัฒนา ด้วยเหตุหลัก คือเศรษฐกิจของประชาชนยากจน ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยสนใจทางการเมือง (กำนันตำบลบ้านหลวง) การเมืองท้องถิ่นยังค่อยพัฒนาด้วยเหตุผลหลัก คือ เศรษฐกิจของประชาชนยากจน ส่วนใหญ่จึงยังไม่ค่อยสนใจการเมือง (ผู้ใหญ่บ้าน)

3) ด้านสังคม

การอยู่ในสังคมแคบ ๆ ก่อนข้างดีมีกิจกรรมอะไรก็ร่วมมือกัน โดยเฉพาะกิจกรรมทางศาสนา ประเพณีวัฒนธรรมและสถาบันพระมหากษัตริย์ (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) สภาพสังคมไม่ค่อยดี แบ่งพวกแบ่งสี ทำให้ไม่มีความสามัคคี ไม่ยอมรับฟังเหตุผลของกันและกัน ใช้เสียงส่วนใหญ่เป็นหลักในการตัดสินใจเท่านั้น (ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) เป็นสังคมแบบอุปถัมภ์ เครือญาติแนะนำ ไม่เปิดทัศนคติใหม่ ๆ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ทุกสถานการณ์ (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ประชาชนชอบฟังกระแสข่าวและทำความเข้าใจเองโดยไม่นึกถึงเหตุและผล ทำให้เข้าใจผิดกัน สังคมเลยไม่ค่อยกลมเกลียว (ประธานชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข) ประชาชนมีความรู้สึกว่าการเมืองท้องถิ่น ถ้ามีความโปร่งใส ไม่มีการทุจริตคอร์รัปชัน จะมีส่วนทำให้ภาวะทางสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข (ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง)

การสร้างกลุ่มต่าง ๆ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจะเป็นการสร้างความเกื้อกูลกันของคนในสังคม ทำให้สังคมมีความเป็นอยู่ที่เอื้ออาทร และมีเหตุผลซึ่งกันและกันมากขึ้น (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน) ทางด้านเศรษฐกิจจะต้องเร่งแก้ไข เพื่อให้ทุกคนมีกิจกรรมร่วมกัน มีความหวังแทนในท้องถิ่นของตนเอง มีความรัก ความสามัคคี ปฏิบัติตามกติการ่วมกัน การเปิดโอกาสเข้ามาร่วมแก้ปัญหาพร้อมกันจะเป็นแนวทางทำให้สังคมในภาพรวมดีขึ้น (กลุ่มประชาสังคม) สังคมแคบก่อนข้างดี มีกิจกรรมอะไรก็ร่วมมือกัน โดยเฉพาะทางศาสนาและวัฒนธรรมและสถาบันกษัตริย์ (องค์กรพัฒนาเอกชน) กลุ่มต่าง ๆ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจะเป็นการสร้างความเกื้อกูลกันของคนในสังคม ทำให้สังคมมีความเป็นอยู่ที่เอื้ออาทร (กลุ่มองค์กรเอกชน) สังคมถูกกระทบจากการบริโภคนิยมทำให้วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นเปลี่ยนไปขึ้นอยู่กับคนอื่น คนภายนอกมากขึ้นจึงขาดเสรีภาพไป ฟังตนเองไม่ได้ (ประธานสภาประชาชนตำบลบ้านหลวง)

การอยู่ร่วมกันในสังคมแคบก่อนข้างดี มีกิจกรรมอะไรก็ร่วมมือกัน โดยเฉพาะทางศาสนาและวัฒนธรรมและสถาบันกษัตริย์ (กำนันตำบลบ้านหลวง) การจะสร้างสังคมให้ดีทุกคนจะต้องมีความสนใจร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ ประเด็นทางด้านเศรษฐกิจจะต้องเร่งแก้ไข เพื่อให้ทุกคนมีกิจกรรมร่วมกัน มีความหวังแทนในท้องถิ่นของตนเอง มีความรัก ความสามัคคี ปฏิบัติตามกติการ่วมกัน การเปิดโอกาสเข้ามาร่วมแก้ปัญหาพร้อมกันจะเป็นแนวทางทำให้สังคมในภาพรวมดีขึ้น และจะนำไปสู่ความพร้อมในด้านการเมืองการปกครอง (ผู้ใหญ่บ้าน)

4) ด้านความรู้ความเข้าใจ

ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครองไม่มาก (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ประชาชนเข้าใจปานกลาง ต้องเร่งสร้างแบบอย่างทางการปกครองที่ถูกต้องตามหลักประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ไม่ใช่คิดรูปแบบแค่ให้มีกระบวนการเลือกตั้งเท่านั้น (ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) พื้นฐานของการรับรู้จะแตกต่างกัน เชื้อถือในสิ่งที่เล่าหรือบอกต่อๆ กันมา การวิเคราะห์ประเมินเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นน้อยมาก (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ประชาชนยังขาดความรู้ในหลักประชาธิปไตย ยังยึดติดกับการมีบุญคุณ (ประธานชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขสุข)

ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากขึ้นหากได้รับการเอาใจใส่ กระตุ้น เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมเหมือนเช่นทุกวันนี้(ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง) ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยเท่าที่ควร เนื่องจากแบบอย่างการปกครองระดับชาติทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน) ประชาชนเข้าใจปานกลาง ต้องเร่งสร้างแบบอย่างทางการปกครองที่ถูกต้องตามหลักประชาธิปไตยอย่างแท้จริง (กลุ่มประชาสังคม) ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองแม้จะยังมีไม่มากนักยังไม่มีความรู้ความเข้าใจด้านประชาธิปไตยที่ถูกต้องก็ตาม แต่ถ้ามีผู้บริหารที่มีคุณธรรม กระตุ้นการเข้ามามีส่วนร่วมก็จะทำให้ประชาชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และมีความเข้าใจการเมืองการปกครองมากขึ้น (องค์กรพัฒนาเอกชน) มีการกระตุ้นการเข้ามามีส่วนร่วมและผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักของการปกครองโดยประชาชนอย่างแท้จริงแล้วก็จะสร้างความรู้ความเข้าใจได้มากขึ้น (กลุ่มองค์กรเอกชน)

ความรู้ความเข้าใจในการปกครองตนเองแบบประชาธิปไตยมีแต่เพื่อปากท้องจึงมีพฤติกรรมที่เห็นแก่ตัว ขาดความยุติธรรมและความชอบธรรม เบียดเบียนคนอื่น (ประธานสภาประชาชนตำบลบ้านหลวง) ความรู้ความเข้าใจ ทางด้านการเมืองการปกครองยังมีไม่มากนัก (กำนันตำบลบ้านหลวง) ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองแม้จะยังมีไม่มากนัก ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจด้านประชาธิปไตยที่ถูกต้องก็ตาม แต่ถ้ามีการกระตุ้นการเข้ามามีส่วนร่วมและผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักของการปกครองโดยประชาชนอย่างแท้จริงแล้วก็จะสร้างความรู้ความเข้าใจได้มากขึ้น (ผู้ใหญ่บ้าน)

5) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารยังอยู่ในวงจำกัด สื่อที่จะเข้าถึงชาวบ้านส่วนใหญ่คือโทรทัศน์ การอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์มีน้อย ข่าวสารทางราชการก็อยู่เพียงแคบ ๆ ในวงการกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน การถ่ายทอดสู่ชุมชนยังไม่กว้างขวางเท่าที่ควร แม้ อบต.จะมีบอร์ดติดข่าวสาร

ข้อมูลให้ทุกหมู่บ้าน ก็ยังขาดการดำเนินการที่ต่อเนื่องและความสนใจใคร่รู้ของชุมชนมีจำกัด (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) การได้รับข่าวสารข้อมูลที่ดี แต่ต้องพิจารณาของคุณภาพของข้อมูลข่าวสารด้วย จะต้องเร่งทำให้ประชาชนมีความรู้ เพื่อจะได้วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารได้ (ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง) ประชาชนสนใจการสื่อสารทางราชการดี แต่ถ้าผู้ส่งสาร สื่อข้อมูล และช่วงการสื่อสารบกพร่องแล้ว สารที่ได้รับผิดไปจากความจริง (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง)

ประชาชนไม่ค่อยอ่านข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อบ้านเมือง ชอบรับรู้แต่เรื่องบันเทิง เรื่องที่ไร้สาระ (ประธานชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข) ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนได้รับก็มีทั้งห่อกระจายข่าว โททัศน์ ก็ถือว่ามีความพร้อมในการรับข้อมูลข่าวสาร แต่ตัวข่าวที่ได้รับนั้นบางครั้งประชาชนยังกลั่นกรองไม่เป็น ฉะนั้นข่าวสารก็ควรเป็นข่าวสารที่ถูกต้องตรงไปตรงมา (ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านหลวง) แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนได้รับส่วนใหญ่แล้วจะมีการแบ่งฝ่ายกันอย่างชัดเจน ไม่มีความตรงไปตรงมาอย่างที่ควรจะเป็น ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเหล่านั้น มีความรู้สึกว่ามันเกี่ยวข้องกับตนเองและท้องถิ่น (ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน) การได้รับข่าวสารข้อมูลดี แต่ต้องพิจารณาของคุณภาพของข้อมูลข่าวสารด้วย จะต้องเร่งทำให้ประชาชนมีความรู้ เพื่อจะได้วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารได้ (กลุ่มประชาสังคม) ตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น การวางแผน กำหนดนโยบาย เพื่อให้เป็นกลไกสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (องค์กรพัฒนาเอกชน)

ข้อมูลข่าวสารยังอยู่ในข้อจำกัด สื่อที่ชาวบ้านส่วนใหญ่มีคือโทรศัพท์ การอ่านข่าวหนังสือพิมพ์ ดูทีวี แต่บางครั้งไม่สามารถแยกแยะได้ว่าข่าวสารที่ได้รับมีความถูกต้องขนาดไหน ยังต้องแยกแยะอีกมากเพราะข้อมูลที่ได้รับไม่สามารถทราบได้ว่ามีความถูกต้องหรือไม่ (กลุ่มองค์กรเอกชน) ข้อมูลท้องถิ่นพอรู้ทั่วถึงแต่ข้อมูลของทางราชการ โดยเฉพาะข้อมูลทางการเกษตรและการพัฒนาประชาชนเข้าไม่ถึง และยังถูกมอมเมาจากสื่อโฆษณาของภาคธุรกิจอุตสาหกรรม มากจนตั้งตัวไม่ได้ ขาดสติ เอาแต่ความสะดวกสบายจนหมดตัวล้มละลายจากบัตรเครดิต ประกอบอาชีพทุกอาชีพสุ่มเสี่ยงต่อการขาดทุนเพราะไม่รู้ข้อมูลล่วงหน้าด้วยเหตุที่ตนเองไม่สนใจและไม่มีความรู้ที่ตรงไปตรงมา (ประธานสภาประชาชนตำบลบ้านหลวง) การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ยังอยู่ในวงจำกัด สื่อที่ชาวบ้านส่วนใหญ่มีโทรศัพท์ การอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ ดูข่าวทางทีวี (กำนันตำบลบ้านหลวง) การเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารยังอยู่ในข้อจำกัด สื่อที่ชาวบ้านส่วนใหญ่มีคือโทรศัพท์ การอ่านข่าวหนังสือพิมพ์ ดูทีวี แต่บางครั้งไม่สามารถแยกแยะได้ว่าข่าวสารที่ได้รับมีความถูกต้องขนาดไหน ยังต้องแยกแยะอีกมากเพราะข้อมูลที่ได้รับไม่สามารถทราบได้ว่ามีความถูกต้องหรือไม่ ดังนั้นถ้าท้องถิ่นให้ความสำคัญกับข้อมูลข่าวสารทั้งในท้องถิ่นเอง หรือที่อื่น ๆ

อย่างเอาใจใส่แล้วประชาชนจะมีทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น และจะทำให้ท้องถิ่นพัฒนาได้ (ผู้ใหญ่นบ้าน)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอที่ได้จากการค้นพบ

ข้อเสนอที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นตลอดจนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่างในเรื่องเกี่ยวกับ บทบาทผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง มีดังนี้

3.1 ผู้บริหารท้องถิ่นมีบทบาทต่อการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับประชาชน ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ประชาธิปไตย การพัฒนาและการรักษาประชาธิปไตย ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยจะต้องเริ่มจากกระบวนการกล่อมเกลாதองการเมือง เพื่อให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อการเมือง มีความศรัทธาทางการเมือง มีส่วนร่วมทางการเมือง มีการสรรหาบุคคลเข้าสู่ระบบการเมืองอย่างโปร่งใส เป็นธรรม มีการรวบรวมและแสดงออกถึงผลประโยชน์ เสริมสร้างความชอบธรรมทางการเมือง ไม่ทุจริต คอร์รัปชัน และบริหารจัดการการเมืองท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องปฏิรูปการเมืองการปกครองท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง โดยจะต้องสร้างกระบวนการทางการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลเป็นของปวงชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ มีความเสมอภาค อย่างเท่าเทียมกันในทุกเรื่อง มีการบัญญัติระเบียบ ข้อบังคับ อย่างถูกต้องชอบธรรม และมีการบังคับใช้อย่างเท่าเทียมกันทุกคน บทบาทเหล่านี้จะนำไปสู่การมีและใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข การที่จะดำเนินการให้เป็นไปได้เช่นนี้ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องมีการกระตุ้นการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีเหตุผล มีการจัดรูปแบบชีวิตของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาในท้องถิ่น จะทำให้ประชาชนมีความรู้สึกหวงแหนชุมชนของตนเอง มีความสามัคคี สิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การพัฒนาทางการเมืองและทำให้ท้องถิ่นมีความเจริญในทุก ๆ ด้าน สิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อค่านิยม และทัศนคติทางการเมืองที่เป็นไปตามหลักการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และจะทำให้เกิดค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยได้ต่อไป

3.2 ปัญหาอุปสรรคของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย แม้ว่าในยุคปัจจุบันมีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนปกครองตนเองในระดับ

ท้องถิ่น ถือว่าเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แม้ว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีกระบวนการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น มีสภาท้องถิ่น ในการบริหารจัดการ ในท้องถิ่นได้ทุกอย่าง แต่รูปแบบการเมืองระดับชาติในกระบวนการต่าง ๆ มีปัญหาต่อท้องถิ่นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการเลือกตั้งที่มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงกันมาก มีระบบอุปถัมภ์ ยึดติดกับเครือญาติ จึงทำให้ขาดคนที่มีความรู้ความสามารถ เข้าไปบริหารท้องถิ่น และกระบวนการตรวจสอบก็จะถูกละเลยไปเพราะถือความเป็นเครือญาติ หรือพวกเดียวกัน จึงทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน บริหารงานไม่โปร่งใส การมีส่วนร่วมก็จะเป็นไปในลักษณะมีผู้ชี้นำเป็นกระบวนการที่ทำเพื่อให้ครบตามขั้นตอนทางการบริหารจัดการเท่านั้น ไม่เป็นไปตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

ความพร้อมของประชาชนก็ถือว่าเป็นปัญหาอุปสรรคสำคัญคือความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคม ด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมืองการปกครอง และด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความไม่พร้อมในแต่ละด้านที่กล่าวมานี้จะมีผลเชื่อมโยงกันคือถ้าเศรษฐกิจไม่ดี ประชาชนมีฐานะยากจน ก็จะทำให้ไม่มีเวลาในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะต้องยุ่งอยู่กับการประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองและครอบครัว ภาวะทางครอบครัวก็จะไม่มีเวลาที่จะอบรมส่งสอนบุตรให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม ไม่ได้รับการศึกษา เป็นต้น ดังนั้นผู้บริหารท้องถิ่นจึงจำเป็นจะต้องเร่งรีบในการปฏิรูปการเมืองการปกครองท้องถิ่นเพื่อพัฒนาให้ประชาชนมีความพร้อมในทุกด้านก็จะทำให้สามารถพัฒนาการเมืองให้เป็นไปตามหลักการในระบอบประชาธิปไตยได้

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมาย ซึ่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นนิติบุคคล ความสำคัญในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันให้ความสำคัญการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายที่จะดำเนินการในการบริหารด้านต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของตนเอง ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้ถ่ายโอนภารกิจในการให้บริการสาธารณะที่จำเป็น และรายได้ที่รัฐจัดเก็บให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น การดำเนินการบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุก ๆ ด้านให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน การวางแผนในการดำเนินการบริหารจึงเป็นกลไกที่สำคัญ ที่ทำให้การบริหารเป็นรูปแบบและมีทิศทาง การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สมดุลและมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถ

ดำเนินการบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ปัญหาได้ถูกจุด อันเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม และทำให้บรรลุผลตามความมุ่งหมาย

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มียุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางในการบริหารการพัฒนาในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2554 – 2558) ภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาคม ที่จะทำให้การดำรงชีวิตของประชาชนมีความสุข มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในครั้งนี้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อรวบรวมปัญหาและข้อคิดเห็นในการพัฒนา และผ่านการเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง มีแบบประเมินผลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ มีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับศักยภาพ ปัญหาและความต้องการของชุมชน สามารถแก้ไขปัญหาและสามารถตอบสนองความต้องการ การของชุมชน ครอบคลุมทุกด้าน ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำกับดูแล ติดตาม ประเมินผล การบริหารจัดการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งในแต่ละยุทธศาสตร์ ได้กำหนดกระบวนการและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาด้านการเมือง	<ol style="list-style-type: none"> 1. สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนตามระบบประชาธิปไตย 2. การพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร 3. การพัฒนาระบบภายในองค์กรให้บริการต่อประชาชนได้อย่างสะดวกและรวดเร็วขึ้น ฯลฯ
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการวางแผน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สนับสนุนด้านการเกษตร และด้านอุตสาหกรรมครัวเรือนและชุมชน 2. วางแผนและจัดระบบด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับด้านเกษตรและด้านอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพ 3. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาอาชีพแก่ประชาชน ฯลฯ

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและเพิ่ม คุณค่าทางสังคม	1. ส่งเสริมสวัสดิการและการบริการด้านต่างๆในชุมชน เช่นสวนสุขภาพ ห้องซ้อมดนตรี ที่อ่านหนังสือพิมพ์ในชุมชน เบี้ยยังชีพผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ป่วยเอดส์ ฯลฯ 2. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การพนัน ฯลฯ 3. พัฒนาด้านสาธารณสุข 4. สนับสนุนด้านกีฬา ฯลฯ
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรม รวมทั้งการฟื้นฟูอนุรักษ์กิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงาม 2. ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาด้านการศึกษา	1. การพัฒนาด้านการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กการศึกษา นอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย 2. ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายโอกาสด้านการศึกษาให้ทั่วถึง 3. ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบ 4. บริหารจัดการการศึกษา ฯลฯ
ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาด้าน การบริหารจัดการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมและส่งเสริมด้านการ ท่องเที่ยว	1. ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึก การฟื้นฟูและการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่า 2. ส่งเสริมกิจกรรมการดูแลแหล่งน้ำและการบริหารจัดการระบบน้ำเสีย 3. บริหารจัดการขยะและสิ่งปฏิกูล 4. ส่งเสริมกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5. ส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	<ol style="list-style-type: none"> ก่อสร้างปรับปรุงบำรุงรักษาขยายเขตระบบไฟฟ้าสาธารณะ ก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา ขยายระบบประปาหมู่บ้าน ติดตั้งระบบโทรศัพท์สาธารณะ (ประสานงานกับองค์การโทรศัพท์) ก่อสร้าง ปรับปรุง ภาชนะเก็บน้ำและพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติ ก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาถนน สะพาน และท่อระบายน้ำ ฯลฯ

จากตารางพบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาการเมือง ได้มีการวางแผนสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย การพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาระบบภายในองค์กรให้บริการต่อประชาชนได้อย่างสะดวกและรวดเร็วขึ้น ยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจและการวางแผน โดยสนับสนุนด้านการเกษตร และด้านอุตสาหกรรมครัวเรือนและชุมชน ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุณค่าทางสังคม ส่งเสริมสวัสดิการต่างๆ ในชุมชน เช่น สุขภาพ เบี้ยยังชีพผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ป่วยเอดส์ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การพนัน ฯลฯ ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดกิจกรรม รวมทั้งการฟื้นฟูอนุรักษ์สนับสนุนส่งเสริมด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดตั้งภูมิปัญญาเพื่อเป็นศูนย์การศึกษา ด้านการศึกษา การพัฒนาด้านการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายโอกาสด้านการศึกษาให้ทั่วถึง ด้านการบริหารจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึก การฟื้นฟูและการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาปรับปรุง ขยายระบบ บริการด้านสาธารณสุขโปก

จะเห็นได้ว่าการที่จะทำให้อุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง บรรลุตามเป้าหมายได้จะต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย ในการที่จะนำแผนยุทธศาสตร์ไปใช้อย่างเป็นระบบ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง จึงได้มีการสร้าง

กระบวนการ กลไก ในการบริหารให้เกิดในวิถีชีวิตของประชาชน เพื่อให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ การพัฒนาที่ประชาชนมีส่วนร่วมและมีความต้องการที่จะให้มีการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ที่ได้ ร่วมกันกำหนดขึ้น และเพื่อให้การบริหารงานเป็นไปตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวยังได้มีการกำหนด แบบการประเมินผล ตัวชี้วัด การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนได้ติดตามแนว ทิศทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ อันจะทำให้ประชาชนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเมืองท้องถิ่น มีความศรัทธาและเห็นความสำคัญของการเมืองท้องถิ่นมากขึ้นอันจะนำไปสู่การเกิดค่านิยม วัฒนธรรมประชาธิปไตยแก่ประชาชน โดยกำหนดเป้าหมาย ในแต่ละกระบวนการ และมี กลไก การบริหารจัดการ ดังนี้

การพัฒนากลไกการคัดสรรบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรมในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านหลวง

เป้าหมาย การมีกลไกการคัดสรรบุคคลที่จะเข้าสู่การเมืองให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม โดยกลไก ซึ่งทำหน้าที่ในการคัดสรรนี้อาจจะได้แก่ พรรคการเมือง รวมทั้งภาคประชาสังคม ประชาชนมีช่องทางในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติเบื้องต้น ผลงาน และความประพฤติใน อดีตของผู้สมัครเลือกตั้ง

1. การปรับปรุงประมวลจริยธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง
2. การจัดฐานข้อมูลนักการเมือง
3. การผลักดันให้พรรคการเมืองเป็นกลไกเบื้องต้นในการกำกับดูแลพฤติกรรมนักการเมือง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง
4. การกำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับวินัยผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
5. การส่งเสริมภาคประชาสังคมให้มีบทบาทในการวางกลไกการควบคุมตรวจสอบ การเลือกตั้ง
6. การสนับสนุนให้องค์กรภาคประชาชนทำหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลองค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านหลวง เพื่อเสนอต่อสาธารณชนก่อนการเลือกตั้ง
7. การให้สมาชิกพัฒนาการเมือง ทำหน้าที่กำกับคุณธรรมจริยธรรมองค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านหลวง
8. สนับสนุนให้ภาคประชาสังคมร่วมกับคณะกรรมการการเลือกตั้งติดตาม ตรวจสอบ การเลือกตั้ง

9. ให้มีองค์กรดูแล กำกับ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง
ทุกระดับ
10. การสร้างระบบสนับสนุนกิจกรรมของเยาวชนเพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ให้มีคุณธรรม
และคุณภาพ
11. การสร้างทัศนคติและค่านิยมในด้านคุณธรรมของประชาชนที่มีต่อคุณสมบัติของ
นักการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง
12. ให้ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้ง คณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัด
13. ให้เครือข่ายภาคประชาชนและสถาบันการศึกษามีบทบาทควบคุมตรวจสอบการ
เลือกตั้ง
14. การส่งเสริมให้ประชาชนเรียนรู้หลักศาสนาเพื่อนำมาปฏิบัติ

การเสริมสร้างระบบการบริหารการปกครองตามหลักนิติธรรมในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านหลวง

เป้าหมาย การปกครองของประเทศไทยเป็นการปกครองที่ยึดมั่นในหลักนิติธรรม มีกลไกที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างระบบดังกล่าวคือ

1. สนับสนุนองค์กรภาคประชาชนในการตรวจสอบการทำงานของรัฐทั้งในระดับชาติ
และท้องถิ่น
2. การจัดอบรมเจ้าหน้าที่ของรัฐในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง ที่ปฏิบัติงาน
ใกล้ชิดประชาชน ให้ยึดหลักนิติธรรม ยึดหยุ่น ทำงานกับกลุ่มที่หลากหลาย
3. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวงนำหลักนิติธรรมมาใช้จัดการกิจการภายในองค์การ
4. การจัดตั้งองค์กรภาคประชาชน เพื่อติดตามการบริหารการปกครองของรัฐตามหลัก
นิติธรรม
5. การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา ให้นำหลักนิติธรรมมาบรรจุตั้งแต่ระดับชั้นต้น
6. การส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐนำหลักนิติธรรมไปประยุกต์ใช้
พร้อมทั้งรายงานผล
7. การรณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนตำบลบ้านหลวง ถึงสาระของหลัก
นิติธรรม

การคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และส่งเสริมความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง

เป้าหมาย การเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนมีการรวมกลุ่มกันอย่างสมัครใจ เพื่อเป็นกลไกให้เกิดการเข้าร่วมของประชาชนอย่างสมัครใจ

1. การจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อดำเนินการในกิจกรรมการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวงภายใต้พันธกิจการเสริมสร้างของประชาชนและสิทธิชุมชน
2. การสนับสนุนให้มีเวทีเปิดเพื่อพูดคุยปัญหาชุมชน โดยมีตัวแทนทุกภาคส่วนเพื่อเสริมศักยภาพการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง
3. การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง
4. การสนับสนุนให้มีการสร้างอาสาสมัครภายในชุมชน เพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกของสังคมตำบลบ้านหลวงในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง
5. การแก้ไขกฎหมายให้ประชาชนมีช่องทางในการสืบค้นข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ
6. การส่งเสริมให้ชุมชนมีการสร้างองค์การทางการเมืองภายในชุมชน

การสร้างกลไกรับฟังความคิดเห็นของเสียงข้างน้อยของประชาชนในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านหลวง

เป้าหมาย บุคคลทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ทั้งการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น และรัฐบาลมีกลไกรับฟังในทุก ๆ ความคิดเห็นนั้น และการเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองสำหรับทุกฝ่ายในสังคม เพื่อป้องกันไม่ให้เสียงส่วนน้อยของสังคมถูกทอดทิ้ง

1. โครงการพัฒนาของรัฐที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนต้องมีการสำรวจความคิดเห็นประชาชนส่วนน้อย
2. การสนับสนุนให้หน่วยงานทุกภาคส่วนมีการสร้างกลไกหลากหลายในการรับรู้ผ่านทางการสำรวจความคิดเห็นผ่านสื่อ

3. การส่งเสริมการนำประเด็นเสียงข้างน้อยมาพิจารณาหาแนวทางการจัดการร่วมกัน
4. การพัฒนาช่องทางการรับฟังความคิดเห็นของเสียงข้างน้อยให้สอดคล้องกับบริบทและวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น
5. เสียงข้างน้อยได้รับการคุ้มครองการแสดงออกทางการเมืองผ่านกฎหมายเฉพาะ
6. การสนับสนุนให้มีโครงการเรียนรู้ทางการเมืองภายในโรงเรียน (พัฒนาครู, สร้างสื่อ, กิจกรรมการเรียนรู้)
7. การสนับสนุนให้มีการสร้างกระบวนการเรียนรู้วิถีปฏิบัติประชาธิปไตยโดยการสร้างเครือข่ายในชุมชนและสังคม
8. การผลักดันให้หลักสูตรการเรียนรู้ค่านิยมการเมืองประชาธิปไตยอยู่ในสถาบันที่จะอบรมนักการเมือง
9. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง มีการจัดกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ สม่ำเสมอ
10. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวงมีการจัดสรรเงินเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมค่านิยมวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย
11. การสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกต่อสาธารณะ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมประชาธิปไตยแก่ประชาชนตำบลบ้านหลวง ทุกระดับอายุ
12. การสร้างเครือข่ายกระบวนการเรียนรู้ประชาธิปไตยทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ
13. หน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมทางการเมืองและการบริหารในระบบประชาธิปไตย
14. การจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย

การเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบปรีกษาหรือของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง

เป้าหมาย การสร้างกระบวนการแสวงหาฉันทามติ ในการหาข้อสรุปหรือมติที่ “ทุกคน” ที่เกี่ยวข้องยอมรับด้วยความเต็มใจ โดยไม่มองข้ามความคิดเห็นหรือข้อคัดค้านของคนส่วนน้อย รวมถึงการสร้างควมไว้วางใจ และการนับถือซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมโดยเสมอภาคกัน

1. การจัดให้มีเวทีปรีกษาหรือสาธารณะ

2. การสนับสนุนให้องค์กรภาคประชาชนจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นต่อประเด็นสาธารณะ
3. นำเสนอจากเวทีไปปรับปรุงการดำเนินนโยบาย
4. การจัดสรรเงินทุนเพื่อส่งเสริมบทบาทขององค์กรชุมชนและภาคประชาชนในการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนความเห็นต่อนโยบายสาธารณะ
5. ในระยะแรกให้เปิดเวทีที่ประชาชนแลกเปลี่ยนปรึกษาโดยมีนักวิชาการ/ภาคีอื่นแลกเปลี่ยน
6. การส่งเสริมตั้งเวทีภาคประชาชนให้เป็นองค์กรชุมชน
7. การสร้างวัฒนธรรมการเมืองแบบปรึกษาหารือ โดยให้โรงเรียนในตำบลบ้านหลวง นำกรณีศึกษาเป็นตัวอย่างให้ชุมชน
8. การส่งเสริมให้เวทีปรึกษาหารือสาธารณะในชุมชน เกิดขึ้นต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตประชาชน
9. การสร้างวัฒนธรรมการเมืองแบบปรึกษาหารือให้เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองหลักของประเทศ

การเสริมสร้างประชาธิปไตยทางตรงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง

เป้าหมาย การเกิดกลไกการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยทางตรง ของการเมืองระดับท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง

1. การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงประชามติให้เป็นไปได้จริง
2. การจัดให้มีองค์กรอิสระรับผิดชอบกระบวนการลงประชามติ การริเริ่มเสนอกฎหมาย
3. การจัดกิจกรรมและการให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยทางตรงในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง
4. การศึกษาแนวทางพัฒนาเสริมสร้างประชาธิปไตยทางตรงในสังคมไทยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง
5. การสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นวิจัยและถอดบทเรียนในการทำงานประชาธิปไตยทางตรง
6. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ให้ผู้มีสิทธิการเลือกตั้งรับรู้กระบวนการเลือกตั้งลงประชามติ และมีส่วนร่วมในกระบวนการถอดถอนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง

7. การจัดให้มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับแนวทางในการเสริมสร้างประชาธิปไตย
8. การส่งเสริมภาคประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวงมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับชาติและท้องถิ่น โดยเน้นการรวมกลุ่มเป็นภาคประชาสังคม
9. รณรงค์ต่อสาธารณะ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยที่ถูกต้อง
10. การพัฒนาแนวทางการศึกษาหลักการประชาธิปไตยให้ถูกต้องแก่เยาวชนและประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง

คุณธรรม และจริยธรรมของผู้นำและนักการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง

เป้าหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวงไม่ใช่อำนาจที่ตนเองมีเพื่อประโยชน์แก่ธุรกิจเฉพาะกลุ่ม ต้องเกิดการแข่งขันทางธุรกิจอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ไม่ทุจริตเพียงเพื่อประโยชน์จากกลุ่มธุรกิจ รวมถึงมีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการครอบงำองค์กรต่างๆ ของรัฐ โดยกลุ่มทุนธุรกิจ

1. การกำหนดบัญชี และจำกัดสัดส่วนการสนับสนุนแก่พรรคการเมือง
2. การปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการเข้าไปมีตำแหน่งในการบริหารธุรกิจภาคเอกชน
3. สื่อมวลชนและองค์กรภาคประชาสังคมมีช่องทางที่สามารถเข้าถึงข้อมูลบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของนักการเมือง
4. การพัฒนากระบวนการตรวจสอบ กำกับดูแลการใช้เงินสนับสนุนพรรคการเมือง โดยองค์กรภาคประชาชน
5. การสนับสนุนงบประมาณแก่ผู้สมัครอิสระ
6. การผลักดันให้มีมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริจาคเงินให้พรรคการเมือง
7. การผลักดันให้มีมาตรฐานทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดสรรเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง
8. การส่งเสริมให้กลุ่มต่าง ๆ มีอำนาจถ่วงดุลซึ่งกันและกัน และการตรวจสอบพฤติกรรมนักการเมือง
9. การจัดทำหลักสูตรการเมืองการปกครองท้องถิ่น
10. การจำกัดบทบาทกลุ่มทุนในการเข้าสู่ระบบการเมือง

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่น ในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย

1.1.2 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยของผู้บริหารท้องถิ่น

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักการเมืองและข้าราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง, กลุ่มประชาสังคมและกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน, สภาองค์กรภาคประชาชนและองค์กรเอกชน, ผู้นำท้องที่ และประชาชนในเขตตำบลบ้านหลวง

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ 1) กลุ่มนักการเมืองและข้าราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง จำนวน 3 คน 2) กลุ่มประชาสังคมและกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน จำนวน 6 คน 3) กลุ่มสภาองค์กรภาคประชาชนและองค์กรเอกชน จำนวน 3 คน 4) กลุ่มผู้นำท้องที่และประชาชน จำนวน 6 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมในช่วงวันที่ 20 มีนาคม 2553 ถึงวันที่ 20 พฤษภาคม 2553 ด้วยการทำการสัมภาษณ์ นักการเมืองและข้าราชการในองค์การบริหารส่วนตำบล

บ้านหลวง, กลุ่มประชาสังคมและกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน, สภาองค์กรภาคประชาชนและองค์กรเอกชน, ผู้นำท้องที่และประชาชนในเขตตำบลบ้านหลวง จำนวน 18 คน ด้วยตนเอง

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์

1.3 สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 นำเสนอข้อมูลบทบาทผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง

1.1 บทบาทผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ประชาธิปไตย การพัฒนา และการรักษาประชาธิปไตย

1.1.1 การสรรหามูลค่าเข้าสู่ระบบการเมือง พบว่า กระบวนการสรรหาทีมบุคลากรเข้าสู่ระบบการเมืองท้องถิ่น โดยจะต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถและมีผู้สนับสนุน โดยมีทีมงานที่มีญาติมิตรที่มีฐานเสียงมาก คุณสมบัติของบุคคลจะต้องมีสัญชาติไทย วุฒิกการศึกษา มีความเสียสละ ซื่อตรง ความสามัคคีมีความยุติธรรม ไม่เพิกเฉยหน้ากับฝ่ายตรงข้าม และแนวทางในการพัฒนาชุมชนในภาวะที่ผู้นำส่วนตัวสร้างเครือข่าย สามารถเลือกบุคคลมาดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่าง ๆ เพื่อเข้าร่วมจัดตั้งเป็นทีมการเมืองเข้าสู่กระบวนการเลือกตั้ง

กระบวนการการเลือกตั้งที่จะมีความถูกต้อง มีความโปร่งใสในการเลือกตั้ง การสรรหามูลค่าเข้าสู่ระบบการเมือง ให้มีการเสนอชื่อบุคคลที่องค์กรเห็นว่ามีความเหมาะสมตามที่กำหนดเข้ารับการสรรหา บุคลากรที่มีนโยบาย ความรู้ความสามารถที่เหมาะสมต่อการเป็นผู้บริหาร

ทำการแสวงหามูลค่าที่มีความรู้ ความสามารถเข้ามาทำงานในองค์กรทางการเมือง สามารถดูแลกลุ่มประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการเลือกตั้ง ที่ต้องหากคนดี มีความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม โดยให้ทุกคนเลือกตั้งโดยใช้คุณสมบัติเหล่านี้พิจารณา

รวมถึงประชาชนเริ่มมีความรู้ ความเข้าใจการสรรหาโดยกระบวนการเลือกตั้ง ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะพิจารณาเลือกคนดี มีความรู้ความสามารถ ตรงไปตรงมา มีความโปร่งใส มีนโยบายที่ชัดเจน แม้ว่าจะใช้เงินซื้อเสียงก็จะไม่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามา แต่ก็ยังคงรับเงิน

ชื่อเสียงอยู่ ดังนั้น ถ้าหากว่าผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาแล้วไม่ปฏิบัติตามนโยบาย ก็อาจจะทำให้การใช้เงินชื่อเสียงเป็นผลในอนาคตได้

1.1.2 การกล่อมกลาทางการเมือง พบว่า เมื่อได้รับเลือกตั้ง หน่วยงานจะมีพัฒนาทีมงานให้ร่วมกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ แต่มีข้อจำกัดพื้นฐานความรู้ความสามารถแต่ละคนที่ต่างกัน ยื่นหยัดการทำงานเพื่อแก้ปัญหาของชุมชนด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครอง ว่ามีความจำเป็นต่อการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน และเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องร่วมมือกัน โดยการตั้งกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ ให้มากที่สุด

สามารถเจรจาโน้มน้าวประชาชน ให้สามัคคีกัน รักใคร่ปรองดองกัน การพูดคุยภายในกลุ่มที่มีเชื่อมั่นในตัวผู้นำก่อน แล้วขยายออกไปสู่ภาคประชาชนโดยผ่านตัวแทนที่ผ่านการปรับเปลี่ยนความคิดแล้ว การรับฟังความคิดเห็นของทุกคนในชุมชนท้องถิ่นให้ความเป็นธรรมช่วยเหลือกลุ่มคนด้อยโอกาส เช่น คนพิการ ใช้เสียงตามสายให้รู้และเข้าใจถึงผลประโยชน์และสร้างทัศนคติทางการเมืองที่ถูกต้อง การเข้าถึงประชาชนทุกคน โดยไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก สร้างความรู้ความเข้าใจตามแนวทางประชาธิปไตย ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้องของตนเอง

มีการให้ความรู้แก่ประชาชน จัดตั้งกลุ่ม ชมรม องค์กร ต่าง ๆ เพื่อดึงให้ประชาชนเข้ามาร่วมกิจกรรม เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ โดยมีการประชุมชี้แจงที่โรงเรียนชุมชน โดยทุกกลุ่มจะมาใช้สถานที่นี้ จะมีปราชญ์ชาวบ้าน ส่วนราชการ หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ มาพบปะพูดคุยกัน ทั้งทางด้านการเมือง การประกอบอาชีพ โดยกำหนดไว้ทุกวันที่ 15 ของเดือน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการบริหารงานของ อบต. มากขึ้น

การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ ในการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมือง อันได้แก่ ทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลในพื้นที่ที่มีต่อการเมือง ระบบการเมือง และส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมือง โดยใช้ สถาบันครอบครัว วัด โรงเรียน ผู้แทน สมาชิกกลุ่ม องค์กร กลุ่มอาชีพ เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดสร้างการเรียนรู้ทางการเมือง เช่น การจัดเวทีเสวนาของ อบต. เป็นต้น หลังจากได้รับเลือกตั้งแล้ว การทำงานของผู้บริหารท้องถิ่นจะทำงานกันเป็นทีมและพัฒนา หมู่บ้านหรือชุมชน อย่างมีประสิทธิภาพ มีการให้ความรู้ผ่านสถาบันครอบครัว โรงเรียน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดทัศนคติทางการเมืองที่เห็นว่ามีมีความสำคัญ มีความจำเป็น ซึ่งจะทำให้เกิดการมีส่วนร่วม

1.1.3 การรวบรวมและแสดงออกถึงผลประโยชน์ พบว่า การตั้งสภาประชาชนโดยให้แต่ละสาขาอาชีพเลือกผู้แทนมาเป็นกรรมการสภาประชาชนเพื่อขับเคลื่อนการทำงานที่ตรงกับปัญหาความต้องการของทุกสาขาอาชีพ ประชาชนร่วมกันจัดตั้งขึ้น บริหารจัดการกันเอง และให้

อบต. สนับสนุนผ่านทางตัวบุคคลมาเป็นผู้นำในชุมชน ผ่านทางสื่อประเภทต่าง ๆ เสียงตามสาย เอกสาร และการประชุมประชาคมหมู่บ้าน การประชุมสภา อบต. และการประชุมสมาชิก อบต. นอกกรอบก่อนเสนองบประมาณต่อสภา อบต.

ประชาชนในพื้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของ อบต. มากขึ้น โดยใช้ช่องทางของกลุ่มองค์กรที่ได้ร่วมกันจัดตั้งขึ้น เป็นเวทีในการพบปะพูดคุยกันแล้วนำเสนอปัญหาหรือความต้องการของประชาชนผ่านสภาประชาชน อบต. ทำแผนพัฒนาเปิดโอกาสให้ผู้นำประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้นโดยเฉพาะการประชุมพิจารณาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของโครงการต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชน เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นเกิดการเรียนรู้ในการวางแผนนโยบายจากประชาชน

บริษัทเอกชนในพื้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ให้กับภาครัฐส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นการพัฒนาประชาธิปไตยส่วนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพให้ความสำคัญในการจัดตั้งกลุ่มองค์กรเน้นหน้าที่ สิทธิ คืองานและผลประโยชน์ร่วมกับ “ธรรมาภิบาล” เป็นการเสริมสร้างและรักษาประชาธิปไตยโดยกลุ่มองค์กร มีการจัดตั้ง สภาประชาชน โดยให้แต่ละสาขาอาชีพและผู้แทนแต่ละกลุ่มอาชีพ มาเป็นกรรมการสภาประชาชน เพื่อขับเคลื่อนการทำงานที่ตรงกับปัญหาทุกสาขาอาชีพตามความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

1.1.4 การเสริมสร้างความชอบธรรมทางการเมือง พบว่า สภาประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร ซึ่ง อบต. เองก็มีความพร้อมและความต้องการที่จะให้ทุกกลุ่มองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ซึ่งเมื่อมีการเข้ามามีส่วนร่วมก็จะมีข้อเสนอปัญหาในส่วนของปัญหาเหล่านี้ก็จะนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาอย่างโปร่งใสและยึดหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดบางประการที่ทำให้การขับเคลื่อนเป็นไปได้ไม่มากนัก แต่สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะมีการดำเนินการได้รับเลือกเข้ามาเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

การสร้างกลุ่มที่หลากหลาย จะทำให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมการปฏิบัติงานของนายก อบต. ให้เป็นไปตามกฎหมายนโยบายแผนพัฒนา อบต. ข้อบัญญัติระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมสภา อบต. รับฟังรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีต่อสภา อบต. 1 ครั้ง/ปี การตั้งกระทู้ถามตอบของสมาชิก อบต. การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการเปิดซองและตรวจการจ้างโครงการต่าง ๆ การกระจายทรัพยากรท้องถิ่นอย่างทั่วถึงผ่านระบบสภา อบต. โครงการแต่ละโครงการว่า สมควรหรือสมเหตุสมผลกับคุณภาพกับราคาหรือประโยชน์หรือไม่ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

การบริหารจัดการของผู้บริหารท้องถิ่นในปัจจุบันจะมีความโปร่งใสมากขึ้น เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม มีการตั้งตัวแทนของประชาชนตรวจสอบงานตามแผน การประมูลงานต่าง ๆ ก็มีตัวแทนประชาชนเข้าไปตรวจพิจารณา มีโครงการด้านการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม เช่น กิจกรรมทำความดีเพื่อในหลวง 1 ความดีต่อ 1 คน การเปิดให้เข้ามามีส่วนร่วม และผู้มีอำนาจบริหารสนใจต่อความต้องการของประชาชน พร้อมจะให้มีการตรวจสอบการทำงาน มีการบริหารงานอย่างโปร่งใส ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน ก็จะทำให้สามารถเข้ามาเป็นผู้บริหารของ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ยาก ประชาชนจะเลือกตั้งเข้ามาใหม่

บริษัทเอกชนต่าง ๆ สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของ ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น สถาบันประชาชนมีหน้าที่ร่วมตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร และ เสนอปัญหา เข้าสู่การจัดทำแผนชุมชนถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการ สภา ประชาชน และกลุ่มองค์กรต่าง ๆ จะเข้ามาตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร และมีการเสนอปัญหา เข้าสู่การจัดทำแผนชุมชน การเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วม จนนำไปสู่การบริหารงานที่เป็นไป ตามหลักธรรมาภิบาล สิ่งเหล่านี้จะเป็นผลต่อการดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะต่อไปผู้ที่สมควรเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะใช้จ่ายเงินซื้อเสียงก็จะไม่ได้รับการ เลือกตั้งเข้ามา

1.1.5 การเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเมืองท้องถิ่น พบว่า ต้อง เร่งพัฒนาบุคลากรให้มีพื้นฐานภูมิธรรมใกล้เคียงกัน ที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเพราะ มีพื้นฐานต่างกัน สร้างจิตสำนึกในเรื่องการเมืองท้องถิ่นหรือการปกครองท้องถิ่น โดยให้ทุกคน ตระหนักว่ามีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินชีวิต ดังนั้นทุกคนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง ความสุขให้กับคนในชุมชนท้องถิ่นของตนเอง

ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาศัยระเบียบกฎหมาย ข้อบังคับ หนังสือ สั่งการ นโยบายและแผนพัฒนาตำบล เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน และ ติดตามความก้าวหน้าได้ทุกระยะ การค้นหาหน้การเมืองท้องถิ่นรุ่นใหม่ มีการจัดบันทึก การทำการ รายงานผลตามระยะเวลา หาตัวชี้วัดร่วมกันพร้อมทั้งติดตามผลการปฏิบัติตามตัวชี้วัดเหล่านั้น พัฒนาการเมืองท้องถิ่น โดยการบริหารจัดการให้ตรงตามความต้องการของประชาชน เปิดโอกาส ให้เข้ามามีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็น จึงทำให้มีผลงานเห็นเป็นรูปธรรม และประชาชนเกิดการ ตื่นตัวทางการเมือง ให้ความสำคัญกับการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น

โครงสร้างทางการเมืองท้องถิ่นจะมีศักยภาพในการบริหารจัดการได้ในทุก เรื่องอยู่แล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องกระตุ้นให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน

ร่วมกัน นำประเด็นปัญหาความต้องการเข้ามาพิจารณาเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างตรงตามความต้องการของประชาชน

การเสริมสร้างประสิทธิภาพ อยู่ที่การพัฒนาผู้นำ ให้มีพื้นฐานใกล้เคียงกัน ผู้นำชุมชน ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลถ้ามีความจริงใจในการพัฒนาคน งาน ด้วยความเป็นธรรม ตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง การจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งในปัจจุบันก็ถือว่ามีพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นในระดับหนึ่ง ประชาชนมีความพึงพอใจมากขึ้น

1.2 การปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้บริหารท้องถิ่นมีการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย หรือมีกระบวนการดำเนินการที่จะนำไปสู่หลักต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

1.2.1 หลักจริยปฏิบัติเป็นของปวงชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง ได้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริงในทุกรูปแบบ บางอย่างก็สำเร็จด้วยดี โดยเฉพาะใน โครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์และวัฒนธรรมพื้นบ้าน ยึดประชาชนมีส่วนร่วม มีการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ คณะผู้บริหารมาจากประชาชน โดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง มีการแต่งตั้งให้ประชาชนเป็นคณะกรรมการส่วนการทำงาน สม่ำเสมอ, เชิญประชุมโครงการต่าง ๆ ของ อบต. เพื่อรับทราบปัญหา, การรับฟังข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วนและนำมาประกอบการตัดสินใจ

การสร้างกลุ่ม ตามความถนัดของแต่ละคนและนำกลุ่มเหล่านั้นมาพบปะพูดคุย ประชุมร่วมกัน โดยการแยกกลุ่มย่อยๆ ก่อน แล้วนำมาประชุมกันเป็นกลุ่มใหญ่ เปิดโอกาสให้แต่ละคนได้แสดงออกถึงความต้องการ แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น แล้วรวบรวมข้อมูลนำไปทำเป็นแผนพัฒนา ซึ่งจะมีการสร้างแกนนำกลุ่ม มีการเชื่อมโยงกันโดยตลอด สร้างกระบวนการต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดการแสดงความคิดเห็น คือมีเวทีให้โดยผ่านกลุ่มต่าง ๆ ก็ได้ ซึ่งปัจจุบันการร่วมกลุ่มของประชาชนก็มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น

อำนาจจริยปฏิบัติจะต้องมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการที่ประชาชนเข้าสู่ขั้นตอนของระบบการเมืองด้วยตนเอง เช่น การรับฟังปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การนำนโยบายไปปฏิบัติ ประชาชนจะต้องมีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม โดยประชาธิปไตยแบบที่มีการตัดสินใจ โดยการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ แต่ประชาธิปไตยที่มีการตัดสินใจอย่างรอบคอบไม่จำเป็นต้องเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเสมอไป แต่สามารถทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการได้

1.2.2 หลักสิทธิเสรีภาพ พบว่า การเสริมสร้างความเป็นอิสระเสรีทุกคน โดยส่งเสริมให้ทุกคนแสดงออกได้อย่างเต็มที่ที่มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้ได้รับอย่างทั่วถึงในทุกเรื่อง ขยายสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสถาปนาการปกครองโดยพรรคการเมืองเดียว เปิดโอกาสให้

ประชาชนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และการแสดงออกด้านต่าง ๆ ทุกเวที สามารถวิพากษ์วิจารณ์ได้ตามผลการปฏิบัติงาน ให้ประชาชนมีสิทธิเสนอแนะข้อคิดเห็น

เมื่อทุกคนได้ช่วยกันคิดช่วยกันทำ ให้ความสำคัญกับคนทุกคนแล้ว ทุกคนก็จะเกิดความภาคภูมิใจและยินดีที่จะเสียสละเพื่อส่วนรวม การมีโอกาสนี้จะทำให้เกิดความกล้า โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนถ้าให้ความสำคัญกับเขาสามารถเสริมสร้างความเป็นอิสระเสรีทุกคนเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในทางประชาธิปไตยในการบริหารจัดการส่วนท้องถิ่นประชาชนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ให้ความสำคัญกับคนทุกคน สามารถวิพากษ์วิจารณ์ได้ตามผลการปฏิบัติงาน สามารถที่จะแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอ การวิพากษ์วิจารณ์เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อบริษัทภาคเอกชนและภาครัฐร่วมกัน

ผู้บริหารท้องถิ่นคือผู้พัฒนาท้องถิ่นตามความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น ดังนั้น สิทธิชุมชนกับสิทธิเสรีภาพในการพัฒนาต้องไม่ขัดแย้งและต้องครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม การเมืองและต้องสร้างความยั่งยืนให้แก่ชีวิตหล่อเลี้ยงชีวิตให้ยั่งยืน ยาวนานปัจจุบันประชาชนได้รับการดูแลให้มีสิทธิเสรีภาพอย่างเท่าเทียมกัน แต่บางครั้งการเข้าถึงยังไม่สามารถเข้าถึงได้ทุกคน ทั้งนี้เนื่องจากความรู้ ความสามารถของแต่ละคนไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงเร่งพัฒนาคน

1.2.3 หลักความเสมอภาค พบว่า บุคลากรทั้งฝ่ายบริหารและเจ้าหน้าที่ต่างให้ความสำคัญในปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติโดยเน้นให้ทุกคนเข้ามาร่วมกันคิดค้นเสนอแนะ แนวทางการแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน ทุกคนมีสิทธิเสมอภาค อยู่ภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับเดียวกัน มีการบังคับใช้อย่างเท่าเทียมกันทุกคน การให้บริการ สาธารณะและการกระจายทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทุกปัญหา รับฟังความคิดเห็นทุกกลุ่มประชาชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน มีความเสมอภาคกันทุกอาชีพ เพราะการเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

ปัจจุบันหลักของความเสมอภาคสูงขึ้น ผู้บริหารท้องถิ่นจะมีส่วนอย่างมากที่จะทำให้เกิดความเสมอภาคในเรื่องต่างๆ ได้ ถ้ายึดหลักการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยให้ความสำคัญเสมอภาคแก่ประชาชน ในการเสนอแนะ แนวทางการแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันมีเสมอภาคเท่าเทียมกัน ปราศจากการเลื่อมล้ำทางสังคม เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันของประชาชนด้วยกัน บุคลากรทั้งฝ่ายบริหารและเจ้าหน้าที่ ต่างให้ความสำคัญปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชน โดยไม่เลือกกลุ่มคน

1.2.4 หลักนิติธรรม พบว่า การดูแลความเรียบร้อยก็ยึดหลักการปฏิบัติตามกฎหมาย โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลป้องกันภัยจากยาเสพติดและความปลอดภัยในชีวิตและ

ทรัพย์สินของประชาชนสนับสนุนงบประมาณการตั้งจุดตรวจ ดูแลรักษาความเรียบร้อยในพื้นที่
เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็จะจัดการให้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกันตลอดจนข้อบังคับตามกฎหมาย

สร้างข้อบังคับ บทบัญญัติ อย่างเป็นทางการ ไม่เอื้อประโยชน์แก่บุคคลใด
บุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มบุคคลใด ๆ ทั้งสิ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับชุมชน การปฏิบัติงานยึด
หลักของระเบียบ กฎหมายหรือออกกฎ ระเบียบขององค์กรเป็นแนวทางการทำงานเพื่อให้มีความ
ชัดเจน กำหนดบทบัญญัติของ อบต. อย่างเป็นทางการ ถูกต้อง โปร่งใส และมีการบังคับใช้อย่าง
เคร่งครัด มีหลักเกณฑ์ กฎ กติกา ที่ให้ทุกคนปฏิบัติเหมือนกัน มีการบังคับใช้กับทุกคน และจะ
ร่วมกับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งจะมีบทบาทในเรื่องของการดูแลความปลอดภัยมากกว่า ซึ่งทาง อบต.
เองก็จะให้การสนับสนุนในการดำเนินการอย่างเต็มที่

การร่วมกันปฏิบัติตาม กฎ หรือสร้างกฎร่วมกัน มีความร่วมมือร่วมใจกัน
ยอมรับผิดเมื่อ ผ่าฝืนกฎ ก็ต้องถูกลงโทษตามหลักเกณฑ์เหมือนกัน จะเป็นแบบอย่างให้กับเยาวชน
ได้มีหลักเกณฑ์ กฎ กติกา อย่างถูกต้อง โปร่งใส เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น ทำให้
ประชาชนสามารถปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ข้อบังคับ เพื่อให้ประชาชนเกิดการมีส่วนร่วม
ตามแนวทางประชาธิปไตย ให้เกิดสร้างข้อบังคับ บทบัญญัติ อย่างเป็นทางการต่อทางภาคเอกชนอย่าง
เท่าเทียมกันมีการปกครองโดยหลักนิติธรรมที่สามารถให้ความยุติธรรมได้อย่างเสมอหน้าโดยไม่
ผันแปรไปตามประโยชน์และเจตนาารมณ์ส่วนตัวผู้ใด

1.2.5 หลักการครภาพ พบว่า มีการปฏิบัติต่อกันฉันท์พี่น้อง จัดให้มีการร่วมตัว
เป็นกลุ่มองค์กรต่าง ๆ เช่น ชมรมผู้สูงอายุ ชมรมกลุ่มแม่บ้าน กลุ่ม อสม. กลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่น
ผักปลอดสารพิษ กลุ่มออมทรัพย์ ซึ่งกลุ่มเหล่านี้เป็นกลุ่มที่จัดตั้งโดยภาคราชการก็มี แต่ส่วนใหญ่
แล้วจะพยายามให้เกิดการสร้างกลุ่มกันเองอย่างสมัครใจก็จะทำให้ทุกคนพร้อมจะเข้ามาใช้กลุ่ม
เหล่านี้ให้เป็นประโยชน์ มีการพบปะ พูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ และจะทำให้เกิดการรับรู้ปัญหา
นำไปสู่ขบวนการปัญหาาร่วมกันอย่างสันติวิธี

เมื่อทุกอย่างเป็น ไปอย่างถูกต้องชอบธรรม ประชาชนจะเข้ามาให้ความ
ร่วมมือ เมื่อหน่วยงานภาครัฐเข้ามาก็จะให้ความสนใจและเข้าร่วมอย่างเต็มที่ เพราะเห็นว่าการเข้า
มาร่วมเช่นนั้นจะนำไปสู่กระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป องค์กรที่จัดตั้งขึ้นมา
ส่วนใหญ่อีกแนวทางระบบราชการ ดูเสมือนว่าเป็นองค์กรที่รับฟังปัญหาของประชาชนจริง แต่การ
ตัดสินใจส่วนใหญ่อยู่ที่ตัวผู้นำ การประชุมกับองค์กรอื่น เช่น อสม. ชมรมผู้สูงอายุ

การแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน จะมีการสร้างกลุ่มขึ้นมาเพื่อร่วมกันคิดแก้ปัญหา
โดยการเชิญผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาเป็นแกนให้ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนจะต้องร่วมกัน
ปลูกฝังให้เขาได้รู้ ได้คิด ดึงเข้ามาทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ จะทำให้สามารถพัฒนาอย่างยั่งยืนใน

ทุกเรื่องได้ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม คุณธรรม จริยธรรม เด็กและเยาวชนจะเป็นต้นแบบต่อไปในอนาคต มีการปฏิบัติต่อกันของประชาชน การสร้างความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นกับประชาชน เพื่อให้เกิดข้อตกลงความร่วมมือกันของวิถีทางประชาธิปไตย ที่จะปราศจากความรุนแรงร่วมมือกันการสร้างข้อตกลงกันอย่างมีสันติวิธี ปราศจากการใช้ความรุนแรงต่าง ๆ ทั้งประชาชนกับฝ่ายบริหาร อบต. สามารถที่จะแก้ไขปัญหาของทางภาคเอกชนด้วยกัน การร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติการตกลงร่วมกันอย่างสันติวิธี

1.3 การกระตุ้นและการเข้าร่วมของประชาชนอย่างมีเหตุผลในการจัดรูปแบบชีวิต
ด้านต่าง ๆ ของประชาชน พบว่า อบต.จัดให้มีการประชุมทุกเดือน โดยมีตัวแทนแกนนำของชุมชนเข้าร่วมประชุม เพื่อเสนอปัญหา ข้อคิดเห็นด้วย แต่การเปิดโอกาสกว้างมากนักก็สร้างความวุ่นวายได้เมื่อแต่ละคนแต่ละกลุ่มยึดประโยชน์ตนเองเป็นที่ตั้ง เข้าร่วมประชุมในหมู่บ้านให้มาพูดอย่างมีเหตุมีผลว่าในหมู่บ้านมีความต้องการ โครงการอะไรให้เข้ามาในหมู่บ้าน หรือขอเรียกร้องที่ประชาชนต้องการมากที่สุดโดยยึดหลักประชาธิปไตย การประชุมหมู่บ้าน การประชุมตามโอกาสต่าง ๆ การระดมความคิดเห็นทุกภาคส่วนจากเวทีเสวนา การรับเรื่องราวร้องทุกข์ทางจดหมาย การพูดคุยเยี่ยมตามบ้าน การประชุมและให้เสนอแนะความคิดเห็น ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ ปัจจุบันจากการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้พยายามเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งแต่การเริ่มคิดเริ่มทำ และให้ร่วมแก้ปัญหา มีการสร้างกลุ่มต่าง ๆ ขึ้นมา ทำให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น มากขึ้นกว่าเดิมแต่ก็ยังไม่สูงมาก

1.4 การเสริมสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของ มีความสามัคคี และการเป็นสมาชิกของชุมชนเดียวกัน พบว่า มีการทำกิจกรรมประจำเดือนเช่น การประชุมชมรมผู้สูงอายุ ฟังเทศน์รับประทานอาหารร่วมกัน กิจกรรมประจำปีก็มีการบวชพระเฉลิมพระเกียรติ การรดน้ำขอพรผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์ เป็นต้น การร่วมกลุ่ม องค์กร ในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเอง จะทำให้เกิดความรักในชุมชนท้องถิ่น เกิดความสามัคคี ห่วงแทน ศรัทธา ชุมชนท้องถิ่นของตนเอง อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรเพื่อประโยชน์ร่วมกันสูงสุด การสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนร่วมเป็นเจ้าของทรัพยากรของราชการที่มอบให้ โดยช่วยกันดูแลรักษาและเป็นหูเป็นตาให้ราชการ

การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ที่ได้รับการเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างมากมายนั้น เป็นผลให้ทุกคนในหมู่บ้านชุมชนเกิดความผูกพันกับสิ่งที่ตนเองได้ร่วมกันคิดร่วมกันวางแผน ร่วมกันลงมือปฏิบัติ ที่มีการรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความรักความสามัคคี และเกิดความห่วงใยในชุมชนของตนเอง และชุมชนก็เกิดความเข้มแข็งมากขึ้นได้

1.5 บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นที่จะส่งผลต่อค่านิยม ทศนคติ และวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย พบว่า บทบาทของผู้บริหารดังกล่าวข้างต้นส่งผลต่อการรวมตัวกันทำกิจกรรมเฉพาะด้านเป็นอย่างดี มีความร่วมมือช่วยเหลือกันและเห็นถึงความตั้งใจจริงของฝ่ายบริหารที่จะสรรสร้างความสำเร็จ ความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้น อันน่าจะนำไปสู่การพัฒนาความเป็นอยู่ร่วมกันในระบอบประชาธิปไตยได้ดีมากขึ้น ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องยึดหลักการบริหารตามหลักการประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและให้ประชาชนตัดสินใจทางการเมืองว่าคนไหนไม่ดีและคนไหนดีและประชาชนจะเห็นผลงานของบริหาร จะทำให้เกิดความเชื่อ ความศรัทธา ทางการเมืองการปกครอง และมีค่านิยม ทศนคติและวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยตามมา ประชาชนตื่นตัวและรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างกว้างขวางและปรับตัวให้ทันกับเหตุการณ์การเมืองในปัจจุบันและยกระดับการเมืองท้องถิ่นให้ก้าวหน้า ผู้บริหารได้มาจากการเลือกตั้ง คิดว่าประชาชนต้องรักต้องชอบเข้ามาแล้วประชาชนถึงเลือกเข้ามา เวลาจะทำโครงการจะต้องทำประชามทุกครั้ง คิดว่าไม่น่าจะมีปัญหา

ผู้บริหารท้องถิ่นทุกคนเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มีการหาวิธีการ กระบวนการที่นำไปสู่การเป็นประชาธิปไตย เช่น การสร้างการรวมกลุ่ม เป็นองค์กร เป็นสภามีการเลือกตั้ง โดยเลือกทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ การเป็นตัวแทน การใช้เสียงข้างมากและรับฟังเสียงข้างน้อย หรืออะไรก็แล้วแต่ จะทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้ และมีการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม ก็จะเกิดการยอมรับ ทั้งในเรื่องการยอมรับเหตุผลของกันและกัน ร่วมกันแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี ยึดหลักกฎ กติกา ร่วมกัน

ตอนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย

2.1 ปัญหาอุปสรรคสำคัญในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย พบว่าการมีแบบอย่างในทางผิด ๆ ของการเลือกตั้งระดับชาติ เช่นการซื้อสิทธิ์ขายเสียงกันจนเป็นพฤติกรรม การเลือกตั้งที่ส่งผลต่อระดับท้องถิ่นที่กล่าวกันว่า “เงินไม่มากไม่เป็น” ความไม่เข้าใจในระบบประชาธิปไตย แก่งแย่งชิงดีชิงเด่นไม่สามัคคีอย่างเช่นทุกวันนี้ สังคมขาดระเบียบวินัย ขาดกติการ่วมกัน ขาดคุณธรรม จริยธรรม นับถือเงินมากกว่าความดี ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย อยู่ในระบบอุปถัมภ์ยึดถือผู้นำ ไม่สนใจใครรู้ ขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครอง มีความเข้าใจเพียงว่าถ้ามีการเลือกตั้งก็เป็นประชาธิปไตยแล้ว ปล่อยให้ผู้แทนหรือตัวแทนที่ผ่านกระบวนการเลือกตั้งไปใช้อำนาจ โดยที่ไม่สนใจเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง การสร้างการมีส่วน

ร่วมก็จะเป็นไปเพื่อให้ครบตามหลักเกณฑ์เท่านั้น โดยมีผู้นำเป็นผู้ชี้แนะ ตลอดจนฐานะทางเศรษฐกิจที่ประชาชนยังมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี มีความยากจน

ประชาชนส่วนใหญ่การศึกษาไม่สูงตั้งแต่การประกอบอาชีพส่วนตัวและยึดติดกับญาติพี่น้องมากกว่าผลงานและค่านิยมการใช้เงินซื้อเสียงประชาชนของนักการเมือง ผู้นำแต่ละหมู่บ้าน เข้ามาโดยการใช้เงิน การที่จะสร้างให้ผู้นำมีค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย เขายังไม่เข้าใจและผู้นำก็เลยไปสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้กับชาวบ้านไม่ได้ ในทุกเรื่องต้องมีปัญหา และอุปสรรค แต่ถ้าได้ลงมือทำอย่างจริงจังแล้วก็จะสามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ เช่น การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนไม่มาก เพราะว่าภาวะทางเศรษฐกิจที่ไม่เอื้ออำนวย แต่ถ้ามีการพัฒนาที่จะสร้างความกินดีอยู่ดี มีสวัสดิการที่ทำให้ทุกคนมีความสุขได้แล้ว ปัญหาเหล่านี้ก็จะหมดไปทุกคนจะเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

การมีส่วนร่วมของประชาชนยังไม่เป็นไปในลักษณะการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เนื่องจากความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมของข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่าง ๆ และประชาชนไม่เท่ากัน และเทคนิคการมีส่วนร่วมไม่ได้มีการเรียนการสอนหรือมีการปลูกฝังกันมาก่อน การจัดการมีส่วนร่วมจึงเป็นเพียงกลไกที่ใช้เพื่อเป็นเครื่องแสดงถึงการทำให้มีการมีส่วนร่วม ประชาชนเป็นเพียงผู้รับฟัง และเจ้าหน้าที่เป็นผู้สั่งการ แต่ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้เริ่มสร้างการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง มีการสื่อสารสองทางทั้งเจ้าหน้าที่และประชาชนในการแสดงออกทางการเมือง แต่ก็ยังต้องสร้างความรู้ความเข้าใจอีกมากในเรื่องนี้

2.2 ความพร้อมของประชาชนในการปกครองตนเองและการใช้ประชาธิปไตยโดยตรง

2.2.1 *ด้านเศรษฐกิจ* พบว่า ประชาชนมีความแตกต่างทางเศรษฐกิจอยู่มากส่วนใหญ่อฐานะยากจน ราคาข้าวต่ำ ชาวนาขาดทุน จึงเป็นเหตุที่จะต้องหาเลี้ยงชีพไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร ประชาชนต้องประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงครอบครัวเป็นหลัก งบประมาณของท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้มากนัก ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ประชาธิปไตยในการสร้างเศรษฐกิจให้กับครอบครัว ประชาชนยังยากจนต้องเร่งพัฒนาให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีความเป็นอยู่ที่พัฒนาไปในแนวทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม ประชาชนยังมีภาวะเศรษฐกิจไม่ดี คือมีความยากจนอยู่ ต้องเร่งพัฒนาด้านอาชีพที่ยั่งยืนให้เห็นผลโดยเร็วเพื่อให้ประชาชนอยู่ดีกินดี แล้วจะหันมามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

2.2.2 *ด้านการเมือง* พบว่า การเมืองท้องถิ่นยังด้อยพัฒนาด้วยเหตุหลักคือเศรษฐกิจของประชาชนยากจนจึงสนใจทางการเมืองน้อย การเมืองไม่สงบสุข ไม่มีแบบอย่างที่จะทำให้ประชาชนเกิดความศรัทธาการปกครองได้ ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบอิสระ ส่วนใหญ่อยู่ภายใต้กรอบความคิดเดิม มีการชักจูงจากผู้นำ

การเมืองของแต่ละฝ่ายให้สนับสนุนตนเอง ประชาชนยังยึดติดกับคุณค่าของเงินมากกว่าการตั้งใจทำงานของการเข้ามาเป็นผู้นำ แต่ก็ให้ความสำคัญกับการเมืองมากขึ้น หลังจากที่ได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม

2.2.3 ด้านสังคม พบว่า การอยู่ในสังคมแคบ ๆ ค่อนข้างดีมีกิจกรรมอะไรก็ร่วมมือกัน โดยเฉพาะศาสนาและวัฒนธรรมและสถาบันพระมหากษัตริย์ สภาพสังคมไม่ค่อยดี แบ่งพวกแบ่งสี ทำให้ไม่มีความสามัคคี ไม่ยอมรับฟังเหตุผลของกันและกัน ใช้เสียงส่วนใหญ่เป็นหลักในการตัดสินใจเท่านั้น เป็นสังคมแบบอุปถัมภ์ เครือญาติแนะนำ ไม่เปิดทัศนคติใหม่ ๆ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ทุกสถานการณ์ ประชาชนชอบฟังกระแสข่าวและทำความเข้าใจเองโดยไม่นึกถึงเหตุและผล ทำให้เข้าใจผิดกัน สังคมเลยไม่ค่อยกลมเกลียว ประชาชนมีความรู้สึกว่าการเมืองท้องถิ่นถ้ามีความโปร่งใส ไม่มีการทุจริตคอร์รัปชัน จะมีส่วนทำให้ภาวะทางสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขการสร้างกลุ่มต่าง ๆ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจะเป็นการสร้างความเกื้อกูลกันของคนในสังคม ทำให้สังคมมีความเป็นอยู่ที่เอื้ออาทร และมีเหตุผลซึ่งกันและกันมากขึ้น

2.2.4 ด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า มีความเข้าใจด้านการเมืองการปกครองไม่มาก ประชาชนเข้าใจปานกลาง ต้องเร่งสร้างแบบอย่างทางการปกครองที่ถูกต้องตามหลักประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ไม่ใช่คิดรูปแบบแค่ให้มีกระบวนการเลือกตั้งเท่านั้น พื้นฐานของการรับรู้ของประชาชนจะแตกต่างกัน เชื้อถือในสิ่งที่เล่าหรือบอกต่อ ๆ กันมา การวิเคราะห์ประเมินเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นน้อยมาก ประชาชนยังขาดความรู้ในหลักประชาธิปไตย ยังยึดติดกับการมีบุญคุณ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากขึ้นหากได้รับการเอาใจใส่ กระตุ้น เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมเหมือนเช่นทุกวันนี้ ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจทางด้านการเมืองการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยเท่าที่ควร เนื่องจากแบบอย่างการปกครองระดับชาติทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง

2.2.5 ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารยังอยู่ในวงจำกัด สื่อที่จะเข้าถึงชาวบ้านส่วนใหญ่คือโทรทัศน์ การอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์มีน้อย ข่าวสารทางราชการก็อยู่เพียงแคบ ๆ ในวงการกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน การถ่ายทอดสู่ชุมชนยังไม่กว้างขวางเท่าที่ควร แม้ อบต. จะมีบอร์ดติดข่าวสารข้อมูลให้ทุกหมู่บ้านก็ยังขาดการดำเนินการที่ต่อเนื่องและความสนใจใคร่รู้ของชุมชนมีจำกัด ได้รับข่าวสารข้อมูลดี แต่ต้องพิจารณาของคุณภาพของข้อมูลข่าวสารด้วย จะต้องเร่งทำให้ประชาชนมีความรู้ เพื่อจะได้วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารได้ โดยต้องเริ่มจากการพัฒนาการเรียนรู้ของคนให้ทุกคนสนใจเรียนรู้เห็นความสำคัญของการเมืองการปกครอง ติดตามข้อมูลข่าวสารในขณะเดียวกันก็ต้องมีการสร้างจิตสำนึกของสื่อสารมวลชนที่จะนำเสนอข้อมูลข่าวสารได้ เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่รอบด้าน ตรงไปตรงมา ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ประชาชนไม่ค่อยอ่านข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อบ้านเมือง ชอบรับรู้แต่เรื่องบันเทิง เรื่องที่ไร้สาระ ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนได้รับก็มีทั้งกระจายข่าว โทษทัศน์ ก็ถือว่ามีความพร้อมในการรับข้อมูลข่าวสาร แต่ตัวข่าวที่ได้รับนั้นบางครั้งประชาชนยังกลั่นกรองไม่เป็น ฉะนั้นข่าวสารก็ควรเป็นข่าวสารที่ถูกต้องตรงไปตรงมา

2.3 ผู้บริหารท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องประชาธิปไตย

2.3.1 ความหมายประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนเป็นใหญ่ในการที่จะใช้สิทธิและปฏิบัติหน้าที่ของตนตามระบอบประชาธิปไตยโดยไม่ต้องชักจูงไปในทางที่ผิด ทุกคนมีอิสระเสรีที่จะคิด ที่จะทำเพื่อความถูกต้องของระบอบการปกครองโดยประชาชนและเพื่อประชาชน การปกครองเพื่อประโยชน์ของประชาชนทุกคน ที่มีความเสมอภาค เท่าเทียมกัน การมีเสรีภาพในการดำเนินชีวิตทุกรูปแบบ การให้สิทธิในการออกหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น โดยการทำ ประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน และนำความคิดเห็นมาพิจารณาร่วมกัน

2.3.2 รายละเอียดของประชาธิปไตย พบว่า เมื่อมีจุดยึดว่าธิปไตยเป็นของประชาชน ประชาชนทุกคนจึงต้องหวงแหนสิทธิและปฏิบัติหน้าที่ของตนทุกรูปแบบที่จะช่วยกันประคับประคองให้ฝ่ายปกครองต้องอยู่ในคุณธรรมจริยธรรม ยึดมั่นการแก้ปัญหาให้ส่วนรวมคือประชาชนอย่างแท้จริง จะปล่อยให้ทุจริต คอร์รัปชัน ไม่ได้ ประชาชนต้องคอยดูแลทั่วถึง ตรวจสอบฝ่ายบริหารทันทีที่พบความผิด ความบกพร่อง จะถือธุระไม่ใช่ไม่ได้เป็นอันขาด ความ เป็นราชาอาณาจักร (รัฐเดี่ยว) มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ใช้ระบบรัฐสภา การให้การศึกษา การปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องตามแบบแผนวัฒนธรรม สังคมในบริบทของประเทศไทย การฝึกให้ประชาชนแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

2.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้กับประชาชน พบว่า การเลือกตั้งระดับชาติต้องปฏิรูปใหม่ให้เป็นแบบอย่างที่ดี, ต้องหาทางลดช่องว่างทางฐานะเศรษฐกิจของชาวบ้านให้มีน้อยที่สุดให้เขามีเวลาและจิตใจเพื่อส่วนรวมมากกว่าห่วงปากท้องของตนเอง ให้ประชาชนในหมู่บ้านมีจิตสำนึกทางการเมืองการปกครองว่าเป็นเรื่องใกล้ตัวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของเราทุกคน ผู้บริหารท้องถิ่นจึงต้องสร้างบทบาทของตนเองในเรื่อง การรื้อกระบวนกรเรียนรู้ทางการเมืองให้กับประชาชน มีการกล่อมเกลารวมทางการเมือง บริหารจัดการให้เป็นไปตามหลักการประชาธิปไตย สร้างกระบวนกรที่จะนำไปสู่การเป็นประชาธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้ง การเป็นตัวแทนที่มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดประโยชน์ส่วนรวม มีจิตสาธารณะ ประชาชนต้องมีหน้าที่เลือกตั้งในระบบต่าง ๆ ให้ประชาชนใช้แนวทางของตนเอง การส่งเสริมให้ประชาชนมีการศึกษาที่สูงขึ้น การปลูกฝังค่านิยมเสรีประชาธิปไตยไม่ยึดติดบุคคล ญาติ

พี่น้อง และการให้โดยหวังผลประโยชน์ให้กับประชาชนทุกระดับ ประชาชนยังไม่เข้าใจว่า เขามีประชาธิปไตยในการอยู่ร่วมกัน เขาสามารถแสดงความคิดเห็นได้แต่ยังขาดความรู้ ต้องสร้างความเข้าใจให้กับประชาชน

การที่ประชาชนจะมีค่านิยมประชาธิปไตยได้นั้นจะต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็ก เริ่มจากครอบครัวต้องดำเนินชีวิตที่เป็นแบบอย่างได้ โรงเรียน วัด ส่วนราชการ อบต. ต้องประสานร่วมกัน สิ่งแรกในเรื่องศีลธรรม จริยธรรม การใช้ชีวิตร่วมกัน การมีเหตุผลซึ่งกันและกัน การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เสริมสร้างอาวุธทางปัญญา หาแบบอย่างที่ดีถูกต้อง ให้กับเด็กและเยาวชน ตลอดจนประชาชนในพื้นที่ การที่ประชาชนจะมีค่านิยมประชาธิปไตยได้นั้นจะต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็ก เริ่มจากครอบครัวต้องดำเนินชีวิตที่เป็นแบบอย่างได้ ประชาชนในหมู่บ้านให้มีหน้าที่เลือกตั้งในระบบต่างๆ ให้ประชาชนใช้แนวทางของตนเอง

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่น ในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้พบประเด็นต่างๆ ที่สามารถนำมาสนับสนุนการวิจัยให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยผู้ศึกษาจะอภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ๆ อภิปรายผล ได้ดังนี้

2.1 บทบาทผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย

2.1.1 กระบวนการสร้างการเรียนรู้ประชาธิปไตย การพัฒนา และการรักษาประชาธิปไตย พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่นมีบทบาทต่อการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้กับประชาชนนั้นจะต้องมีการสร้างกระบวนการเกี่ยวกับการเรียนรู้ประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนได้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการสรรหาบุคคลเข้าสู่ระบบการเมือง การกล่อมเกลากองการเมือง มีรวบรวมและแสดงออกถึงผลประโยชน์ การเสริมสร้างความชอบธรรมทางการเมือง รวมถึงการเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเมืองท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้ประชาชนได้รู้ เข้าใจการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งในเชิงโครงสร้าง เชิงสถาบัน และค่านิยม ที่จะทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจต่อการเมือง ระบบการเมือง และส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมืองเพื่อที่จะร่วมกันสร้างระบบการเมืองการปกครองให้เป็นไปตามหลักประชาธิปไตยตามความหมายของ วิสุทธิ์ โภธิแทน (2538:117) ที่บอกว่าเป็นระบอบการเมืองการปกครองรูปแบบหนึ่งที่มีรัฐบาลรับผิดชอบและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน รัฐบาลประกอบด้วยบุคคลที่เป็นตัวแทนของประชาชน

2.1.5 บทบาทผู้บริหารท้องถิ่นที่จะส่งผลต่อค่านิยม ทักษะ และวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน

พบว่า บทบาทผู้บริหารท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง ในฐานะที่เป็นตัวแทนของประชาชนที่มาจากกระบวนการเลือกตั้ง มีการส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในหมู่บ้านชุมชน สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่ม จัดตั้งกลุ่ม องค์กรต่าง ๆ กระตุ้นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกเรื่อง เคารพในสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญในเรื่องสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันของมนุษย์ ก็จะส่งผลให้ประชาชนเริ่มมีการตื่นตัวทางการเมือง มีค่านิยม ทักษะ และวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยตามไปด้วย มีความเชื่อมั่นศรัทธาในทางการเมือง ส่งผลให้ประชาชนเกิดการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากด้วยความสมัครใจ แต่ในขณะเดียวกันถ้าผู้บริหารท้องถิ่นที่มุ่งหวังในเรื่องของผลประโยชน์ ไม่ยึดหลักประชาธิปไตย เห็นแก่กลุ่มพวกพ้อง ประชาชนก็จะเกิดความเบื่อหน่ายทางการเมือง ปฏิเสธการมีส่วนร่วมทางการเมือง กลไกการสรรหาบุคคลเข้าสู่ระบบการเมืองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะส่งผลต่อการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย

2.2 ปัญหาอุปสรรคในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย

2.2.1 ปัญหาอุปสรรคสำคัญในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย

พบว่า การเมืองระดับชาติไม่สามารถเป็นแบบอย่างได้ คือกระบวนการทางการเมืองระดับชาติมีการคิดแต่หารูปแบบ องค์กรทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยจึงทำให้ประชาธิปไตยของไทยล้มเหลวมาโดยตลอด ถึงเวลาที่เราจะต้องสนใจเรื่องวัฒนธรรมประชาธิปไตยเพราะวัฒนธรรมประชาธิปไตยจะเป็นตัวกำกับองค์กรทางการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย แบบอย่างทางการเมืองแบบผิด ๆ ของการเมืองระดับชาติในเรื่องของการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ความไม่เข้าใจในระบบประชาธิปไตย มีการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน ใช้เสียงส่วนใหญ่ในการตัดสินใจแก้ปัญหา แพ้ ชนะ เท่านั้น โดยไม่สนใจเสียงข้างน้อย ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นอิสระมีการชักนำอยู่เบื้องหลัง มีการรวมกลุ่มกันเรียกร้องผลประโยชน์ให้แก่กลุ่มของตนเองและพวกพ้อง ไม่ใช่เป็นการรวมกลุ่มกันเรียกร้องเพื่อผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่หรือผลประโยชน์ของส่วนรวมโดยตรงไปตรงมา สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มาจากกระบวนการสรรหาบุคคลเข้าสู่ระบบการเมืองที่ยังไม่มีความถูกต้องชอบธรรม ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเห็นแก่ประโยชน์เฉพาะหน้าเล็ก ๆ น้อย ๆ จากเงินซื้อสิทธิ์ขายเสียง โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะตามมา ขาดความสำนึกทางการเมือง ไม่เห็นความสำคัญของการเมือง ถือว่าการเมืองเป็นเรื่องของตัวแทนที่ตนเลือกเข้าไปทำหน้าที่ ตลอดทั้งการเป็นสังคมในระบบอุปถัมภ์ก็จะทำให้ยึดติดตัวบุคคลมากกว่าผลงาน ในขณะเดียวกันการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริงก็ยังมีไม่มากทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ที่ประชาชนยังมีความยากจนต้องสนใจแต่เรื่องประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวจึงทำให้ไม่มีเวลา สิ่งที่กำลังมานี้ถือเป็นปัญหา

อุปสรรคสำคัญในการสร้างค่านิยมประชาธิปไตยของผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารระดับชาติ ที่จะต้องเร่งแก้ไข ด้วยการสร้างหลักเกณฑ์องค์ประกอบของประชาธิปไตยให้เป็นไปตามหลักประชาธิปไตยอย่างแท้จริง โดยต้องยึดหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนซึ่งถือเป็นหัวใจของระบบการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ก็ต้องให้ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอย่างแท้จริงและแสดงออกโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง เลือกสรรและถอดถอนผู้แทนออกจากระบบการเมือง การเลือกตั้งต้องเป็นการเลือกตั้งอย่างแท้จริงจึงจะเป็นกลไกสำคัญในการเลือกสรรผู้นำที่มีความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดหลักเสรีภาพ ซึ่งเสรีภาพของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยคือ เสรีภาพทางการเมือง เสรีภาพในทรัพย์สิน เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ และเสรีภาพในการประกอบอาชีพ ยึดหลักความเสมอภาค คือมีความเสมอภาคในทางการเมือง คือใช้สิทธิเสรีภาพในการเลือกตั้ง วิจารณ์วิจารณ์ และการชุมนุมเคลื่อนไหว มีความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ คือมีอิสระในการเลือกอาชีพ เสรีภาพในเชิงแข่งขันทางเศรษฐกิจ มีความเสมอภาคทางสังคม คือ ต้องมีความเสมอภาคในการที่จะได้รับการบริการทางสังคมจากรัฐเท่าๆ กัน

2.2.2 ความพร้อมของประชาชนในการปกครองตนเองและการใช้ประชาธิปไตย

ทางตรง พบว่า ทางด้านเศรษฐกิจ ประชาชนมีปัญหาความยากจน ยังต้องอยู่กับการประกอบอาชีพ จึงไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเมือง ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่มาก เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยอันเนื่องมาจากปัญหาเศรษฐกิจ การพัฒนาต่าง ๆ ยังขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้นำ ด้านสังคม มีการอยู่ร่วมกันในสังคมแคบ ๆ มีกิจกรรมอะไรก็ร่วมมือกัน โดยเฉพาะศาสนาและวัฒนธรรมและสถาบันพระมหากษัตริย์ แต่ยังคงขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีเหตุผลตามหลักการประชาธิปไตย เนื่องจากยังมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดียากจนต้องอยู่กับการทำมาหาเลี้ยงชีพ ด้านความรู้ความเข้าใจ ยังมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่มากและก็ยังไม่ให้ความสนใจที่จะเรียนรู้ทางการเมืองมากนัก ซึ่งจะเห็นได้จากด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร แม้ว่าจะมีช่องทางรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากหลายช่องทางก็ยังไม่สนใจเรียนรู้สนใจแต่ข้อมูลข่าวสารด้านบันเทิง และยังไม่สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงของข้อมูลข่าวสารได้ ถูกมอมเมาทางข้อมูลข่าวสารได้ง่ายเนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจ

2.2.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย

ให้กับประชาชน พบว่า การที่ผู้บริหารท้องถิ่นจะสามารถสร้างค่านิยมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับประชาชนได้นั้น ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องประชาธิปไตย อย่างแท้จริงจึงจะสามารถถ่ายทอดลงไปสู่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในขณะเดียวกันก็ต้องเป็นแบบอย่างในการบริหารงานตามวิถีทางประชาธิปไตย ทั้งในเรื่องของการ

ยึดหลักกฎหมาย ความมีเหตุผล และสันติวิธี มีการปฏิบัติตามเสียงข้างมาก รับฟังเสียงข้างน้อย มีความรับผิดชอบและเสียสละเพื่อส่วนรวม เปิดโอกาสและหากลไกให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางสังคมและการเมือง เช่น การส่งเสริมให้ประชาชนให้มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย โดยเริ่มจากครอบครัว โรงเรียน หมู่บ้าน ชุมชน ถ้าผู้บริหารท้องถิ่นยึดหลักต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ได้อย่างสมบูรณ์แล้ว ประชาชนจะเกิดกระบวนการเรียนรู้ ให้มีความสำคัญกับกระบวนการทางการเมืองการปกครอง และเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เมื่อการเมืองดี กระบวนการพัฒนา ก็จะดีตามไปด้วย อันจะนำไปสู่การมีอาชีพที่ดีแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจได้ด้วย

ผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักการประชาธิปไตยและรายละเอียดของประชาธิปไตย มีการสร้างกลไกให้ประชาชนดำเนินชีวิตให้เป็นไปตามวิถีทางประชาธิปไตย ประชาชนจึงเกิดความเชื่อ ความศรัทธา มีทัศนคติทางการเมืองที่ดี มีวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย ในขณะเดียวกันก็ต้องเร่งพัฒนาคุณภาพของประชาชน ในเรื่องของความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของเมือง

กล่าวโดยสรุป บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับประชาชนนั้น จะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับประชาชนในท้องถิ่นและบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่น คือทั้งสองฝ่ายจะต้องให้ความสำคัญต่อกระบวนการทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมของประชาชนและการเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของผู้บริหารท้องถิ่น เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นดัชนีชี้วัดประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย ว่าสังคมใดจะมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำพิจารณาได้จากการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมที่มีวัฒนธรรมประชาธิปไตยจะสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่คือการแสดงเจตจำนงทั่วไปของประชาชนที่จะสื่อสารไปยังผู้ปกครองหรือผู้มีอำนาจทางการเมือง การที่ประชาธิปไตยมีที่มาจากอำนาจของปวงชนทุกคนในสังคม การมีส่วนร่วมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเป็นประชาธิปไตยโดยเฉพาะสังคมที่มีการตั้งตัวแทนเป็นปากเสียงแทนสมาชิก หากว่าสมาชิกไม่เอาใจใส่ตัวแทนที่ตนตั้งขึ้นตัดสินใจดำเนินการในเรื่องหนึ่งเรื่องใดอย่างไร ก็เท่ากับว่าสังคมนั้นถูกครอบงำด้วยกลุ่มคนจำนวนหนึ่งเพียงกลุ่มเดียว การมีส่วนร่วมจะเป็นการกระตุ้นเตือนให้ตัวแทนต้องรับฟังความคิดเห็น ตอบสนองความต้องการ หรือจำเป็นต้องพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของสมาชิกอยู่เสมอ ดังนั้นการที่จะสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นได้ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องสร้างบทบาทของตัวเองให้เป็นไปตามหลักการประชาธิปไตย มีกระบวนการบริหารจัดการที่

เป็นไปตามหลักประชาธิปไตยและต้องคอยกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองให้มากที่สุดจึงจะสามารถสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับประชาชนได้

3. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย บทบาทผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย: กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง ในครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัย ได้ให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีซึ่งเป็นข้อดียิ่งเพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในสังคมไทยตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ผู้ศึกษาจึงมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ประเทศไทยกำลังเข้าสู่ยุคของการกระจายอำนาจ องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรที่มาจาก การกระจายอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้ง จึงมีบทบาทสำคัญมากในสังคม เพราะมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มาก แต่จากการกระจายอำนาจดังกล่าว ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่มาก ยังมีปัญหาเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองและความพร้อมของประชาชน ยังมีการใช้วัฒนธรรมเชิงอำนาจ ที่เห็นการใช้อำนาจเหนือประชาชนเป็นเรื่องปกติ นอกจากนี้ในเรื่องของวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนที่ไม่ค่อยสนใจการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากนัก ในขณะเดียวกันผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจาก การเลือกตั้งซึ่งต้องเป็นบุคคลในพื้นที่อาจมีความรู้ความเข้าใจประเด็นทางการเมืองการปกครองในบางเรื่องน้อย ดังนั้นก่อนการเข้าดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในท้องถิ่น ภาครัฐควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ทางด้านการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยจะต้องสร้างทัศนคติทางการเมืองตามหลักประชาธิปไตยอย่างแท้จริงให้กับผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้ที่สมควรเลือกตั้งเข้ามาเป็นผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งในด้านการบริหาร ด้านการจัดการ เพราะจะทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีความเข้าใจและทราบว่าตนเองจะต้องมีบทบาทอย่างไรบ้างในสังคม ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย ให้เกิดขึ้นได้ในอนาคต

3.1.2 ควรมีการสร้างตัวชี้วัดการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งในด้านการเมืองและมิใช่ด้านการเมือง เนื่องจากการมีส่วนร่วมจะเป็นการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นได้ และจะทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นบริหารงานให้เป็นไปตามหลักการ

ประชาธิปไตย ในทุกด้าน การไม่มีตัวชีวิตที่ชัดเจนจะทำให้บอกไม่ได้ว่าประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแล้วหรือยัง หรือหน่วยงานของรัฐ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีการระบุไว้ใน กฎหมาย นโยบายระเบียบ และแผนพัฒนาต่าง ๆ ของรัฐ เช่น ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประชาพิจารณ์ เป็นต้น ซึ่งมีกระบวนการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เป็นไปเพื่อการพัฒนากระบวนการประชาธิปไตย ผู้บริหารท้องถิ่น หรือรัฐบาล จะต้องแสดงเจตนารมณ์ในการสนับสนุนและการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการจัดโครงการฝึกอบรม การสัมมนาเชิงปฏิบัติการด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน การกำหนดบทบาท คณะบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นคนกลางประสานงาน การมีส่วนร่วมของประชาชนระหว่างภาครัฐกับภาคประชาสังคม จัดทำคู่มือเกี่ยวกับเกี่ยวกับการจัดการให้มีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจและอำนวยความสะดวกในเชิงปฏิบัติแก่เจ้าหน้าที่และประชาชน ต้องสร้างกระบวนการหรือขั้นตอนการมีส่วนร่วมเริ่มตั้งแต่การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การปรึกษาหารือ และการทำข้อตกลงร่วมกัน ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องเป็นแบบอย่างการมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองด้านต่าง ๆ ทั้งระดับท้องถิ่นเอง เป็นตัวแทนการมีส่วนร่วมหรือร่วมกับประชาชนในระดับสูงกว่าท้องถิ่น โดยเฉพาะการประชาพิจารณ์ เพื่อรับฟังความคิดเห็นของโครงการต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชน

3.1.3 การกล่อมเกลາทางการเมือง เป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นสามารถสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นได้ จึงจำเป็นจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมือง เริ่มจากครอบครัว ต้องส่งเสริมสนับสนุนการใช้ชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย โรงเรียนจะต้องมีหลักสูตรการเรียนการสอนในเรื่องศีลธรรม จริยธรรม เชื่อมโยงกับสถาบันทางศาสนา การบริหารงานของท้องถิ่นและตัวผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องเป็นแบบอย่างในเรื่องของควมมีคุณธรรม จริยธรรมได้ เพื่อเป็นต้นแบบให้กับประชาชนที่จะมีทัศนคติทางการเมืองที่ดี มีความเชื่อ มีความศรัทธา และมีค่านิยมทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยต่อไป

3.1.4 ควรให้ความรู้และประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย ว่าเป็นระบบที่ส่งผลเสียต่อการเมืองการปกครองของประเทศไทยมากที่สุด เพราะนำไปสู่การซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้ง การยึดถือพวกพ้อง ญาติ พี่ น้อง ใช้เสียงส่วนใหญ่เป็นหลักในการแก้ปัญหาโดยไม่สนใจเสียงส่วนน้อย เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน การไม่โปร่งใสในการตรวจสอบ รวมถึงการครอบงำอำนาจทางการเมืองอีกด้วย

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรทำการศึกษาความรู้ความเข้าใจในเรื่องบทบาทผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยกับผลการเมืองที่เกิดขึ้นตามมา โดยศึกษาในเขตต่างจังหวัดที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนที่แน่นแฟ้นมากขึ้น

3.2.1 ควรทำการศึกษาในประเด็นใดประเด็นหนึ่งที่ละประเด็น เช่น การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การกล่อมเกลາทางการเมือง ความพร้อมของประชาชนการปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ อย่างละเอียดเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยต่อไป

3.2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยในอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- จันทนา สุทธิจารี (2544) “การมีส่วนร่วมของประชาชน” ใน อมร รักษาสัตย์ บรรณาธิการ
การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน กรุงเทพมหานคร
วิ.เจ.พรีนติ้ง
- จุมพล หนิมพานิช (2531) เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์หน่วยที่ 1-7
กรุงเทพมหานคร นำँगการพิมพ์
- _____ (2547) กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองกับการ
พัฒนาการทางการเมืองไทย ใน เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาพัฒนาการทาง
การเมืองไทย (ฉบับปรับปรุง) หน่วยที่ 2 หน้า 61, 77 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์
- ทิตยา สุวรรณขง (2510) ทศนคติของนักศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ต่อการบริหารราชการไทย
วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ 1 (ตุลาคม): 647
- ถวิษ ธาราโกชน์ (2537) จิตวิทยาสังคม กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- ถวิลวดี บุรีกุล (2552) พลวัตการมีส่วนร่วมของประชาชน กรุงเทพมหานคร เอ.พี.กราฟิก ดีไซน์
และการพิมพ์
- นคร สุวานิช (2541) บทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่น: ศึกษา
เฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล 16 แห่ง ของอำเภอเสนา จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- นพมาศ ชีรวะกิน (2534) จิตวิทยาสังคม กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ปธาน สุวรรณมงคล (2552) การเมืองท้องถิ่น: การเมืองของใคร โดยใคร เพื่อใคร
กรุงเทพมหานคร โครงการวิทยาลัยการเมือง
- ประจิต มหาหิง (2529) สังคมวิทยาการเมือง: แนวคิดทฤษฎีและแนวทางการศึกษา จังหวัด
ปัตตานี โครงการจัดตั้งสำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี
- ประทีป สยามชัย (2526) สาระดถทางสังคมวิทยาการศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- ปราณี จูติวัฒนา (2541) มนุษย์กับสังคม กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2531) รัฐศาสตร์เชิงประจักษ์ กรุงเทพมหานคร ธนวิษัการพิมพ์

- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และสายทิพย์ สุกดีพันธ์ (2526) *การเมืองของเด็ก กระบวนการสังคมประกิดทางการเมือง* กรุงเทพมหานคร เจ้าพระยาการพิมพ์
- พวงทอง วัฒนพิมล (2541) “การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีการปกครองและการบริหารงานเทศบาลตำบลพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- พฤทธิสาด ชุมพล (2540) *ระบบการเมือง: ความรู้เบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ยรรยง สุวรรณาวุธ (2538) “บทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น: ศึกษากรณีผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิชัย ดันศิริ (2551) *วัฒนธรรมพลเมือง* กรุงเทพมหานคร สถาบันนโยบายศึกษา
- สุขุม นวลสกุล และวิสิทธิ์ (2539) *การเมืองการปกครองไทย* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สุมินทร์ จุฑาทูร (2529) *การกล่อมเกลางานการเมืองโดยใช้แบบเรียนหลวงเป็นสื่อในสมัยรัชกาลที่ 5* กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมชาย ภคภาสนวิวัฒน์ (2542) *การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองไทย* กรุงเทพมหานคร โครงการจัดพิมพ์คบไฟ
- สมบัติ ชำรงชัยวงศ์ (2545) *การเมือง: แนวคิดและการพัฒนา* กรุงเทพมหานคร เสมาธรรม
- สมพงษ์ ปฎิเวชพิศาล (2538) “สัมฤทธิ์ผลของการฝึกอบรมตามโครงการพัฒนาประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านของกรมการปกครอง: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร” วิทยานิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- สิทธิพันธ์ พุทธหุน (2544) *ทฤษฎีพัฒนาการเมือง* เอกสารตำรา PS 425-44238 พิมพ์ครั้งที่ 8 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เสกสรร ประเสริฐกุล (2548) *การเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตย* กรุงเทพมหานคร อมรินทร์
- สุชา จันท์เอม และสุรางค์ จันท์เอม (2520) *จิตวิทยาสังคม* กรุงเทพมหานคร แพร่พิทยา
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธ์ (2540) *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์* กรุงเทพมหานคร เลียงเชียง

- สุพัตรา สุภาพ (2541) *สังคมและวัฒนธรรมไทย: ค่านิยม ครอบครั้ว ศาสนา และประเพณี*
กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- สุนทร เฉลิมเกียรติ (2540) “ปัจจัยที่มีผลต่อการฝ่าฝืนกฎจราจรของผู้ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลใน
กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สวัสดิ์ สุคนธ์รังษี (2517) *อุดมการณ์และผู้นำสังคมไทย* รัฐสภาสาร 22 (มีนาคม): 9-20
- อมร รักษาสัตย์ (2539) *ประชาธิปไตย อุดมการณ์ หลักการและแบบอย่างการปกครองหลาย
ประเทศ* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
- Greenstein, F.I. 1968. *Political Socialization*. International Encyclopedia of Social Science.
12 (January): 551-555.
- Weiner, Myron. (1971). *Political Participation: Crisis of the Political Process*. In Leonard
Binder et al, eds. *Crisis and Sequence in Political Development*. P.160. Princeton:
Princeton University.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

เรื่อง

บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำชี้แจง

1. การรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะรวบรวมข้อมูล ความคิดเห็น เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย ว่ามีวิธีการสร้างองค์กรสถาบัน อันจะนำไปสู่การเกิดค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยแก่ประชาชนในพื้นที่ เป็นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง หรือตามความคิดเห็นของท่าน โดยคำตอบและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะถือเป็นความลับที่สุด ผู้ศึกษาจะนำคำตอบหรือความคิดเห็นของท่านมาประมวลผลและวิเคราะห์เพื่อการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น
2. แบบสอบถามการวิจัยนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ
 - 1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
 - 1.2 ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย
 - 1.3 ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย

การวิจัยครั้งนี้เป็นไปเพื่อการศึกษา ตามหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ แขนงวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา ซึ่งจะสำเร็จได้ด้วยดีหากได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีในการ ให้ข้อมูลของท่าน

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

เรื่อง

บทบาทผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย : กรณีศึกษา
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

+++++

สัมภาษณ์วันที่เดือน.....พ.ศ.

สถานที่สัมภาษณ์.....เวลา.....น.

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ประเด็นในการสัมภาษณ์

1. ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
 - 1.1 ชื่อ – สกุล
 - 1.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ หมู่ที่..... ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....
 - 1.3 อายุ.....ปี
 - 1.4 การศึกษาสูงสุด.....
 - 1.5 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....
ตั้งแต่.....ถึงปัจจุบันรวมระยะเวลา.....
ปี.....เดือน
 - 1.6 อาชีพก่อนเข้าดำรงตำแหน่ง.....

2. ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นกับการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย :
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง

2.1 ท่านคิดว่าผู้บริหารท้องถิ่นมีบทบาทต่อการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย
ให้กับประชาชนในประเด็นต่อไปนี้ อย่างไรบ้าง

2.1.2 กระบวนการสร้างการเรียนรู้ประชาธิปไตย ในเรื่อง

2.1.1.1 การสรรหาคณะกรรมาธิการเข้าสู่ระบบการเมือง

.....
.....

2.1.1.2 การกล่อมเกลாதองการเมือง

.....
.....

2.1.1.3 การรวบรวมและแสดงออกถึงผลประโยชน์

.....
.....

2.1.1.4 การเสริมสร้างความชอบธรรมทางการเมือง

.....
.....

2.1.1.5 การเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเมืองท้องถิ่น

.....
.....

2.1.2 การปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1.2.1 หลักจริยปฏิบัติเป็นของปวงชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน

.....
.....

2.1.2.2 หลักสิทธิเสรีภาพ

.....
.....

2.1.2.3 หลักความเสมอภาค

.....
.....

2.1.2.4 หลักนิติธรรม

.....
.....

2.1.2.5 หลักภราดรภาพ (เมืองค้ำกรพื้นฐานที่ประชาชนมีส่วนร่วมและหรือประชาชนมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมหรือไม่ หน่วยงานหรือการสร้างสถาบันสะท้อนให้เห็นว่าผู้นำสร้างขึ้นมาเพื่อพบปะ พูดคุย แก้ปัญหาอย่างไร)

.....
.....
.....
.....

2.1.3 การกระตุ้นและการเข้าร่วมของประชาชนอย่างมีเหตุผลในการจัดรูปแบบชีวิต
ด้านต่าง ๆ ของประชาชน (มีวิธีการสร้างจิตสำนึกและการเปิดโอกาสให้ประชาชนมี
ส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องผลประโยชน์ หรือข้อเรียกร้องที่ประชาชนต้องการ)

.....
.....
.....
.....

2.1.4 การเสริมสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ มีความสามัคคี และการเป็นสมาชิกของ
ชุมชนเดียวกัน

.....
.....
.....
.....

2.1.5 ท่านคิดว่า บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่น ดังกล่าวข้างต้นจะส่งผลต่อค่านิยม
ทัศนคติ และวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคของผู้บริหารท้องถิ่นในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรม
ประชาธิปไตย

3.1 ท่านคิดว่าอะไรคือปัญหาอุปสรรคสำคัญในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย

.....
.....
.....

3.2 ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ อะไรบ้าง เกี่ยวกับการสร้างค่านิยม
วัฒนธรรมประชาธิปไตยให้กับประชาชน

.....
.....
.....

3.3 ผู้บริหารท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องประชาธิปไตยอย่างไร

3.3.1 ความหมายประชาธิปไตย

.....
.....

3.3.2 รายละเอียดของประชาธิปไตย (กระบวนการที่จะนำไปสู่ความเป็น
ประชาธิปไตย)

.....
.....

3.4 ความพร้อมของประชาชนในการปกครองตนเองและการใช้ประชาธิปไตยทางตรง (ศักยภาพของประชาชน) ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เป็นปัญหาอุปสรรคในการสร้างค่านิยม วัฒนธรรมประชาธิปไตยหรือไม่ อย่างไร

3.4.1 ด้านเศรษฐกิจ

.....
.....

3.4.2 ด้านการเมือง

.....
.....

3.4.3 ด้านสังคม

.....
.....

3.4.4 ด้านความรู้ความเข้าใจ

.....
.....

3.4.5 ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

.....
.....

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	พันตรีรัชศักดิ์ รอดเงิน
วัน เดือน ปีเกิด	16 มกราคม 2508
สถานที่เกิด	อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2535
สถานที่ทำงาน	หน่วยสัสดีอำเภอเสนา อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ตำแหน่ง	สัสดีอำเภอเสนา